

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Језик
српског народа

ЈУ Службени гласник Републике Српске,
Бања Лука, Вељка Млађеновића бб
Телефон/факс: (051) 456-331, 456-341
E-mail: sgrs.redakcija@slglasnik.org
sgrs.oglasi@slglasnik.org
sgrs.finansije@slglasnik.org
sgrs.online@slglasnik.org

www.slglasnik.org

Петак, 21. мај 2021. године

БАЊА ЛУКА

Број 46

Год. XXX

Жиро рачуни: Нова банка а.д. Бања Лука
555-007-00001332-44
НЛБ банка а.д. Бања Лука
562-099-00004292-34
Sberbank а.д. Бања Лука
567-162-10000010-81
UniCredit Bank а.д. Бања Лука
551-001-00029639-61
Комерцијална банка а.д. Бања Лука
571-010-00001043-39
Addiko Bank а.д. Бања Лука
552-030-00026976-18

868

II

На основу члана 80. став 2. тачка 4. Устава Републике Српске и члана 10. Закона о Сенату Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", бр. 8/97 и 50/10), предсједник Републике доноси

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

ОДЛУКУ

О ПРЕСТАНКУ МАНДАТА ЧЛАНА СЕНАТА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

I

Др Фуаду Туралићу из Бање Луке престаје мандат члана Сената Републике Српске са 11.5.2021. године због смрти именованог.

II

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 01-111-1657/21
14. маја 2021. године
Бања Лука

Предсједник
Републике,
Жељка Цвијановић, с.р.

Број: 02/1-021-394/21
11. маја 2021. године
Бањалука

Предсједник
Народне скупштине,
Недељко Чубриловић, с.р.

870

На основу члана 70. став 1. тачка 8. Устава Републике Српске, члана 58. став 1. алинеја 5, члана 177. став 2. и члана 181. ст. 1. и 2. Пословника Народне скупштине Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 66/20) и члана 10. став 4. Закона о друштвима за осигурање ("Службени гласник Републике Српске", бр. 17/05, 1/06, 64/06, 74/10, 47/17 и 58/19), а након разматрања Извјештаја Комисије за избор и именовање, Народна скупштина Републике Српске, на Шеснаестој редовној сједници, одржаној 11. маја 2021. године, донијела је сљедећу

ОДЛУКУ

О ИЗБОРУ ВРШИОЦА ДУЖНОСТИ ДИРЕКТОРА АГЕНЦИЈЕ ЗА ОСИГУРАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

I

Драженка Јањанин изабрана је за вршиоца дужности директора Агенције за осигурање Републике Српске.

II

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 02/1-021-395/21
11. маја 2021. године
Бањалука

Предсједник
Народне скупштине,
Недељко Чубриловић, с.р.

869

На основу члана 70. став 1. тачка 8. Устава Републике Српске, члана 58. став 1. алинеја 5, члана 177. став 2. и члана 181. Пословника Народне скупштине Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 66/20) и члана 8. став 5. и став 7. алинеја 7. и члана 10. ст. 4. и 7. Закона о друштвима за осигурање ("Службени гласник Републике Српске", бр. 17/05, 1/06, 64/06, 74/10, 47/17 и 58/19), а након разматрања Извјештаја Комисије за избор и именовање, Народна скупштина Републике Српске, на Шеснаестој редовној сједници, одржаној 11. маја 2021. године, донијела је сљедећу

ОДЛУКУ

О РАЗРЈЕШЕЊУ ДИРЕКТОРА АГЕНЦИЈЕ ЗА ОСИГУРАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

I

Славен Дујаковић разрјешава се дужности директора Агенције за осигурање Републике Српске.

871

На основу члана 70. став 1. тачка 2. Устава Републике Српске и члана 177. став 2, члана 182. ст. 1. и 2. и члана 239. став 1. Пословника Народне скупштине Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 66/20), Народна скупштина Републике Српске, на Шеснаестој редовној сједници, одржаној 11. маја 2021. године, донијела је сљедећу

ЗАКЉУЧАК**О УСВАЈАЊУ ИНФОРМАЦИЈЕ О ОБАВЕЗАМА КОЈЕ
ЗА БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ И РЕПУБЛИКУ СРПСКУ
ПРОИСТИЧУ ИЗ ПРОЦЕСА ПРИДРУЖИВАЊА
ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ СА ПРЕГЛЕДОМ МЈЕРА И
АКТИВНОСТИ РЕАЛИЗОВАНИХ ТОКОМ 2020. ГОДИНЕ**

1. Народна скупштина Републике Српске усваја Информацију о обавезама које за Босну и Херцеговину и Републику Српску проистичу из процеса придруживања Европској унији са прегледом мјера и активности реализованих током 2020. године.

2. Овај закључак ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 02/1-021-391/21
11. маја 2021. године
Бањалука

Предсједник
Народне скупштине,
Недељко Чубриловић, с.р.

872

На основу члана 43. став 3. Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08) и члана 5. став 2. Закона о извршењу Буџета Републике Српске за 2021. годину ("Службени гласник Републике Српске", број 131/20), Влада Републике Српске, на 121. сједници, одржаној 13.5.2021. године, доноси

ОДЛУКУ**О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПЛАН УТРОШКА
СРЕДСТАВА****I**

Даје се сагласност Министарству просвјете и културе (организациони код 0813) на План утрошка средстава за период од 1.1. до 30.6.2021. године у укупном износу од 1.094.416,83 КМ са позиција:

- 511700 – издаци за нематеријалну производену имовину у износу од 306.772,83 КМ,
- 513700 – издаци за нематеријалну непроизведену имовину, износ од 787.644,00 КМ.

II

За реализацију ове одлуке задужују се Министарство просвјете и културе и Министарство финансија.

III

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 04/1-012-2-1440/21
13. маја 2021. године
Бањалука

Предсједник
Владе,
Радован Вишковић, с.р.

873

На основу члана 45. став 4. Закона о спорту Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 79/20) и члана 76. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", број 115/18), министар породице, омладине и спорта, 15. априла 2021. године, доноси

ПРАВИЛНИК**О ПОСТУПКУ УТВРЂИВАЊА ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА
ЗА ОБАВЉАЊЕ СПОРТСКИХ ДЈЕЛАТНОСТИ И
АКТИВНОСТИ****Члан 1.**

Овим правилником прописује се поступак утврђивања испуњености услова за обављање спортских дјелатности и активности.

Члан 2.

(1) Спортске организације могу обављати спортске дјелатности и активности уколико, у складу са Законом о

спорту Републике Српске (у даљем тексту: Закон) и овим правилником, испуњавају сљедеће услове:

- 1) имају учлањене или уговором ангажоване спортисте,
 - 2) имају ангажоване спортске стручњаке у зависности од врсте дјелатности,
 - 3) обезбијеђен одговарајући простор, односно обезбијеђене спортске објекте и спортску опрему,
 - 4) имају одговарајућу унутрашњу организацију.
- (2) Спортска привредна друштва могу обављати спортску дјелатност и активност ако, поред услова из става 1. овог члана, испуњавају услове безбједности у обављању дјелатности, укључујући и одговарајућу документацију.

Члан 3.

(1) Спортска организација има учлањене или уговором ангажоване спортисте ако:

- 1) у колективним спортовима има регистровану најмање једну екипу код републичког спортског савеза, са оноликим бројем спортиста који омогућава наступ екипе на такмичењима, у складу са спортским правилима тог савеза, или, уколико се ради о оснивању нове спортске организације, овјерен списак удружених чланова такмичара у довољном броју за регистровање такмичарске екипе код надлежног републичког спортског савеза,
- 2) у појединачним спортовима има најмање пет спортиста регистрованих код надлежног републичког спортског савеза, у складу са спортским правилима тог савеза, или, уколико се ради о оснивању нове спортске организације, овјерен списак удружених чланова такмичара у довољном броју за регистровање код надлежног републичког спортског савеза,
- 3) у рекреативном и другом нетакмичарском спорту има најмање пет чланова.

(2) Спортска организација врши учлањење или уговором ангажује и региструје код надлежног републичког спортског савеза спортисте из става 1. овог члана најкасније у року од три мјесеца од дана уписа у судски регистар.

Члан 4.

(1) Спортска организација има ангажоване одговарајуће спортске стручњаке уколико има ангажованог најмање једног спортског стручњака или стручњака у спорту за рад са спортистима, који испуњава услове у складу са Законом.

(2) Ангажовање спортског стручњака или стручњака у спорту врши се закључењем уговора о стручном ангажовању или уговору о раду, у складу са Законом.

Члан 5.

(1) Спортски стручњак или стручњак у спорту мора да испуњава услове утврђене Законом и да има лиценцу издаћу од надлежног републичког спортског савеза.

(2) Ако ангажовани спортски стручњак ради са дјецом до 14 година, мора имати одговарајуће образовање у области физичког васпитања и спорта, у складу са Законом.

(3) Лица која су оспособљена за обављање одређених стручних послова у одређеној грани спорта и имају одговарајућу лиценцу републичког спортског савеза, а немају одговарајуће образовање у области физичког васпитања и спорта, могу да раде са дјецом до 14 година уколико заврше одговарајућу обуку, у складу са Законом.

(4) Уколико спортска организација има ангажована најмање два спортска стручњака, један од њих обавезан је имати одговарајуће образовање у области физичког васпитања и спорта.

(5) Лица правоснажно осуђена за кривична дјела сексуалне злоупотребе и искоришћавања дјете и радње насиља у породици и породичној заједници на штету дјетета не могу обављати стручно-васпитни рад са дјецом, у складу са Законом.

Члан 6.

(1) Спортска организација има одговарајући простор, односно спортске објекте ако има:

1) спортски објекат, односно простор за припреме, односно тренинг и вјежбање спортиста у току цијеле године, са основним просторијама, односно површинама за извођење једне или више спортских активности, прагећим простором, инсталацијама и одговарајућом техничком опремом, који испуњава услове утврђене спортским правилима надлежног републичког спортског савеза, у зависности од врсте и нивоа спортских активности,

2) спортски објекат за организовање спортских такмичења, уколико се организација бави таквом спортском активношћу, који испуњава услове утврђене спортским правилима надлежног републичког и међународног спортског савеза, у зависности од врсте и нивоа такмичења,

3) пословну просторију, односно канцеларију у којој се налази сједиште организације, са тоалетом.

(2) Спортске организације које у складу са правилима матичних међународних спортских федерација/асоцијација своје дјелатности и активности обављају на отвореним теренима не морају испунити услове прописане ставом 1. т. 1) и 2) овог члана.

(3) Спортска организација испуњава услов из става 1. овог члана уколико је власник спортског објекта, односно пословног простора или уколико га користи на основу права коришћења, уговора о закупу.

Члан 7.

Простор, односно спортски објекат из члана 6. овог правилника испуњава услове за обављање спортских дјелатности и активности ако има:

1) димензије које омогућавају да се на њему или у њему несметано врши најмање једна спортска активност, те да има праћеће просторије, свлачионице, санитарни чвор, прикључке за водоводну, канализациону и електричну мрежу,

2) одговарајуће противпожарне уређаје,

3) одговарајуће свјетлосне уређаје,

4) прибор за пружање прве помоћи,

5) испуњене безбједносне услове у складу са Законом,

6) приступ прилагођен лицима са инвалидитетом.

Члан 8.

(1) Спортска организација има одговарајућу спортску опрему ако има:

1) лопте, тренерке, дресове, справе, уређаје и друге спортске реквизите потребне за опремање и активности спортиста, у складу са спортским правилима надлежног републичког спортског савеза,

2) канцеларијску опрему – сто, столицу, орман, фиксни или мобилни телефон,

3) прибор за пружање прве помоћи на спортском објекту на коме се организује обављање спортске активности и одржавају спортска такмичења.

(2) Опрема из става 1. тачка 1) овог члана мора бити атестирана и одговарати стандардима који се траже за спортску опрему.

(3) Опрему из става 1. тачка 1) овог члана могу обезбиједити и сами спортисти, под условима и на начин утврђен спортским правилима надлежног спортског савеза.

Члан 9.

Спортска организација има одговарајућу унутрашњу организацију ако:

1) је обављање спортских дјелатности и активности организовано тако да је одвојен, односно јасно разграничен рад са спортистима од обављања других спортских активности,

2) је безбједност спортиста и других учесника у обављању спортских дјелатности и активности обезбијеђена,

3) су донесена сва спортска правила и друга прописна општа акта и планови, усклађени са Законом,

4) су формиран сви органи у складу са Законом и статутом за правна лица,

5) су испуњени други услови у вези са организацијом утврђени спортским правилима надлежног републичког спортског савеза.

Члан 10.

(1) Спортска организација мора бити организована тако да је обезбијеђено стално медицинско праћење свих спортиста регистрованих за спортску организацију.

(2) Спортиста не може да буде укључен у спортске активности у оквирима спортске организације уколико није утврђена његова здравствена способност за обављање спортских активности, у складу са Законом.

Члан 11.

Спортско привредно друштво може обављати спортску дјелатност и активност уколико испуњава и услове безбједности, односно може да спроводи мјере које омогућавају спречавање ризика настанка штете и мјере којима се утиче на повећане ризике, а нарочито:

1) у спортском простору, односно објекту јасно истакне упозорења на неуобичајене ризике који прате обављање спортске активности (табле са упозоравајућим натписима, истицање познатих симбола за опасност, означавање категорије спортског објекта и друго),

2) у спортском простору, односно објекту јасно истакне забране које треба да спријече приближавање ризичном подручју или одређеном извору ризика,

3) у спортском простору, односно објекту јасно истакне обавјештења и упутства која треба да спријече да се неискусни спортиста изложи типичним ризицима опасних спортских активности, односно да себе или другог повриједи погрешним коришћењем уређаја и опреме или поступцима који нису у складу са спортским правилима,

4) јасно означи простор намијењен за обављање спортске активности,

5) обезбиједи освјетљење простора намијењеног за обављање спортских активности у мјери потребној да се правремено и потпуно уоче сви неуобичајени ризици уколико се спортска активност обавља и у условима смањене видљивости,

6) обезбиједи присуство ватрогасне службе уколико постоји опасност од избијања пожара током обављања спортских активности, у складу са Законом,

7) не допусти коришћење спортског простора, односно објекта или опреме спортисти који није довољно способан за извођење одређене спортске активности.

Члан 12.

(1) Спортска организација, поред услова из члана 2. овог правилника, мора имати испуњене и посебне услове сходно одговарајућем спорту у којем обавља спортску дјелатност и активност, а који се односе на простор и објекат и наведени су у Прилогу 1. овог правилника, који чини његов саставни дио.

(2) За спортове који нису наведени у Прилогу 1. овог правилника и на које се не односи став 1. овог члана, у вези са условима за простор, односно објекат, примјењују се спортска правила надлежног републичког спортског савеза која се односе на услове за организовање такмичења и првенстава републичког нивоа, а ако за одређену грану спорта није основан републички спортски савез у Републици Српској, примењују се нормативи и стандарди утврђени од надлежног међународног спортског савеза.

(3) За спортске организације лица са инвалидитетом примјењују се услови утврђени од надлежног републичког или међународног спортског савеза.

Члан 13.

(1) Захтјев за утврђивање услова за обављање спортских дјелатности и активности подноси се на Обрасцу 1, који се налази у Прилогу 2. овог правилника и чини његов саставни дио.

(2) Уз Захтјев из става 1. овог члана спортске организације достављају и:

- 1) статут те организације,
- 2) доказ о власништву, коришћењу или закупу спортског објекта, односно извод из земљишне књиге или уговор из којег су видљиве димензије објекта,
- 3) уговор о ангажовању спортског стручњака или стручњака у спорту и овјерену копију дипломе и/или лиценци спортског стручњака или стручњака у спорту,
- 4) потврду о посједовању одговарајуће опреме и/или реквизита у складу са овим правилником,
- 5) потврду о броју учлањених или уговором ангажованих спортиста,
- 6) потврду о испуњавању безбједносних услова у обављању спортских дјелатности и активности у спортском привредном друштву.

Члан 14.

(1) Министар породице, омладине и спорта (у даљем тексту: министар) именује трочлану комисију за спровођење поступка за утврђивање испуњености услова за обављање спортских дјелатности и активности (у даљем тексту: Комисија).

(2) Чланови Комисије именују се из реда запослених у Министарству породице, омладине и спорта.

(3) Задатак Комисије је да у року од 15 дана од дана доношења захтјева утврди испуњеност услова за обављање спортских дјелатности и активности из приложене документације или, уколико је то потребно, и увидом на лицу мјеста у сједишту спортске организације, у року од 21 дана.

(4) У роковима наведеним у ставу 3. овог члана Комисија доставља министру записник са подацима о испуњености свих услова за обављање спортских дјелатности и активности спортске организације прописаних овим правилником.

(5) На основу записника из става 3. овог члана министар рјешењем утврђује испуњеност услова за обављање спортских дјелатности и активности у складу са Законом.

Члан 15.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 20.01/012-690/21
15. априла 2021. године
Бања Лука

Министар,
Соња Давидовић, с.р.

ПРИЛОГ 1.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ПОРОДИЦЕ, ОМЛАДИНЕ И СПОРТА

ПОСЕБНИ УСЛОВИ ПРЕМА СПОРТУ У КОЈЕМ СПОРТСКА ОРГАНИЗАЦИЈА ОБАВЉА СПОРТСКУ ДЈЕЛАТНОСТ И АКТИВНОСТ

1) Атлетика

1. Трчање и ходање (стаза за трчање најмање дужине 400 м, ширине 7,32 м са обиљеженим спољним и унутрашњим ивицама и обиљеженим стартом и циљем), или

2. Скокови

- скок увис (простор са залетиштем од најмање 15 м и мекано доскочиште димензије 5 м · 3 м · 1 м),

- скок мотком (залетиште површина димензија 40 м · 1,25 м и мекано доскочиште димензије 5 м · 3 м · 1 м),

- скок удаљ, троскок (залетиште површина димензија 40 м · 1,26 м и доскочиште јама испуњена финим пијеском димензија 8 м · 3 м), или

3. Бацања

- бацање кугле (бацалиште површина димензија 15 м · 35 м и круг за бацање унутрашњег пречника 2,135 м, оивичен металним прстеном дебљине 6 мм, 14 мм изнад површине круга), или

- бацање кладива (бацалиште травната површина димензија 50 м · 100 м и круг за бацање унутрашњег пречника 2,135 м оивичен металним прстеном дебљине 6 мм, са горњом ивицом 14 мм изнад површине круга), или

- бацање диска (бацалиште травната површина димензија 50 м · 100 м и круг за бацање унутрашњег пречника 2,5 м оивичен металним обручем дебљине 6 мм, са горњом ивицом 14 мм, изнад површине круга), или

- бацање копља (бацалиште травната површина димензија 50 м · 100 м, - залетиште дужине 30 м и ширине 4 м и кружни лук у нивоу залетишта пречника 8 м) или

4. Вишебој (услови за атлетске дисциплине које вишебој обухвата).

2) Аутомобилизам, мотоциклизам и картинг

1. Најмање један спортски аутомобил, односно спортски мотор, односно картинг, покривени простор од најмање 20 м² за смјештај опреме и најмање један комплет опреме прописане од међународне федерације.

3) Бадминтон

1. Терен минималних димензија 5 м · 13 м, најмање једна бадминтон мрежа, два бадминтон рекета и најмање двије бадминтон лоптице.

4) Бициклизам

1. Најмање један тркаћи бицикл, покривен простор за бицикле, приручни сервис за одржавање и поправку опреме.

5) Бовлинг

1. Аутоматска куглана са најмање једном стазом дужине 19,16 м и ширине 1,04 м.

6) Боди-билдинг и фитнес

1. Двије одвојене свлачионице (мушка и женска) са гардеробним простором,

2. Прекривени простор који мора имати најмање 30 м² корисног простора за вјежбање, у којем висина простора не може бити мања од 2,60 м, а који задовољава стандард од најмање 4 м² простора по вјежбачу,

3. Обезбијеђен простор (прљави ходник) за улазак у свлачионицу и посебан (чисти ходник) за улазак из свлачионице у простор за вјежбање,

4. Справе за вјежбање које испуњавају услове безбједности приликом вјежбања: једна олимпијска гарнитура тегова од 200 kg, један или више комбинованих или самосталних тренажера за развој снаге, једна коса клупа са столицама, једна машина за равно вучење тегова, један сталак за тегове са могућношћу одлагања шипке са теговима на различитим висинама, шест једноручних тегова, најмање једна гарнитура тегова од 100 kg, најмање једна справа за аеробно вјежбање (бицикл, покретна трака, пењалица, симулација веслања или слично),

5. Санитетско-хигијенске услове:

- умиваонике са уређајем за прање руку,

- просторију за спортску опрему (справе и реквизите) одговарајуће величине,

- купатило са тушем, одвојено за жене и мушкарце,

- тоалет са по једним мјестом, односно са претпростором и WC кабином.

7) Бокс, тајландски бокс и кик-бокс

1. Ринг омеђен са свих страна са три реда конопца један изнад другог - први на висини од 40 см од пола, други на 80 см и трећи на висини од 130 см, конопци на средини сваке стране повезани газом ширине 4 см, конопци на странама урнга дуги најмање 490 см, у угловима причвршћени за стубове удаљене најмање 30 см, под ринга мора бити од чврстих дасака најмање прекривених филцом и цирадом, двије столице на угловима ринга на дијагонали за одмор спортиста, двије посуде за воду на угловима ринга, најмање два пара рукавица од 10 унци тежине 310 g и двије заштитне капиге.

8) Ваздухопловство/авио-моделарство

1. Покривени простор од најмање 20 м² за смјештај опреме и најмање један комплет опреме прописане од међународне федерације, односно намјенске просторије за авио-моделарство.

9) Боћање

1. Терен димензија 27,5 м · од 2,5 м до 4 м, подлога: земља посута пијеском.

10) Ватерполо

1. Базен минималних димензија за спортску активност 20 м · 12 м, најмање дубине 1,8 м и висине најмање 7 м,

2. Двије конструкције плутајућих голова са мрежом димензија 3 м · 0,90 м,

3. Најмање двије ватерполо лопте од непромочивог материјала и најмање једна гарнитура капица.

11) Голф

1. Терен за голф са 18 дијелова (поља или рупа) – голф игралиште, вјежбалиште, клупска кућа, сервисна зграда, ујезерене површине, уређена околина,

2. Природна околина – просјечни терен за голф обухвата 100 хектара, од чега уобичајено голф игралиште заузима 20 хектара, с тим да је терен уобичајено између 5000 m и 7000 m,

3. Подлога трава са пјесковитим и воденим површинама.

12) Дизање тегова

1. Покривен и простор за вјежбање корисне површине минимално 100 m² и подијум (платформа) за дизање димензија 4 m · 4 m.

13) Кајак и кану, веслање, рафтинг, једрење

1. Најмање један чамац са припадајућом опремом,

2. Обезбиједити водену површину без препрека димензија прописаних међународним правилима,

3. Обезбиједити покривени простор за смјештај најмање три чамаца (хангар),

4. Обезбиједити понгонски простор за безбједно покривање најмање два пловна објекта истовремено.

14) Карате, аикидо, нанбудо, кунг-фу, вушу, кендо, друге борилачке вјештине

1. Покривени простор димензија довољних за постављање татамија минималних димензија 8 g, 8 m, дебљине најмање од 1 cm до 2 cm (карате, аикидо, нанбудо), подлога за карате може бити татами, паркет или пресована гума.

15) Карлинг

1. Терен дужине 45,72 (изузетно 44,501) m и ширине 5 (изузетно 4,42) m,

2. Најмање један комплет спортске опреме прописане од међународне федерације.

16) Коњички спорт

1. Обезбијеђен шталски простор за смјештај најмање једног коња,

2. Дресурно јахање – ограђен травнати или пјешчани простор минималних димензија 20 m · 40 m, или

3. Препонско јахање – ограђен травнати или пјешчани простор минималних димензија 30 m · 70 m, најмање три препонске препреке, или

4. Даљинско јахање (endurance) – минимално 20 km означене стазе, или

5. Стаза за галопере најмање дужине 900 m, или

6. Стаза за касачке трке најмање дужине 800 m, или

7. Поло – ограђен травнати простор минималних димензија 100 m · 70 m, или

8. Ограђен простор намијеђен за дисциплине крос-кантри (cross-country), волтажирање, вестерн јахање, вожња запрегама.

17) Кошарка

1. Покривени простор минималних димензија за спортску активност 26 m · 14 m са таваницом најмање висине 5 m,

2. Најмање двије конструкције кошера, пет кошаркашких лопти обима 78 cm и тежине 650 g.

18) Куглање

1. Једностазна аутоматска покривена куглана дужине 27,85 m и ширине 1,7 m,

2. Најмање једна гарнитура чуњева, тежине 1,720 g, висина 400 mm, са средњим чуњем тежине 1,750 g и висине 430 mm,

3. Двије гарнитуре кугли пречника 160 mm, тежине 2,818 g,

4. Даска положница дужине 5,5 m,

5. Челична пантљика дужине 30 m, либела, шаблони за мјерење чуњева и кугли, цепна вага и врећица за мјерење чуњева и кугли.

19) Мачевање

1. Најмање један “флорет” са куглицом на врху и мачем дужине 110 cm, сјечивом од 90 cm, укудне тежине 1200 g, или

2. Сабља дужине 105 cm са рукохватом, сјечивом од 85 cm и максималне тежине 500 g,

3. Једна гарнитура одјеће и обуће са рукавицама.

20) Мини-голф

1. Терен за мини-голф са 18 стаза, које су 12 m дуге и 1,25 m широке, са изузетком стаза за дуже ударце која је 25 m дуга (на теренима на којима се организују такмичења према WMF правилима, подлога: бетон, етернит, филц).

21) Одбојка / одбојка на пијеску

1. Покривени простор за спортску активност минималних димензија 18 m · 9 m и висином најмање 7 m (одбојка), или

2. Отворени простор са јамом за пијесак димензија 16 m · 8 m (одбојка на пијеску),

3. Најмање једна одбојкашка мрежа димензија 1 m · 9,5 m (одбојка) или 1 m · 8,5 m (одбојка на пијеску) са сталцима, антеном и затезачима, пет одбојкашких лопти обима од 65 cm до 67 cm и тежине од 250 g до 280 g.

22) Планинарство / спортско пењање

1. Покривени простор површине најмање 20 m² за смјештај опреме и најмање пет комплекта основне планинарске опреме. Један комплет основне планинарске опреме садржи планинарски појас, два карабинера, два прусика дужине најмање 5 m, дебљине најмање 4 mm и једну осмицу.

2. Најмање један комплет колективне опреме који садржи једно динамичко уже дужине најмање 40 m и дебљине 8 mm.

23) Пливање, синхроно пливање

1. Базен минималних димензија за спортску активност 25 m · 12 m, најмање дубине 135 cm од стартних блокова на удаљености до 6 m од старта, а у осталом дијелу базена дубина је 100 cm, за синхроно пливање најмања дубина 1,80 m.

24) Подводне активности / роњење

1. Покривени простор површине најмање 16 m² за смјештај опреме,

2. Најмање два комплекта спортско-рекреативне опреме прописане од међународне федерације,

3. Компресор за ваздух радног притиска од 200 bara и капацитетом од минимално 100 l/min,

4. Комплет за пружање прве помоћи.

25) Рагби

1. Игралиште минималних димензија 100 m · 70 m, рашље висине 5,6 m, са пречком на висини од 3 m, што даје рашљама изглед слова X,

2. Заштитна опрема одређена IRB правилима.

26) Рукомет

1. Покривени простор за спортску активност минималних димензија 33 m · 16 m и висине најмање 5 m,

2. Најмање двије конструкције рукометних голова са мрежом димензија 3 m · 2 m,

3. Пет рукометних лопти за жене или за мушкарце.

27) Рвање и самбо

1. Покривени простор димензија 16 m · 16 m,

2. Борилиште кружног облика пречника 12 m, са подлогом у складу са спортским правилима.

28) Смучање

1. Покривени простор за смјештај опреме минималне површине 15 m²,

2. Најмање један комплет опреме предвиђене за једну од дисциплина у складу са правилима међународне федерације.

29) Скокови у воду

1. Базен за спортску активност минималних димензија 21 m · 18 m, дубине 5 m,

2. Еластична даска подигнута на висини 1 m или 3 m изнад нивоа воде, или

3. Фиксне платформе дужине 6 m и ширине 2 m, постављене на висинама од 5 m, 7,5 m или 10 m изнад површине воде.

30) Спортска гимнастика, ритмичка гимнастика, спортска акробатика, спортски аеробик

1. Спортска сала димензија 12 m · 12 m и висине плафона најмање 5 m.

31) Спортски плес и спортски аеробик

1. Покривени простор за спортску активност минималне површине 20 m²,

2. Музички стуб са одговарајућим звучницима, рипстол или штап за балет.

32) Спортски риболов

1. Покривени простор минималне површине 20 m² за смјештај опреме,

2. Најмање један комплет опреме прописане од међународне федерације.

33) Стрелаштво и стреличарство

1. Стрелиште за гађање на 10 m, 50 m и 100 m – минимално пет стрелачких мјеста, односно стрелиште за гађање на 25 m,
2. Минимално два уређаја са по пет мета.

34) Стони тенис

1. Покривени простор за спортску активност минималне површине 20 m²,
2. Најмање један стонотениски сто и један пар рекета у складу са спортским правилима, 10 лоптица од целулоида пречника 37,2 cm и тежине 2,40 g.

35) Теквондо

1. Покривени простор минималних димензија за спортску активност 12 m · 12 m са обиљеженим борилиштем димензија 8 m · 8 m,
2. За спортске организације које се такмиче према правилима Свјетског теквондоа (WT – World Taekwondo) морају имати најмање два оклопа за груди, двије заштитне кациге за главу, два пара рукавица, по два пара штитника за подлактице, потколенице, зглобове и гениталије,
3. За спортске организације које се такмиче према правилима Међународне теквондо федерације (ITF – International Taekwondo Federation) морају имати најмање двије заштитне кациге за главу, два пара рукавица, по два пара штитника за подлактице, потколенице, зглобове и гениталије.

36) Тенис

1. Ограђени простор минималних димензија за спортску активност 24 m · 11 m, мрежа разапета на два стуба висине 106,68 cm, а на средини висока 91,44 cm,
2. Најмање два тениска рекета и 10 лоптица од целулоида пречника 37,2 cm, тежине 2,40 g.

37) Фитнес и аеробик

1. Покривени простор за вјежбање корисне површине најмање 30 m².

38) Флорбол и хокеј на трави

1. Терен правоугаоног облика, димензија најмање 36 m · 18 m, два гола димензија 160 cm · 115 cm,
2. Најмање четири палице дужине од 80 cm до 110 cm, најмање четири лоптице одобрене од међународне федерације.

39) Фудбал/футсал

1. Фудбал: Ограђена травната површина за спортску активност минималних димензија 50 m · 90 m. Најмање двије конструкције фудбалских голова димензија 7,32 m · 2,44 m са мрежама, пет фудбалских лопти.
2. Футсал: Ограђена површина за спортску активност минималних димензија 25 m · 15 m. Најмање двије конструкције голова са мрежом минималних димензија 3 m · 2 m или димензија прописаних правилима међународне фудбалске федерације, пет фудбалских лопти.

40) Џудо и џију-џица

1. Покривени простор димензија довољних за постављање тамија минималних димензија 8 m · 8 m, дебљине најмање од 4 cm до 5 cm,
2. Два кимона и два појаса.

41) Шах и мисаоне игре

1. Покривени простор за смјештај најмање три стола са столицама,
2. Најмање три гарнитуре столова са по двије столице,
3. Најмање три комплета одговарајућих фигура са таблама.

ПРИЛОГ 2.
Образац 1.

РЕПУБЛИКА СРПСКА

МИНИСТАРСТВО ПОРОДИЦЕ, ОМЛАДИНЕ И СПОРТА

ЗАХТЈЕВ

ЗА УТВРЂИВАЊЕ ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА ЗА ОБАВЉАЊЕ СПОРТСКИХ ДЈЕЛАТНОСТИ И АКТИВНОСТИ

Подноси:

1.	Назив спортске организације – спортског удружења или спортског привредног друштва (сједиште, адреса, број телефона, контакт лице)
----	---

2.	Циљеви оснивања спортске организације или спортског привредног друштва
----	--

3.	Врста спортског објекта (спортска дворана, школски спортски објекат, намјенски објекат за одређени спорт и друго), димензије и услови
----	---

4.	Подаци о ангажованим спортским стручњацима или стручњацима у спорту (име и презиме, звање, датум рођења, назив и број дипломе или лиценце, селекција са којом раде)
----	---

5.	Подаци о посједовању спортске опреме (врста и количина)
----	---

6.	Унутрашња организација (органи управљања)
----	---

7.	Број учлањених или уговором ангажованих спортиста у спортској организацији (број по старосним категоријама)
----	---

8.	Подаци о безбједносним условима у спортском привредном друштву
----	--

9.	Привредна дјелатност којом се спортска организација бави
----	--

Прилог:

1. Статут,
2. Доказ о власништву, коришћењу или закупу спортског објекта (извод из земљишне књиге или уговор) из којег су видљиве димензије објекта,
3. Уговор о ангажовању спортског стручњака или стручњака у спорту и оверена копија дипломе и/или другог документа спортског стручњака или стручњака у спорту у складу са законом,
4. Потврда о посједовању одговарајуће спортске опреме и/или реквизиата,
5. Потврда о броју учлањених или уговором ангажованих спортиста,
6. Потврда о постојању безбједносних услова у спортском привредном друштву.

Датум:

Број:

М. П.

(име, презиме и потпис овлашћеног лица)

874

На основу члана 65. став 4. Закона о поштанским услугама Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 30/10) и члана 76. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", број 115/18), министар саобраћаја и веза д о н о с и

П РА В И Л Н И К**О УСЛОВИМА ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЈЕЛАТНОСТИ ОПЕРАТЕРА ПОШТАНСКОГ САОБРАЋАЈА**

Члан 1.

Овим правилником прописују се услови за обављање дјелатности оператера поштанског саобраћаја и дјелатности поштанског оператера, као и услови за регистрацију дјелатности поштанских и курирских услуга у складу са Законом о поштанским услугама Републике Српске (у даљем тексту: Закон).

Члан 2.

(1) Оснивач оператора поштанског саобраћаја и оснивач поштанског оператора, прије уписа оператора у регистар пословних субјеката, подноси Министарству саобраћаја и веза (у даљем тексту: Министарство) писмени захтјев за давање сагласности о испуњености услова за обављање дјелатности, односно послова оператора поштанског саобраћаја и послова поштанског оператора, уз који прилаже:

- 1) оснивачки акт;
- 2) доказ о располагању простором, средствима и опремом за обављање услуга;
- 3) потврду о сагласности јавног поштанског оператора Републике Српске о приступу јавној поштанској мрежи у случају пружања нерезервисаног дијела универзалних поштанских услуга;
- 4) план кадрова (број и квалификациона структура);
- 5) спецификацију (врсту) поштанских услуга;
- 6) изјаву о висини и начину уплате оснивачког капитала (у новцу или стварима);
- 7) податке о оснивачу, са сљедећим доказима:

1. за физичко лице: овјерена фото-копија личне карте, односно пасоша, подаци о образовању и кратки преглед професионалних активности и радног искуства и изјава о имовинском стању и приходима, да се против њега не води кривични поступак и да није осуђивано за учињено кривично дјело из области привредног или финансијског криминала,

2. за правно лице: рјешење о регистрацији, финансијски извјештај за претходну фискалну годину и доказ да није прекршајно кажњавано;

8) цјеновник поштанских услуга и одлуку о радном времену;

9) податке о територији на којој ће пружати поштанске услуге (на цијелој територији Републике Српске, град или општина);

10) доказ о уплати административне таксе.

(2) Само на оснивача оператора поштанског саобраћаја примјењује се став 1. т. 6) и 7).

(3) У случају да оператор поштанског саобраћаја и поштански оператор оснивају пословну јединицу, прије уписа у регистар пословних субјеката, Министарству подносе писмени захтјев за давање сагласности о испуњености услова за обављање послова оператора поштанског саобраћаја и поштанског оператора за пословну јединицу, уз који прилажу рјешење о регистрацији, а за пословну јединицу доказе из става 1. т. 1), 2), 3), 4) и 5) овог члана.

(4) Пословни субјект који, поред већ регистрованих дјелатности, додатно региструје дјелатност поштанских и курирских услуга, прије ове регистрације код надлежног суда дужан је да поднесе Министарству захтјев за издавање сагласности о испуњавању услова за регистрацију дјелатности поштанских и курирских услуга, уз који прилаже:

1) податке о територији на којој ће пружати поштанске и курирске услуге које региструје (на цијелој територији Републике Српске, град или општина),

2) цјеновник поштанских услуга за које се региструје,

3) одлуку о радном времену за пружање услуга корисницима,

4) доказ о располагању простором, средствима, опремом и одговарајућим бројем квалификованих запослених за обављање услуга за коју се региструје,

5) доказ о уплати административне таксе.

Члан 3.

(1) Након што заприми захтјев из члана 2. ст. 1, 3. и 4. овог правилника, Министарство врши провјеру да ли је уз захтјев достављена прописана документација, као и потпуност датих података.

(2) Ако је захтјев из става 1. овог члана непотпун, Министарство од подносиоца захтјева писменим путем тражи

да га допуни одговарајућим документима или подацима, а ако подносилац у остављеном року захтјев не допуни, сматра се да је од њега одустао.

(3) Ако Министарство приликом провјере утврди да нису испуњени сви прописани услови за давање сагласности, подносиоцу захтјева оставља се рок од 15 дана да отклони утврђене неправилности и недостатке.

(4) Ако подносилац захтјева не отклони утврђене неправилности и недостатке у остављеном року, министар саобраћаја и веза (у даљем тексту: министар) доноси рјешење којим се његов захтјев одбија.

(5) Рјешење из става 4. овог члана је коначно и против њега није дозвољена жалба, али се може покренути управни спор пред надлежним судом.

Члан 4.

Када Министарство утврди да су испуњени прописани услови, министар доноси рјешење којим се даје сагласност о испуњености услова за обављање послова оператора поштанског саобраћаја и послова поштанског оператора, као и сагласност о испуњености услова за регистрацију дјелатности поштанских и курирских услуга, осим за јавног поштанског оператора.

Члан 5.

Рјешење из члана 4. овог правилника, поред елемената утврђених прописом којим се уређује општи управни поступак, обавезно садржи и:

1) податке о оператору поштанског саобраћаја за обављање поштанских услуга, односно податке о поштанском оператору, као и податке о субјекту који подноси захтјев за регистрацију дјелатности поштанских и курирских услуга,

2) спецификацију поштанских услуга,

3) податке о територији на којој се обављају поштанске услуге,

4) по потреби и друге податке.

Члан 6.

(1) Рјешење из члана 4. овог правилника прилаже се уз пријаву за упис у регистар пословних субјеката као услов за упис оператора поштанског саобраћаја и поштанског оператора, односно као услов за упис регистрације дјелатности поштанских и курирских услуга.

(2) Након извршене регистрације у надлежни регистар пословних субјеката, подносилац захтјева из члана 2. овог правилника обавезан је доставити Министарству копију рјешења о регистрацији у року од пет дана од дана извршене регистрације.

(3) У случају да подносилац захтјева не поступи у складу са ставом 2. овог члана, министар укида рјешење из члана 4. овог правилника у року од 30 дана од дана његовог доношења.

(4) Рјешење којим се укида рјешење из члана 4. овог правилника је коначно и против њега није дозвољена жалба, али се може покренути управни спор пред надлежним судом.

Члан 7.

(1) Оператер поштанског саобраћаја и поштански оператор за обављање ове дјелатности обавезни су испуњавати сљедеће услове:

1) да је уписан у регистар пословних субјеката,

2) да је донио цјеновник поштанских услуга, усаглашен са Законом и прописима из ове области,

3) да је донио Опште и Посебне услове за вршење поштанских услуга,

4) да је донио Номенклатуру за вршење поштанских услуга,

5) да јавни поштански оператер има програм издавања поштанских марака,

6) да на пословном рачуну посједује уплаћена новчана средства или друга средства прописана Законом, у износу који је прописан као новчани улог за оснивање субјекта

уписа у зависности од правне форме оснивања, као и средстава резерви неопходна за покриће евентуалних ризика пословања у износу од 10% планираног прихода,

7) да има рјешење надлежног органа да пословни простор који користи (у власништву или под закупом) за пружање услуга оператора поштанског саобраћаја испуњава услове у погледу техничке опремљености, заштите на раду и заштите и унапређивања животне средине, као и друге прописане услове,

8) да посједује средства за рад (транспортна возила и опрему) намијењена вршењу регистроване дјелатности,

9) да је прописао и објавио дневно радно вријеме пружања услуга,

10) да посједује закључен уговор о праву коришћења поштанске мреже јавног поштанског оператора Републике Српске уколико има лиценцу за обављање нерезервисаног дијела универзалне поштанске услуге,

11) да је, у складу са прописима, прибавио одобрење, односно лиценцу Агенције за поштански саобраћај Босне и Херцеговине за обављање поштанских и курирских услуга на одређеној територији,

12) да посједује акт о условима за обављање услуга из лиценце.

(2) Само на оператора поштанског саобраћаја примјењује се став 1. т. 3), 4), 5), 6) и 7).

Члан 8.

Ради евиденције и праћења испуњења услова за оснивање и обављање послова оператора поштанског саобраћаја и послова поштанског оператора, као и испуњености услова за регистрацију дјелатности поштанских и курирских услуга, Министарство води Регистар пружалаца поштанских и курирских услуга који су регистровани и који пружају поштанске и курирске услуге на територији Републике Српске.

Члан 9.

У случају да оператор поштанског саобраћаја и поштански оператор, као и регистровани пружалац поштанских и курирских услуга изврше измјену података који се уписују у регистар пословних субјеката, обавезни су доставити Министарству извод из регистра са измијењеним подацима у року од 15 дана од дана извршеног уписа.

Члан 10.

Када у поступку контроле надлежни инспектор утврди да оператор поштанског саобраћаја и поштански оператор не испуњавају услове за обављање дјелатности, односно када утврди да пословни субјекат не испуњава услове за регистрацију дјелатности поштанских и курирских услуга, Министарство може покренути поступак одузимања лиценце код надлежне агенције за поштански саобраћај Босне и Херцеговине или предузети друге одговарајуће радње у складу са Законом.

Члан 11.

(1) Оператери поштанског саобраћаја и поштански оператори који су прије ступања на снагу овог правилника уписани у регистар пословних субјеката дужни су да Министарству доставе доказ о упису у регистар пословних субјеката у року од 60 дана, а доказе о испуњавању услова из члана 7. овог правилника најкасније у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог правилника.

(2) Регистровани пружаоци поштанских и курирских услуга који су регистровани прије ступања на снагу овог правилника дужни су да Министарству доставе доказ о упису у регистар пословних субјеката и доказ да посједују лиценцу Агенције за поштански саобраћај Босне и Херцеговине за обављање поштанских и курирских услуга на одређеној територији у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог правилника.

Члан 12.

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о условима за обављање дјелатности оператера-

ра поштанског саобраћаја ("Службеном гласник Републике Српске", број 110/10).

Члан 13.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 13.05/343-1034/21
29. априла 2021. године
Бања Лука

Министар,
Недељко Ђорић, с.р.

875

Министар просвјете и културе, на основу члана 76. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", број 115/18) и члана 35. став 7, а у вези са чланом 35. став 2. Закона о библиотечко-информационој дјелатности ("Службени гласник Републике Српске", бр. 44/16 и 62/18), у поступку именовања члана Управног одбора Српске централне библиотеке "Просвјета" Фоча, доноси

Р Ј Е Ш Е Њ Е

О ИМЕНОВАЊУ ВРШНОЦА ДУЖНОСТИ ЧЛАНА УПРАВНОГ ОДБОРА СРПСКЕ ЦЕНТРАЛНЕ БИБЛИОТЕКЕ "ПРОСВЈЕТА" ФОЧА

1. Марина Достих именује се за вршиоца дужности члана Управног одбора Српске централне библиотеке "Просвјета" Фоча на период до истека мандата Управног одбора именованог Рјешењем Министарства просвјете и културе, број: 07.06/652-1-12/18, од 21. јуна 2018. године, а најдуже на шест мјесеци.

2. Ово рјешење ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 07.06/652-1-16/18
7. маја 2021. године
Бањалука

Министар,
Др Наталија Тривић, с.р.

876

Министар просвјете и културе, на основу члана 76. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", број 115/18) и члана 35. став 7, а у вези са чланом 35. став 2. Закона о библиотечко-информационој дјелатности ("Службени гласник Републике Српске", бр. 44/16 и 62/18), у поступку именовања члана Управног одбора Српске централне библиотеке "Просвјета" Фоча, доноси

Р Ј Е Ш Е Њ Е

О ИМЕНОВАЊУ ВРШНОЦА ДУЖНОСТИ ЧЛАНА УПРАВНОГ ОДБОРА СРПСКЕ ЦЕНТРАЛНЕ БИБЛИОТЕКЕ "ПРОСВЈЕТА" ФОЧА

1. Ђорђе Вуковић именује се за вршиоца дужности члана Управног одбора Српске централне библиотеке "Просвјета" Фоча на период до истека мандата Управног одбора именованог Рјешењем Министарства просвјете и културе, број: 07.06/652-1-12/18, од 21. јуна 2018. године, а најдуже на шест мјесеци.

2. Ово рјешење ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 07.06/652-1-15/18
7. маја 2021. године
Бањалука

Министар,
Др Наталија Тривић, с.р.

Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове

На основу члана 80. ст. 2. и 3. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", број 115/18), члана 38. Закона о премјери и катастру Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", бр. 6/12,

110/16 и 62/18) и Иницијативе Подручне јединице Шековићи, број: 21.53/951-116-5/21, од 11.2.2021. године, директор Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове Бања Лука доноси

ОДЛУКУ

О ПРИПАЈАЊУ ДИЈЕЛА КАТАСТАРСКЕ ОПШТИНЕ ТУПКОВИЋИ КАТАСТАРСКОЈ ОПШТИНИ БИШИНА, ОПШТИНА ШЕКОВИЋИ

I

Мијења се граница катастарске општине Бишина на начин да се истој припаја дио катастарске општине Тупковићи, и то катастарске парцеле бр. 2503/1, 2506/1, 2506/2, 2505/1, 2505/2 и 2511/1, катастарска општина Тупковићи, општина Шековићи.

II

Извршиће се пренумерација катастарских парцела из тачке I ове одлуке у катастарској општини Тупковићи тако

што ће наведеним парцелама бити додијељени нови бројеви у катастарској општини Бишина.

III

Промјена границе катастарске општине Бишина биће спроведена кроз катастарски операт.

IV

Промјена границе катастарске општине Бишина извршиће се и на катастарским плановима.

V

За спровођење ове одлуке задужује се Подручна јединица Шековићи.

VI

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 21.03/952.1-155/21
23. фебруара 2021. године
Бањалука

Директор,
Босиљка Предроговић, с.р.

Централна изборна комисија Босне и Херцеговине

На основу члана 2.9 став (1) т. 9. и 12. и члана 5.32 Изборног закона Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16 и 41/20), Централна изборна комисија Босне и Херцеговине, на 44. сједници, одржаној 29.4.2021. године, донијела је

ОДЛУКУ

О ПОТВРЂИВАЊУ И ОБЈАВЉИВАЊУ РЕЗУЛТАТА ПРИЈЕВРЕМЕНИХ ИЗБОРА ЗА НАЧЕЛНИКА ОПШТИНЕ ФОЧА (ФБиХ)

Члан 1.

(1) Централна изборна комисија Босне и Херцеговине потврђује резултате пријевремених избора за начелника општине Фоча (ФБиХ) одржаних 11. априла 2021. године.

(2) За начелника општине Фоча (ФБиХ) изабран је Мујо Софратија, независни кандидат.

Члан 2.

Саставни дио ове одлуке је Извјештај о резултатима гласања за пријевремене изборе из члана 1. ове одлуке.

Члан 3.

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објавиће се у "Службеном гласнику БиХ", "Службеном гласнику Републике Српске", "Служеним новинама ФБиХ" и "Службеном гласнику Брчко Дистрикта БиХ", на веб страници Централне изборне комисије БиХ www.izbori.ba и у средствима јавног информисања.

Број: 05-1-07-1-878-1/21
29. априла 2021. године
Сарајево

Предсједник,
Жељко Бакалар, с.р.

Nivo / Ниво 165

NAČELNIK OPĆINE / NAČELNIK OPŠTINE / GRADONAČELNIK GRADA НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ / ГРАДОНАЧЕЛНИК ГРАДА ФОЧА (ФБиН) / ФОЧА (ФБиХ)

Birači kojima je odobreno da glasaju/ Birači kojima je odobreno glasovati/ Бирачи којима је одобрено да гласају	1.605		
Važeći glasački listići/ Valjani glasački listići/ Важећи гласачки листићи	1.050		
Nevažeći glasački listići - Neporunjani/ Nevaljani glasački listići - Neporunjani/ Неважећи гласачки листићи - Непопуњени	0		
Nevažeći glasački listići - Nepropisno porunjani/ Nevaljani glasački listići - Nepropisno porunjani/ Неважећи гласачки листићи - Непрописно попуњени	3		
Broj birača koji su glasali/ Broj birača koji su glasovali/ Број бирача који су гласали	1.053		
Broj mjesta za dodjelu/ Број мјеста за додјелу	1		
Politička stranka/Koalicija/Nezavisni kandidat/Neovisni kandidat Политичка странка/Коалиција/Независни кандидат	Broj glasova Број гласова	% %	Izabran Изабран
SOFRADŽIJA MUJO – NEZAVISNI KANDIDAT	285	27,14	Da/Да
ARNAUT MENSAD – NBL-A-SDA ZAJEDNO ZA USTIKOLINU	259	24,67	Ne/Не
KARAHODŽA MENSURA – NEZAVISNI KANDIDAT	255	24,29	Ne/Не
BOROVIĆ MENSUD – SDA-STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	251	23,90	Ne/Не

На основу члана 2.9 став (1) т. 9. и 12. и члана 5.32 Изборног закона Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ”, бр. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16 и 41/20), Централна изборна комисија Босне и Херцеговине, на 44. сједници, одржаној 29.4.2021. године, д о н и ј е л а ј е

ОДЛУКУ

О ПОТВРЂИВАЊУ И ОБЈАВЉИВАЊУ РЕЗУЛТАТА ПРИЈЕВРЕМЕНИХ ИЗБОРА ЗА НАЧЕЛНИКА ОПШТИНЕ ТРАВНИК

Члан 1.

(1) Централна изборна комисија Босне и Херцеговине потврђује резултате пријевремених избора за начелника општине Травник одржаних 11. априла 2021. године.

(2) За начелника општине Травник изабран је Кенан Даутовић, кандидат политичког субјекта СДА-Странка демократске акције.

Члан 2.

Саставни дио ове одлуке је Извјештај о резултатима гласања за пријевремене изборе из члана 1. ове одлуке.

Члан 3.

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објавиће се у “Службеном гласнику БиХ”, “Службеном гласнику Републике Српске”, “Службеним новинама ФБиХ” и “Службеном гласнику Брчко Дистрикта БиХ”, на веб страници Централне изборне комисије БиХ www.izbori.ba и у средствима јавног информисања.

Број: 05-1-07-1-877-1/21

29. априла 2021. године

Сарајево

Предсједник,
Жељко Бакалар, с.р.

Nivo / Ниво 091

NAČELNIK OPĆINE / NAČELNIK OPŠTINE / GRADONAČELNIK GRADA НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ / ГРАДОНАЧЕЛНИК ГРАДА TRAVNIK / ТРАВНИК

Birači kojima je odobreno da glasaju/ Birači kojima je odobreno glasovati/ Бирачи којима је одобрено да гласају	47.782		
Važeći glasački listići/ Valjani glasački listići/ Важећи гласачки листићи	12.655		
Nevažeći glasački listići - Neporunjani/ Nevaljani glasački listići - Neporunjani/ Неважећи гласачки листићи - Непопуњени	46		
Nevažeći glasački listići - Nepropisno porunjani/ Nevaljani glasački listići - Nepropisno porunjani/ Неважећи гласачки листићи - Непрописно попуњени	185		
Broj birača koji su glasali/ Broj birača koji su glasovali/ Број бирача који су гласали	12.886		
Broj mjesta za dodjelu/ Број мјеста за додјелу	1		
Politička stranka/Koalicija/Nezavisni kandidat/Neovisni kandidat Политичка странка/Коалиција/Независни кандидат	Број гласова	%	Изабран
DAUTOVIĆ KENAN – SDA-STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	6.899	54,52	Да/Да
KANIŽA HARIS – NAŠA TRAVNIČKA PRIČA (NIP, SDP I NS)	5.756	45,48	Не/Не

Уставни суд Босне и Херцеговине

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број У 6/20, рјешавајући захтјев **Окружног суда у Бањалуци (судија Милан Благојевић)**, на основу члана VI/3ц) Устава Босне и Херцеговине, члана 57 став (2) алинеја б), члана 59 ст. (1) и (2) и члана 61 став (4) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине - пречишћени текст (“Службени гласник Босне и Херцеговине” број 94/14), у саставу:

- Златко М. Кнежевић, предсједник,
- Маго Тадић, потпредсједник,
- Мирсад Ђеман, потпредсједник,
- Tudor Pantiru, судија,
- Валерија Галић, судија,
- Миодраг Симовић, судија,
- Сеада Палаврић, судија,
- Angelika Nußberger, судија, и
- Helen Keller, судија,

на сједници одржаној 26. марта 2021. године д о н и о ј е

ОДЛУКУ

О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одлучујући о захтјеву Окружног суда у Бањалуци (судија Милан Благојевић) за оцјену уставности одредбе члана 128 став (4)

Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске” бр. 134/11, 9/12 и 40/12),

утврђује се да члан 128 став (4) Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске” бр. 134/11, 9/12 и 40/12) није компатибилан са чланом III/3е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Налаже се Народној скупштини Републике Српске да, у складу са чланом 61 став (4) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, најкасније у року од шест мјесеци од објављивања ове одлуке у “Службеном гласнику Босне и Херцеговине” усагласи члан 128 став (4) Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске” бр. 134/11, 9/12 и 40/12) са чланом III/3е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Налаже се Народној скупштини Републике Српске да, у складу са чланом 72 став (5) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, у року из претходног става обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о мјерама предузетим с циљем извршења ове одлуке.

Одлуку објавити у “Службеном гласнику Босне и Херцеговине”, “Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине”, “Службеном гласнику Републике Српске” и “Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине”.

Образложење

I - Увод

1. Окружни суд у Бањалуци (судија Окружног суда у Бањалуци Милан Благојевић, у даљем тексту: подносилац захтјева) поднио је 1. јула 2020. године Уставном суду Босне и Херцеговине захтјев за оцјену компатибилности одредбе члана 128 став (4) Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одрбамбено-отаџбинског рата Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 134/11, 9/12 и 40/12; у даљем тексту: Закон о правима бораца) у односу на члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члан 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: Европска конвенција), члан 13 Европске конвенције, члан II/4 Устава Босне и Херцеговине, члан 14 Европске конвенције и члан 17 Европске конвенције.

II - Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23 став (2) Правила Уставног суда, од Народне скупштине Републике Српске (у даљем тексту: Народна скупштина РС) затражено је 6. јула 2020. године да достави одговор на захтјев.

3. У остављеном року за одговор Народна скупштина РС није доставила одговор, а поднеском од 4. августа 2020. године затражила је додатно вријеме за достављање одговора на захтјев. Даље, Народна скупштина РС је одговор на захтјев доставила 9. септембра 2020. године.

III - Захтјев

а) Наводи из захтјева

4. Подносилац захтјева је поставио питање компатибилности члана 128 став (4) Закона о правима бораца у односу на Устав Босне и Херцеговине и Европску конвенцију јер сматра да цитирана одредба представља "неуставну забрану, не само управним органима већ и судовима у управном спору да приликом утврђивања и одлучивања о грађанским правима своју одлуку могу да заснивају на изјавама странке и свједока, уколико нема других доказних средстава као што су војна књижица у којој је уписано учешће у рату, потврда војне јединице о том учешћу или о погибији, односно смрти насталој ангажовањем у војној јединици". Правично суђење, како то подносилац захтјева наводи, налаже саслушавање свједока и странака како би се правилно и потпуно утврдиле релевантне чињенице, а без тога нема правичног суђења.

5. Подносилац захтјева наглашава да је чланом 6 Европске конвенције прописано право на правичну расправу пред независним и непристрасним судом, "какве расправе нема, не само кад странка због наведене законске одредбе не може ни у тужби у управном спору да оспорава управни акт због тога што је управни орган пропустио да саслуша свједоке које предлаже странка у вези са одлучним чињеницама већ то не може учинити ни надлежни суд, имајући у виду да у конкретном предмету, због разлога који се не могу ставити на терет тужиоца, он не посједује материјални доказ (одговарајућу војну књижицу), а цитирана законска одредба забрањује да се чињеница његовог војног ангажовања у релевантном периоду утврђује исказима тужиоца као странке и исказима свједока". Због такве законске одредбе, и суд који води поступак у управном спору би требао одбити тужбу, иако странци припада право на правично суђење, које подразумијева и право странке да се размотре сви њени докази, па и докази "у виду њеног исказа и исказа предложених свједока". Због цитиране законске одредбе, право странке на правично суђење је одузето јер суд због неуставне законске одредбе не може правилно да суди, па је, сходно наведеном, цитирана законска одредба супротна праву на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став (1) Европске конвенције.

6. Поред тога, подносилац захтјева сматра да таква законска одредба крши и право на дјелотворан правни лијек из члана 13 Европске конвенције "којим је прописано да свако коме су повријеђена права предвиђена у Европској конвенцији, а то је и право на правичну расправу, има право на дјелотворан правни лијек пред домаћим властима без обзира на то да ли су повреду учинила лица која су поступала у службеном својству". Имајући у виду садржај спорне законске одредбе из члана 128 став (4) Закона о правима бораца, с обзиром на већ изнесене разлоге, цитирана одредба "евидентно повређује и право на дјелотворан правни лијек, а то је у конкретном случају предметна тужба у овом управном спору јер је тој тужби, због неуставне законске норме, онемогућено да буде дјелотворан правни лијек у овом управном спору".

7. На основу свега изнесеног, подносилац захтјева тврди да се спорном законском одредбом крши и члан 14 Европске конвенције који прописује да се уживање права и слобода из Европске конвенције обезбеђује без дискриминације по било којем основу, "а то значи и по основу било којег статуса имаоца права". Према мишљењу подносиоца захтјева, тужилац је спорном законском одредбом, због свог војног ангажовања у рату у спорном периоду, дискриминисан тиме што му је, по основу тог статуса, онемогуће-

но право на правичну расправу и право на дјелотворан правни лијек, у којем би основано могао да тражи да се он као странка у поступку саслуша, те да се саслушају и предложени свједоци као "дозвољена доказна средства у цивилизованом свијету". Међутим, спорна законска одредба то забрањује и органу управе, али и суду који одлучује у управном спору, што представља не само кршење права на правично суђење и права на дјелотворни лијек већ и кршење права на недискриминацију.

8. Подносилац захтјева сматра да сви изнесени разлози указују на то да је спорном законском одредбом законодавац злоупотребио своје право "јер је том одредбом извршио чин усмјерен на неуставно ограничавање свих наведених права, и то у мјери већој од оне коју допушта Европска конвенција, чиме је цитираном законском одредбом повријеђен и члан 17 Европске конвенције".

9. С обзиром на изнесено, подносилац захтјева предлаже да се о захтјеву одлучи у што краћем року због два круцијална разлога. Један од њих је тај што одлука Окружног суда у предметном управном спору зависи од одлуке Уставног суда поводом поднесеног захтјева, а други разлог се заснива на чињеници да се предмет налази у Плану рјешавања за 2020. годину, што значи да би према том плану требало да буде завршен до краја 2020. године.

б) Чињенице из предмета поводом којег је поднесен захтјев

10. Рјешењем Министарства рада и борачко-инвалидске заштите (у даљем тексту: Министарство) број 16-03/5-5-835-911/09 од 17. септембра 2019. године тачком 1 диспозитива одбијен је као неоснован захтјев тужиоца Д. М. (у даљем тексту: тужилац) за признавање ангажовања у рату у периоду од 18. августа до 24. децембра 1991. године у ТО Пакрац и од 9. јануара до 1. јула 1992. године у ВП 7388 (8316) Приједор. Тачком 2 диспозитива рјешења утврђено је да је у службеној евиденцији Воб-8 евидентирано тужиочево ангажовање у периоду од 30. јула 1992. године до 15. марта 1996. године у три различите ВП Бањалука. Из рјешења произилази да је тужилац уз захтјев доставио копију личне карте, копију војне књижице, увјерење Одјељења за БИЗ Града Бањалука од 31. марта 2009. године, овјерене изјаве свједока М. К. и М. Р., те копије војних књижица за свједоке.

11. Министарство се у рјешењу позвало на члан 12 Правилника о садржају и начину вођења војних евиденција (у даљем тексту: Правилник), који прописује да се вријеме које су припадници ОССФРЈ, односно РС, провели у рату, а није евидентирано у службеној евиденцији, признаје као учешће у рату само ако странка приложи одговарајуће доказе о свом ангажовању. Под доказима, у смислу наведеног члана, подразумијевају се: а) војна књижица ВП у чијем саставу је странка била ангажована и б) сваки други документ овјерен печатом надлежне ВП.

12. Министарство је одлучило као у тачки 1 диспозитива рјешења због тога што тужилац за признавање спорног периода ангажовања у рату није доставио нити један ваљан материјални доказ у складу са чланом 12 Правилника. При томе је Министарство нагласило да, у складу са чланом 128 став (4) Закона о правима бораца, изјаве странке и свједока не сматрају се довољним доказним средствима у поступку признавања ангажовања у рату.

13. Тужилац је покренуо управни спор против Министарства ради поништења спорног рјешења из тачке 10 ове одлуке. Тужилац је у тужби навео да му је оригинална ратна војна књижица уништена у рату у "акцији ХВО-а и Армије БиХ на подручју Мркоњић-Града и Бочца 10. септембра 1995. године", да је добио дупликат ратне војне књижице у надлежном војном одјелу, али да је издати дупликат непотпун јер недостају подаци за спорни период. Тужилац је у тужби навео да је током управног поступка предложио саслушавање свједока М. К. и М. Р. који би посвједочили о чињеницама битним за правилно рјешавање његовог захтјева, али да се Министарство оглушило о приједлог, па сходно томе указује да се тужено Министарство није смјело ограничити само на један доказ, занемарујући своју обавезу да прибави и друге доказе на које се указивало, чиме тужилац тврди да Министарство није правилно спровело поступак јер чињенично стање није правилно утврђено.

14. Тужилац је у тужби изнио нове доказе предложивши да се отвори расправа и саслушају предложени свједоци.

ц) Одговор на захтјев

15. У одговору на захтјев Народна скупштина РС је, између осталог, истакла да нису основани наводи подносиоца захтјева да је спорна одредба у супротности са чланом II/3е) Устава БиХ и чланом 6 став 1 Европске конвенције, као и чл. 13, 14 и 17 Европске конвенције, те да захтјев треба одбити. У прилог таквом ставу Народна скупштина РС је истакла да у одредби члана 128 став (4) Закона о правима бораца "не постоји ниједан елемент на основу којег би право на правично суђење могло бити угрожено. Штавише, одредба из члана 128 став (4) Закона о правима бораца, како формалноправно тако и материјалноправно, не може се довести у везу с правом на правично суђење." Даље, Народна скупштина РС тврди да таква законска одредба обезбеђује правну сигурност јер би се у супротном могла створити ситуација у којој би се службене

евиденције могле занемарити и потпуно изоставити као објективна категорија, при чему би "изјаве које су стриктно субјективног и допунског карактера" постале објективно релевантне, што је у смислу правне сигурности неприхватљиво. Таква одредба, према оцјени Народне скупштине РС, спрјечава дискриминацију, тим прије јер се у првом реду захтијевају "ваљани материјални докази" на основу којих би се могла утврдити конкретна лична права. Такође, Народна скупштина РС је у одговору указала и на значај чињеница за чије утврђивање је оспореном одредбом прописано да изјаве странке и свједока имају ограничену доказну моћ. Доказивање чињенице ангажовања у рату припадника оружаних снага (борца), а затим утврђивање статуса и евентуалних права изведених из тог статуса (статус борца - право на борачки додатак и сл.) не може се сматрати стварима малог значаја. Од посебног значаја за овај предмет јесте то да се ради о чињеницама о којима су надлежни војни органи водили службене евиденције, што је један од разлога прописивања ограничења из члана 128 став (4). Даље, Народна скупштина РС је нагласила да је Уставни суд РС донио Рјешење број У-10/08 од 26. новембра 2009. године којим није прихваћена иницијатива за покретање поступка за оцјену уставности идентичних одреби Закона о правима бораца. Сходно свему изнесеном, Народна скупштина РС је закључила да је захтјев потпуно неоснован јер одредба члана 128 став (4) Закона о правима бораца не криши нити једно право на које се подносилац захтјева позива.

IV - Релевантни прописи

16. Закон о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 134/11, 9/12 - исправка, 40/12 и 18/15 - одлука УС) у релевантном дијелу гласи:

Члан 1.

Овим законом уређују се услови, начин и поступак за утврђивање статуса и права бораца, војних инвалида и чланова породица погинулих бораца и умрлих војних инвалида и чланова породица лица страдалих у вршењу војне службе или у вршењу активности у вези са том службом, начин обезбјеђивања новчаних средстава, те друга питања од значаја за остваривање права прописаних овим законом.

Члан 2.

(1) Борац је, у смислу овог закона, лице које је:

а) учествовало у оружаним акцијама, односно оружаном борби на територији бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (у даљем тексту: СФРЈ) у саставу оружаних снага и снага државне безбједности СФРЈ и војних формација под командом тих снага, у периоду од 17. августа 1990. до 18. маја 1992. године, за одбрану СФРЈ, односно Републике Српске,

б) у рату у бившој СФРЈ, односно Босни и Херцеговини у периоду од 19. маја 1992. године до 19. јуна 1996. године, као припадник оружаних снага Републике Српске, вршило војне и друге дужности за одбрану Републике Српске.

(2) Борац је, у смислу овог закона, и лице које је као добровољац послје 18. маја 1992. године било припадник оружаних снага Републике Српске и као такво вршило војне и друге дужности за одбрану Републике Српске.

(3) Борац је, у смислу овог закона, и лице које је вршило војне и друге дужности у вези са учествовањем у оружаном акцији предузетој за вријеме мира за одбрану Републике Српске.

(4) Борац је, у смислу овог закона, и лице које је учествовало у антифашистичкој и ослободилачкој борби током 20. вијека као припадник Српске, Црногорске или Југословенске војске или као борац Народноослободилачког рата.

III - ПРАВА БОРАЦА

Члан 30.

Права бораца су:

- а) борачки додатак,
- б) подстицај за запошљавање и samozапошљавање демобилисаних бораца,
- в) накнада одликованим борцима,
- г) здравствена заштита и друга права у вези са здравственом заштитом,
- д) посебан стаж у двоструком трајању,
- ђ) предност у запошљавању,
- е) предност у стамбеном збрињавању и
- ж) друга права у складу са посебним прописима.

VII - ПОСТУПАК ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА

Члан 87.

(1) О статусу и правима по овом закону у првом степену рјешавају општински, односно градски органи управе надлежни за

послове борачко-инвалидске заштите, уколико законом није другачије одређено.

(2) По жалби на рјешење органа из става 1. овог члана рјешава Министарство.

(3) Жалба не одлаже извршење рјешења.

(4) Ако жалбу уважи, Министарство ће укинути првостепено рјешење и само другачије ријешити ствар или вратити предмет првостепеном органу на поновни поступак.

(5) Изузетно од одредбе става 4. овог члана, када истовремено рјешава по жалби и врши ревизију рјешења донесеног у смислу члана 99. став 4. овог закона, рјешења којим је странци повећан проценат инвалидитета, односно утврђен већи обим права у смислу члана 102. овог закона и рјешења донесеног у смислу члана 103. овог закона, Министарство ће поништити првостепено рјешење и само другачије ријешити ствар или вратити предмет првостепеном органу на поновни поступак.

Члан 88. став (1)

(1) Чињеница ангажовања борца утврђује се само на основу увјерења Министарства одбране, односно Министарства унутрашњих послова за припаднике тог министарства, а одсуство из јединице по основу боловања само на основу налаза и мишљења надлежних војнољекарских комисија.

IX - ОБЕЗБЈЕЂЕЊЕ НОВЧАНИХ СРЕДСТАВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ПРАВА

Члан 116.

(1) Средства потребна за остваривање и коришћење права прописаних овим законом обезбјеђују се у буџету Републике Српске.

(2) Исплата примања предвиђених овим законом извршаваће се на основу планираних средстава у буџету Републике Српске за фискалну годину.

Члан 128.

(1) Министарство рјешава о захтјеву странке за признавање војног ангажовања у рату у периоду од 17. августа 1990. до 19. јуна 1996. године, као и о захтјеву за утврђивање чињенице погибије, смрти и нестанка, односно заробљавања, рањавања, озљеђивања и повређивања припадника оружаних снага бивше СФРЈ, односно Републике Српске у том периоду.

(2) Министарство рјешава и о захтјеву странке за утврђивање чињенице погибије, смрти и нестанка, односно заробљавања, рањавања, озљеђивања и повређивања припадника оружаних снага бивше Републике Српске Крајине, као и лица из члана 11. овог закона.

(3) Захтјев са доказима подноси се путем првостепеног органа који врши претходно усаглашавање са евиденцијом Министарства.

(4) Изјаве странке и свједока не сматрају се довољним доказним средствима у поступку из ст. 1. и 2. овог члана.

(5) Против рјешења из ст. 1. и 2. овог члана не може се изјавити жалба, али се може покренути управни спор.

(6) Министар доноси правилник којим се уређује садржај и начин вођења војних евиденција.

17. Правилник о садржају и начину вођења војних евиденција ("Службени гласник Републике Српске" бр. 66/12 и 1/17) у релевантном дијелу гласи:

Члан 1.

Овим правилником уређују се садржај и начин вођења војних евиденција о лицима која су вршила војну обавезу, ажурирање тих евиденција, те поступци у вези са тим евиденцијама.

Члан 2.

Под појмом "војне евиденције" подразумевају се евиденције војних обвезника који су вршили војну обавезу, а које су настале и водиле се у бившем Министарству одбране Републике Српске, бившој Војсци Републике Српске и Министарству унутрашњих послова Републике Српске.

Члан 3.

Војне евиденције којима располаже Министарство рада и борачко-инвалидске заштите (у даљем тексту: Министарство) и на основу којих рјешава у оквиру надлежности утврђених Законом о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске (у даљем тексту: Закон) сачињавају:

а) Евиденција команди јединица и установа Војске Републике Српске и

б) Евиденција Министарства унутрашњих послова Републике Српске.

Члан 11. став (2)

(2) Признавање војног ангажовања у оружаним снагама у рату односи се на периоде ангажовања у рату за које не постоје евиденције ни код општинских/градских органа, ни код Министарства, као и признавање војне вјежбе и служења војног рока као учешћа у рату.

Члан 12.

(1) Вријеме које су припадници оружаних снага СФРЈ, односно Републике Српске провели у рату, а није евидентирано у службеној евиденцији, признаје се као учешће у рату само ако странка приложи одговарајуће доказе о свом ангажовању.

(2) Под доказима у смислу става 1. овог члана подразумијевају се:

а) војна књижица, ако је период ангажовања уписан у војној књижици у рубрици "учешће у рату", потврда надлежне војне поште у чијем саставу је странка била ангажована и

б) сваки други документ овјерен печатом надлежне војне поште, односно печатом Министарства унутрашњих послова.

Члан 15.

(1) Захтјев за признавање војног ангажовања у оружаним снагама у рату, у смислу члана 11. став 2. овог правилника, странка подноси Министарству путем надлежног општинског/градског органа управе код кога се води у војној евиденцији.

(2) Уз захтјев странка је дужна да приложи доказе на основу којих се могу утврдити чињенице које се односе на њено ангажовање у рату.

(3) Под доказима у смислу става 2. овог члана подразумијевају се: војна књижица, дозвола за кретање, платна листа, реверс о задужењу оружја, изјава странке у којој су прецизно наведени сви периоди и сва ратишта на којима је била ангажована у тим периодима, имена непосредних старјешина, те изјаве свједока о њеном ангажовању и други докази овјерени од стране надлежног општинског органа на основу којих се могу утврдити чињенице о ангажовању у рату.

(4) Општински/градски орган управе дужан је да, прије просљеђивања захтјева Министарству, у својој евиденцији изврши проверу чињеница о ангажовању лица у оружаним снагама или у другим структурама одбране: цивилној заштити, јединици радне обавезе, радној обавези или курирској служби.

(5) Општински/градски орган управе је дужан Министарству прослиједити увјерење о учешћу у рату за подносиоца захтјева и друге податке из своје службене евиденције који се односе на његово ангажовање у рату.

(6) Након спроведеног управног поступка, Министарство ће у својој службеној евиденцији ажурирати податке о дужини војног ангажовања признатом по захтјеву странке.

(7) Општински/градски орган управе дужан је извршити усклађивање признатог периода војног ангажовања са својом службеном евиденцијом и издати ново увјерење о војном ангажовању.

18. Закон о општем управном поступку ("Службени гласник Републике Српске" бр. 13/02, 87/07 - исправка, 50/10 и 66/18) у релевантном дијелу гласи:

Начело слободне оцене доказа

Члан 10.

Које ће чињенице узети као доказане одлучује овлашћено службено лице по свом уверењу на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа посебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног поступка.

Б. ДОКАЗИВАЊЕ

1. Опште одредбе

Члан 147.

Чињенице на подлози којих се доноси решење (одлучне чињенице) утврђују се доказима.

Као доказно средство употребиће се све што је подесно за утврђивање стања ствари и што одговара поједином случају, као што су исправе, односно микрофилмска копија исправе или репродукција те копије, искази свједока, изјаве странке, налази и мишљење вештака, увиђаји и др.

19. Закон о управним споровима ("Службени гласник Републике Српске" бр. 109/05 и 63/11) у релевантном дијелу гласи:

Члан 10.

Управни акт може се побијати:

1) ако акт садржи такве недостатке који спречавају оцену његове законитости или недостатке који га чине ништавим;

2) ако у акту није никако или није правилно примијењен закон, пропис заснован на закону или општи акт;

3) ако је акт донесен од стране ненадлежног органа;

4) ако у управном поступку који је акту претходио није поступљено по правилима поступка, а нарочито ако чињенично стање није потпуно и правилно утврђено или што је из утврђених чињеница изведен неправилан закључак у погледу чињеничног стања;

5) ако је надлежни орган рјешавајући по слободној оцјени прекорачио границе овлашћења која су му дата законом и одлучио супротно датом овлашћењу.

Члан 19.

У тужби се не могу износити нове чињенице и предлагати нови докази, осим ако несумњиво указују да је чињенично стање очигледно другачије од оног које је утврђено у управном поступку и под условом да тужилац пружи доказе да их без своје кривице није могао изнијети односно предложити до завршетка управног поступка.

Свака странка дужна је доказати чињенице на које се позива. Ако странка не предочи доказе на своје наводе или се на основу изведених доказа не може са сигурношћу утврдити нека одлучна чињеница, о њеном постојању суд ће одлучити примјеном правила о терету доказивања.

Члан 25.

У управним споровима суд рјешава по судији појединцу или у сједници вијећа.

Због сложености спорне ствари или ако нађе да је то потребно ради бољег разјашњења ствари, суд може ријешити да се одржи усмена расправа. Суд може одржати усмену расправу и у случају кад је нека од странака у тужби, односно благовременом одговору на тужбу предложила да се расправа одржи.

Члан 29.

Суд рјешава спор, по правилу, на подлози чињеница које су утврђене у управном поступку.

Када суд на расправи утврди другачије чињенично стање у односу на чињенично стање утврђено у управном поступку и отклони повреду правила управног поступка, поништиће оспорени управни акт и првостепени управни акт ако је и он садржавао исте недостатке, те сам ријешити управну ствар (спор пуне јурисдикције).

У случају из става 2. овог члана суд утврђује чињенично стање, по правилу, на расправи или преко једног члана судског вијећа, или преко другог замолбеног суда. Ако суд чињенично стање утврђује преко другог замолбеног суда, тај суд је обавезан поступити по захтјеву и обавијестити странке да могу присуствовати рочишту за извођење доказа.

V - Допустивост

20. При испитивању допустивости захтјева Уставни суд је пошао од одредбе члана VI/3ц) Устава Босне и Херцеговине.

21. Члан VI/3ц) Устава Босне и Херцеговине гласи:

ц) Уставни суд има надлежност у питањима која му упуте било који суд у Босни и Херцеговини, а односи се на то да ли је закон на чијој ваљаности почива његова одлука, сагласан са овим Уставом, Европском конвенцијом о људским правима и основним слободама и њеним протоколима, или са законима Босне и Херцеговине; или у погледу постојања или дјелокруга неког општег правила међународног јавног права које је од значаја за одлуку тог суда.

22. Захтјев за оцјену уставности поднио је Окружни суд у Бањалуци (судија Милан Благојевић), што значи да је захтјев поднијело овлашћено лице из члана VI/3ц) Устава Босне и Херцеговине (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У/5/10 од 26. новембра 2010. године, тачке 7-14, објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 37/11).

23. Имајући у виду одредбе члана VI/3ц) Устава Босне и Херцеговине и члана 19 став (1) Правила Уставног суда, Уставни суд сматра да је овај захтјев допустив зато што га је поднио овлашћени субјекат, те да не постоји ниједан формални разлог из члана 19 став (1) Правила Уставног суда због којег захтјев не би био допустив.

VI - Меритум

24. Подносилац захтјева тражи да Уставни суд одлучи о компатибилности члана 128 став (4) Закона о правима бораца са чланом II/3е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6 став 1 Европске конвенције, који, између осталог, гарантује право на правичну расправу пред независним и непристрасним судом.

25. Оспорене одредбе члана 128 став (4) Закона о правима бораца гласе: "Изјаве странке и свједока не сматрају се довољним доказним средствима у поступку из ст. 1 и 2 овог члана".

26. Члан II/3 Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

е) Право на правичан поступак у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези с кривичним поступком.

27. Члан 6 став 1 Европске конвенције у релевантном дијелу гласи:

1) Приликом утврђивања његових грађанских права и обавеза или кривичне оптужбе против њега, свако има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом установљеним законом.

28. Уставни суд напомиње да оцјену уставности разматра у општем смислу (*erga omnes*), а не у односу на конкретан предмет (*inter partes*), који је повод за подношење захтјева (види одлуку Уставног суда у предмету број У 15/11 од 30. марта 2012. године, тачка 63). Уставни суд ће стога, имајући у виду наводе подносиоца захтјева, компатибилност одредбе члана 128 став (4) Закона о правима бораца сагледати у смислу стандарда права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

29. Како су Европски и Уставни суд у својој јуриспруденцији конзистентно указивали, право на правично суђење из члана 6 став 1 Европске конвенције обезбјеђује, између осталог, свакомо право да о његовим грађанским правима и обавезама и о кривичној оптужби одлучи независан и непристрасан "трибунал", односно суд.

30. Подносилац захтјева тврди да одредба члана 128 став (4) Закона о правима бораца нарушава принцип правичне расправе пред независним и непристрасним судом јер забрањује не само управним органима већ и судовима у управном спору да приликом утврђивања и одлучивања о наведеним грађанским правима своју одлуку могу да заснивају на изјавама странке и свједока, уколико нема других доказних средстава као што је војна књижица у којој је уписано учешће у рату. Подносилац захтјева тврди да цитирана законска одредба на неуставан начин забрањује надлежном суду у управном спору да уопште разматра тужбене наводе странке да је она била војно ангажована у рату у одређеном периоду као припадник оружаних снага бивше СФРЈ, односно РС, уколико се наводи странке заснивају на изјави странке или изјавама свједока.

31. С друге стране, Народна скупштина РС у одговору на захтјев, између осталог, указује да је прописано законско ограничење у складу с правном сигурношћу и отклањањем дискриминације како би се избјегло занемаривање релевантних евиденција приликом признавања права и употреба "субјективних доказних средстава" за доказивање тако битних чињеница у тој области, те да такво законско ограничење не криши нити једно право заштићено Уставом Босне и Херцеговине и Европском конвенцијом на које се подносилац захтјева неосновано позвао.

32. Прије свега, полазећи од навода из захтјева, Уставни суд закључује да се захтјев суштински фокусира на питање да ли се чланом 128 став (4) Закона о правима бораца законодавац умијешао у аутономију суда, односно органа управе да самостално, по правилима процесног закона и принципа слободне оцјене доказа, утврђује одлучне чињенице битне за одлучење и примјену материјалног права, те, дакле, ограничи појединцу право на приступ суду. У вези с тим, Уставни суд подсјећа да су најрелевантнији елементи неког система који је заснован на владавини права подјела власти на законодавну, извршну, односно управну и судску (види Уставни суд, АП 863/04 од 13. септембра 2005. године, тачка 11, доступна на интернет страници Уставног суда www.ustavnisud.ba). Основни задатак судства је да тумачи и примјењује закон, при чему законодавац и извршна власт морају поштовати независност судства. Независност судске власти у ентитету Република Српска обезбјеђена је у Уставу: "Судство је самостално и независно од извршне и законодавне власти у Републици Српској" (члан 121а. Устава Републике Српске). Уставни суд подсјећа да је у Одлуци број У 22/14 (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У 22/14 од 4. децембра 2014. године, тачка 25, објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 101/14, доступна и на интернет страници Уставног суда www.ustavnisud.ba) детаљно размотрило стандарде непристрасности и независности суда, онако како их примјењује и Европски суд за људска права (у даљњем тексту: Европски суд), у којој је, између осталог, наведено да "суд мора функционисати независно од извршне власти и своје одлуке мора заснивати на свом слободном мишљењу, чињеницама и одговарајућем правном основу".

33. Законом о правима бораца уређени су услови, начин и поступак за утврђивање статуса и права бораца, војних инвалида и чланова породица погинулих бораца и умрлих војних инвалида и чланова породица страдалих у вршењу војне службе или вршењу активности у вези с том службом, начин обезбјеђивања новчаних средстава, процедура за остваривање тих права, те друга питања од значаја за остваривање права прописаних законом (члан 1). При-

знавање статуса бораца, сходно члану 88 став (1) Закона о правима бораца, утврђује се само на основу увјерења Министарства одбране, односно Министарства унутрашњих послова за припаднике тог министарства. Уставни суд запажа да је законодавац у члану 128 Закона о правима бораца (цитирани члан се налази у прелазним и завршним одредбама Закона о правима бораца) прописао посебан поступак за признавање војног ангажовања у рату у релевантном периоду у ситуацији када о тој чињеници не постоје евиденције ни код општинских/градских органа, ни код Министарства. Иако из члана 128 Закона о правима бораца то *explicite* не произлази, такав закључак Уставни суд заснива на одредбама члана 11 став 2, те члана 15 Правилника којим је детаљније прописан посебан поступак за признавање ангажовања у оружаним снагама у рату из члана 128 Закона о правима бораца (види релевантне прописе).

34. Наиме, Уставни суд запажа да је чланом 128 Закона о правима бораца прописана надлежност Министарства да у првом степену одлучује о признавању војног ангажовања у рату у периоду од 17. августа 1990. до 19. јуна 1996. године, као и о захтјеву за утврђивање чињенице погибије, смрти и нестанка, односно заробљавања, рањавања, озљеђивања и повређивања припадника оружаних снага бивше СФРЈ, односно Републике Српске у том периоду (став 1), те о захтјеву странке за утврђивање чињенице погибије, смрти и нестанка, односно заробљавања, рањавања, озљеђивања и повређивања припадника оружаних снага бивше Републике Српске Крајине, као и лица из члана 11 овог закона (став 2). Ставом (3) члана 128 Закона о правима бораца прописано је да се захтјев са доказима подноси путем првостепеног органа који претходно врши усаглашавање с евиденцијом Министарства, а оспореним ставом (4) истог члана да се изјаве странке и свједока не сматрају довољним доказним средствима у поступку из ст. (1) и (2) тог члана. Ставови (5) и (6) прописују правни лијек против првостепеног рјешења, односно обавезу Министарства да донесе правилник о садржају и начину вођења војне евиденције.

35. Дакле, имајући у виду садржај одредаба члана 128 Закона о правима бораца, Уставни суд запажа да ставом (3) није појашњено који су то докази који су потребни за утврђивање права из ставова (1) и (2) члана 128 Закона о правима бораца, али су ставом (4) цитираног члана *explicite* наведени докази који *per se* "нису довољни" (исказе странке и свједока). Потом, Уставни суд из садржаја одредбе члана 128 став (4) Закона о правима бораца, супротно тврдњама подносиоца захтјева, не запажа да она забрањује надлежним органима управе и суду да оцијене "недовољне" доказе, тј. исказе странке и свједока. Међутим, према оцјени Уставног суда, цитирана законска одредба забрањује да суд и орган управе на основу слободне оцјене само тих "недовољних" доказа утврде одлучне чињенице битне за одлучење управне ствари и, евентуално, на основу утврђеног чињеничног стања странци признају право из Закона о правима бораца. У том случају би поступили супротно члану 128 став (4) Закона о правима бораца, односно таква одлука не би била у складу са законом. Дакле, према оцјени Уставног суда, проблем се указује када странка за признавање права из Закона о правима бораца посједује само "недовољне" доказе.

36. Уставни суд запажа да би се језичким тумачењем члана 128 став (4) Закона о правима бораца, прије свега, могао извести закључак да законодавац дијели доказе на "довољне" и "недовољне". Такав закључак додатно се потврђује и наводима Народне скупштине РС, која у одговору на захтјев доказе дијели на "ваљане материјалне доказе" и "субјективне доказе допунског карактера, који имају ограничену доказну моћ".

37. У вези с таквом подјелом доказа, Уставни суд, прије свега, указује на став Европског суда о општем приступу доказима у конвенцијском поступку који је објашњен у пресуди *Nachova* и други против Бугарске, тачка 147 (2005). Он на јасан начин показује широки приступ доказа, без процесних ограничења. "Специфичност његове задаће по члану 19 Конвенције - обезбјеђивање основних права зајемчених у Конвенцији - условља је и његов приступ питањима и нематеријалним доказима (*issues of evidence and proof*). У поступку пред судом нема процесних препрека (*procedural barriers*) за допуштеног доказа и предодређених формула за њихову оцјену. Он изводи закључке који су, према његовом мишљењу, засновани на слободној евалуацији свих доказа, укључујући и такве закључке (*inferences*) који се могу извести из чињеница и очитовања странака. У складу с његовом устаљеном праксом, доказ се може извести из истовременог постојања довољно јаким, јасним и непротиврјечним показатеља или сличних непобитних пресумпција о чињеницама."

38. Уставни суд наглашава да систем слободне оцјене доказа не одређује неки ранг доказних средстава према којем би једно од њих у поступку имало већу доказну снагу од другог, нпр. да нејавна (приватна) исправа увијек има већу доказну вриједност од исказа свједока. Штавише, у систему слободне оцјене доказа је непознато да се неке чињенице могу доказивати само одређеним доказним средствима. Закон о општем управном поступку (у даљњем тек-

сту: ЗОУП) у члану 147 таксативно прописује доказна средства за утврђивање одлучних чињеница, која равноправно укључују исказе странака и свједока. Уставни суд запажа да ни остали процесни закони у Босни и Херцеговини (закони о парничном поступку, односно закони о кривичном поступку) не познају подјелу доказа на “довољне” и “недовољне”. Такође, Уставни суд указује на члан 10 ЗОУП-а који прописује “које ће чињенице узети као доказане одлучује овлашћено службено лице по свом увјерењу на основу савјесне и брижљиве оцјене сваког доказа посебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног поступка”. Остали процесни закони у Босни и Херцеговини, на основу којих редовни судови одлучују, регулишу готово идентично питање допустивости доказа. Илустрације ради, члан 8 Закона о парничном поступку РС прописује “које ће чињенице узети као доказане одлучује суд на основу слободне оцјене доказа”. Уставни суд запажа да је надлежном суду који одлучује у управном спору Законом о управним споровима (у даљњем тексту: ЗУС) исто тако дато овлашћење да у законом прописаним условима отвори јавну расправу (члан 25 став (2) ЗУС-а) и да утврђује чињенично стање по систему слободне оцјене доказа (члан 29 став (2) ЗУС-а).

39. У таквим околностима, у систему слободне оцјене доказа, према којем се спроводе сви поступци у Босни и Херцеговини (управни, парнични, кривични), поставља се питање да ли законодавац има овлашћење да законом прописује који докази “нису довољни”. То покреће питање да ли се на тај начин законодавац уплиће у независност судске и управне власти, која је по закону једино овлашћена да у поступку цијени доказе и утврђује чињенично стање, те, дакле, ограничава и приступ суду, будући да спречава пуну оцјену неког захтјева. Заправо, поставља се питање да ли о “недовољности” неког доказа може да одлучи законодавац када процесни закони у Босни и Херцеговини према којима се спроводе поступци не познају термин “недовољан” доказ. Основни задатак суда (и органа управе) јесте да слободном оцјеном доказа потпуно и правилно утврди чињенично стање, што је основна претпоставка за правилну примјену материјалног права и доношење законите одлуке. На ту улогу суда Уставни суд у својим одлукама константно указује: “Уставни суд се неће мијешати у то којим су доказима страна у поступку судови на основу слободне судијске процјене дали повјерење јер је то искључиво улога судова, чак и када су изјаве свједока на јавној расправи и под заклетвом супротне једна другој (види Уставни суд, Одлука број АП 612/04 од 30. новембра 2004. године и Европски суд, Doorson против Низоземске, пресуда од 6. марта 1996. године, објављена у Извјештајима број 1996-II, став 78)”. Уставни суд, такође, у својим одлукама константно наглашава “да није надлежан да супституише редовне судове у процјени чињеница и доказа, већ је, генерално, задатак редовних судова да оцијене чињенице и доказе које су извели (види Европски суд, Thomas против Уједињеног Краљевства, пресуда од 10. маја 2005. године, апликација број 19354/02)”.

40. Сходно подјели власти, ентитети у Босни и Херцеговини имају уставно овлашћење да уређују и обезбјеђују борачку и инвазивску заштиту као област од општедруштвеног интереса, што Закону о правима бораца даје јавноправни карактер. Чињеница да се средства за остваривање и коришћење права прописаних овим законом издвајају из ентитетског буџета те, с обзиром на карактер права која се Законом о правима бораца признају, а која “нису малог значаја”, како то Народна скупштина РС истиче у одговору на захтјев, даје дискреционо овлашћење законодавцу да уреди ову област тако да заштити јавни интерес. Међутим, Уставни суд сматра да дискреционо овлашћење законодавца не смије задирати у саму суштину права на правично суђење директним уплићањем у судску надлежност. Заправо, такво дискреционо овлашћење не даје законодавцу надлежност да законом есплиците прописује који докази “нису довољни”. Тиме би се нарушио систем подјеле власти на законодавну, извршну, те судску и управну.

41. Надаље, тиме би се ограничио приступ појединца суду. То је “неодвојиви аспект заштите садржане у члану 6, која се односи на принципе владавине права и забрану произвољне примјене овлашћења, који су у основи Конвенције” (види Golder против Уједињеног Краљевства, пресуда од 21. фебруара 1975, серија А, број 18, стр. 13-18, ставови 28-36). Према судској пракси Европског суда, приступ суду, међутим, “није апсолутан, већ може подлијегају ограничењима која су имплицитно дозвољена јер право на приступ суду, по својој природи, захтијева регулисање државе” (види Fogarty против Уједињеног Краљевства, број 37112/97, 21. новембар 2001, став 33). Суд сматра да “ограничење неће бити у складу са чланом 6 став 1 ако не слиједи легитимни циљ и ако не постоји разуман однос пропорционалности између коришћених средстава и циља који се жели постићи” (види Waite и Kennedy против Њемачке [ВВ], бр. 26083/94, ЕCHR 1999-I, став 59). У овом предмету приступ суду онима који не могу изнијети друге доказе осим изјава странке или изјава свједока је ограничен на такав начин да утиче на саму суштину права из члана 6 став 1 јер они не могу изнијети свој случај. Тешкоће које су им проузроковане тим ограничењима нису ни на који начин уравнотежене (види Fitt

против Уједињеног Краљевства [ВВ], број 29777/96, ставови 45-46. ЕCHR 2000-II).

42. Према судској пракси Европског суда, приступ суду мора бити не само теоретски и илузоран него и практичан и дјелотворан. Према томе, судови морају бити у могућности да оцијене предмет који је пред њима у свим аспектима. То укључује овлашћење да у свим аспектима, у погледу чињеничних и правних питања, укину оспорену одлуку (види Veeber против Естоније, број 1, 7. новембар 2020, број 37571/97, став 70).

43. У систему слободне оцјене доказа само суд (орган који по закону одлучује о неком правном питању) има законско овлашћење да у поступку испита ваљаност доказа да ли је “довољан” или не. Стога, у таквим околностима Уставни суд не може прихватити наводе Народне скупштине РС да је законско ограничење успостављено у сврху заштите правне сигурности. Искључивање потенцијално релевантних доказа а priori не може придонијети стварању правне сигурности, оно ограничава судско размишљање чињеница. Позивање Народне скупштине РС на рјешење Уставног суда Републике Српске којим није прихваћена иницијатива за покретање поступка за оцјену уставности идентичних одредби Закона о правима бораца је ирелевантно за одлучење у конкретном случају. Уставни суд сматра да ни остали приговори Народне скупштине РС, које је Уставни суд имао у виду приликом одлучења, нису могли да утичу на другачију одлуку Уставног суда.

44. Стога, Уставни суд сматра да одредба члана 128 став (4) Закона о правима бораца, која прописује да искази странака и свједока “нису довољна” доказна средства за утврђивање чињеница, представља неадекватно ограничење које онемогућава судску и управну власт као независне стубове државе да поступају у складу са законским овлашћењима и основним принципом слободне оцјене доказа. Према оцјени Уставног суда, такво ограничење очигледно није у складу са чланом 6 став (1) Европске конвенције који гарантује приступ суду и право на правичну расправу пред независним и непристрасним судом.

45. На основу свега наведеног, Уставни суд сматра да оспорена одредба није у складу с одредбом члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и одредбом члана 6 став 1 Европске конвенције.

Остали наводи

46. Имајући у виду закључак Уставног суда о повреди права на правично суђење, Уставни суд сматра да није неопходно разматрати наводе подносиоца захтјева о кршењу права на недискриминацију из члана II/4 Устава Босне и Херцеговине и члана 14 Европске конвенције, права на дјелотворан правни лијек из члана 13 Европске конвенције и права на забрану злоупотребе права из члана 17 Европске конвенције.

VII - Закључак

47. Уставни суд закључује да одредба члана 128 став (4) Закона о правима бораца није компатибилна са чланом II/3е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6 став 1 Европске конвенције зато што се законодавац, користећи се дискреционом овлашћењем с циљем заштите јавног интереса законским прописивањем да искази странке и свједока “нису довољни докази” за утврђивање одлучних чињеница, умјешао у судску надлежност и аутономију судске и управне власти да у закону прописаном поступку самостално, на основу слободне оцјене доказа, утврђују чињенично стање и одлучују на основу закона јер такво ограничење суштински није у складу с правом на правичну расправу пред независним и непристрасним судом.

48. На основу члана 59 ст. (1) и (2) и члана 61 став (4) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

49. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда БиХ,
Златко М. Кнежевић, с.р.

Уставни суд Босне и Херцеговине у Великом вијећу, у предмету број АП 3750/19, рјешавајући апелацију С. Р., на основу члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 57 став (2) тачка б) и члана 59 ст. (1) и (3) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине - пречишћени текст (“Службени гласник Босне и Херцеговине”, број 94/14), у саставу:

- Златко М. Кнежевић, предсједник,
- Мато Тадић, потпредсједник,
- Мирсад Ђеман, потпредсједник,
- Валерија Галић, судија,
- Миодраг Симовић, судија,
- Сеада Палаврић, судија,

на сједници одржаној 3. марта 2021. године, д о и о ј е

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одбија се као неоснована апелација С. Р. поднесена против Рјешења Врховног суда Федерације БиХ број 41 0 П 043158 17 Рев од 11. јуна 2019. године.

Одлуку објавити у “Службеном гласнику Босне и Херцеговине”, “Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине”, “Службеном гласнику Републике Српске” и “Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине”.

Образложење

I - Увод

1. Апелант С. Р. (у даљем тексту: апелант) из Високог, којег заступа Захид Хаџић, адвокат из Високог, поднио је 28. септембра 2019. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Уставни суд) против Рјешења Врховног суда Федерације БиХ (у даљем тексту: Врховни суд) број 41 0 П 043158 17 Рев од 11. јуна 2019. године.

II - Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23 Правила Уставног суда, од Врховног суда, Нешада Мушинбеговића (у даљем тексту: првотужени) и Инвестиционо-комерцијалне банке д.д. Зеница (у даљем тексту: друготужена, заједно: тужени) затражено је 15. новембра 2020. године да доставе одговоре на апелацију.

3. Врховни суд је доставио одговор 26. новембра 2020. године. Тужени нису доставили одговор на апелацију.

III - Чињенично стање

4. Чињенице предмета које произлазе из апелантових навода и докумената предочених Уставном суду могу да се сумирају на следећи начин.

5. Пресудом Општинског суда број 41 0 П 043158 15 П 3 од 16. фебруара 2016. године утврђено је да је ништава апелантова изјава од 18. јануара 2007. године приложена уз Захтјев првотуженог за кредит број 020-2761-5/07 од 18. јануара 2007. године који је првотужени поднио друготуженој, те да не постоји правни однос - уговор о јемству између апеланта и друготужене по уговору о том кредиту одобреном првотуженом у износу од 20.000,00 КМ, нити правни однос у вези с тим између апеланта и првотуженог. Пресудом је обавезана друготужена да апеланту накнади трошкове парничног поступка у износу прецизираном у пресуди, а преостали дио захтјева за накнаду трошкова поступка одбијен је као неоснован. У образложењу пресуде је наведено да у конкретном предмету међу парничним странкама није спорно да је Општински суд у Зеници донио Пресуду број 43 0 П 019031 09 П од 30. јуна 2010. године коју је Кантонални суд у Зеници потврдио Пресудом број 43 0 П 019031 10 Гж од 7. септембра 2011. године, којом су првотужени и тужилац с још два лица обавезани да исплате остатак дуга по кредиту број 020-2761-5/07 од 18. јануара 2007. године (у даљем тексту: спорни кредит) у износу од 17.864,90 КМ са законским каматама, како је у тој пресуди наведено. Општински суд је у вези с тим образложио да је у поступку пред тим судом утврђено да је уз захтјев за спорни кредит приложена изјава за трећег жиранта, коју је потписао апелант, и у њој је наведено да је апелант запослен на пословима возача камиона у ДД “Боснафурнир” Високо, да је у радном односу у фирми од 1997. године и да остварује плату у износу од 1.010,00 КМ. Утврђено је и да из уговора о дугорочном ненамјенском потрошачком кредиту, односно спорном кредиту сlijеди да је тај уговор закључен између друготужене као кредитора и првотуженог као корисника кредита, којим кредитор одобрава кориснику кредита дугорочни ненамјенски потрошачки кредит у износу од 20.000,00 КМ.

6. Надаље је наведено да из Пресуде Општинског суда Зеница број 43 0 П 019031 09 П од 30. јуна 2010. године произлази да је апелант (који је четвртотужени у том поступку) обавезан да, заједно са још три лица поименично наведена у пресуди, солидарно плати тужиоцу, друготуженој у конкретном предмету, дуг по основу спорног уговора, и то главни дуг у износу од 16.172,90 КМ и уговорене редовне камате у износу од 1.315,00 КМ, све увећано за затезне камате по законској каматној стопи почевши од 1. јуна 2010. године до исплате, као и затезну камату на доспјелу, а неисплаћену главницу и уговорену редовну камату (ануитет), по законској затезној каматној стопи за период од 13. маја 2008. године па до 1. јуна 2010. године, као и да тужитељици, оvdје друготуженој, накнаде трошкове поступка. Општински суд је навео да апелант у конкретной правној ствари тражи да се утврди да је његова изјава од 18. јануара 2007. године, која је приложена уз захтјев првотуженог за одобравање спорног кредита код друготужене, ништава, те не постоји правни однос, тј. уговор о јемству између апеланта и друготужене по спорном кредиту, нити правни однос у вези с тим између апеланта и првотуженог.

7. У вези с наведеним, рјешавајући приговор о пресуђеној ствари који су истакли тужени, Општински суд је навео да, према

члану 196 став 2 Закона о парничном поступку (у даљем тексту: ЗПП), суд током цијелог поступка по службеној дужности пази да ли је ствар правоснажно пресуђена. Да би се у смислу напријед наведене одредбе сматрало да се ради о пресуђеној ствари, према образложењу тог суда, потребно је да се кумулативно испуне три услова: идентитет странака, идентитет чињеничног стања и идентитет захтјева. Општински суд је у вези с тим истакао да је у току поступка утврђено да у конкретном случају постоји идентитет странака (у обрнутим улогама) у оба поступка, али да не постоји идентитет у тужбеном захтјеву. На основу изложеног, Општински суд је истакао да је закључио да се не ради о идентичном тужбеном захтјеву, па самим тим нису испуњена ни сва три услова која се траже кумулативно да би се радило о пресуђеној ствари јер тужбени захтјев за утврђивање ништавости изјаве и тужбени захтјев за исплату по садржају нису идентични јер је први деклараторне, а други је кондемнаторне природе. Општински суд је истакао да су без основа наводи друготужене о пресуђеној ствари који се односе на чињеницу да је одлука првостепеног суда, која је правоснажна, донесена на основу утврђења да наведена изјава о јемству надомјешта уговор о јемству који има у виду одредбу члана 998 Закона о облигационим односима (у даљем тексту: ЗОО). Ово стога јер се, према мишљењу тог суда, у том случају ради о доказу који је изведен у том другом поступку и закључку суда да изјава жиранта надомјешта уговор о јемству и то би се евентуално могло сматрати као претходно питање у том предмету и оно има правни učinак само у тој парници у којој је ријешено то питање сходно члану 12 став 2 ЗПП-а.

8. Општински суд је образложио да је тај суд напријед наведеној изјави, као и апелантов исказ да је био жирант првотуженом јер је мислио да ће он уредно отплаћивати кредит, цијенио у том другом поступку који је вођен по тужби оvdје друготужене и она није, према мишљењу тог суда, од утицаја за конкретну правну ствар. Општински суд је навео да, према одредби члана 998 ЗОО-а, уговор о јемству обавезује јемца само ако је изјаву о јемчењу учинио писмено. У вези с тим је наведено да је у поступку утврђено да наведена писмена изјава не садржи износ кредита и висину рата, а да је потписник изјавио да прима на себе све обавезе дужника, чак ако подигне кредит на своје име, без обзира на то што би прешле висину његове кредитне способности. Општински суд је истакао да, према томе, та изјава о јемству не садржи битан састојак у смислу одредбе члана 1001 став 2 ЗОО-а, односно будући да у наведеној изјави о јемству износ кредита за који је апелант јемчио није одређен нити одређив, као ни остали наведени параметри, спорна изјава је, према мишљењу тог суда, ништава (члан 47 ЗОО-а). Општински суд је образложио да је такав став израз Врховни суд на сједници Грађанског одјељења одржаног 22. марта 2013. године, а према том ставу потписана писмена изјава дата испод текста ојвере података за јемца на обрасцу банке, који садржи захтјев за одобрење кредита и ојверу података за дужника и јемце, а који гласи: “Изјављујем да ћу као жирант, уколико главни дужник не буде уредно отплаћивао кредит, исти сам отплаћивати”, није правно ваљана изјава о јемству и као таква не производи правне учинке. Како се, према наведеном правном ставу Врховног суда, изјава коју је дао апелант уопште не сматра правно ваљаном изјавом о јемству, то, према оцјени тог суда, не постоји правни однос - уговор о јемству између апеланта и друготужене по уговору о спорном кредиту одобреном првотуженом, нити правни однос у вези с тим између апеланта и првотуженог.

9. Општински суд је навео да је неоснован приговор друготужене да апелант нема правни интерес за вођење овог поступка јер, према мишљењу тог суда, апелант, напротив, има интерес за вођење ове парнице јер је у правном односу јемца с првотуженим на основу наведене изјаве за коју тражи да се утврди да је ништава. Према образложењу тог суда, неоснован је и приговор првотуженог да је тужба неблагоприятна према члану 54 став 2 ЗПП-а јер тужба гласи на утврђење ништавости изјаве на основу које је утврђен правни однос - уговор о јемству између апеланта и тужених, а за истицање ништавости уговора није ограничен рок према члану 110 ЗОО-а, а уз то према члану 109 ЗОО-а суд на ништавост пази по службеној дужности. Како су процесни приговори неосновани, Општински суд је донио одлуку као у диспозитиву.

10. Против наведене пресуде друготужена је поднјела жалбу Кантоналном суду који је Пресудом број 41 0 П 043158 16 Гж 3 од 27. септембра 2016. године жалбу одбио и потврдио првостепену пресуду, те одбио апелантов захтјев за накнаду трошкова за састављање одговора на жалбу. У образложењу је, између осталог, поновљено утврђено чињенично стање и правни став првостепеног суда, те истакнуто да Кантонални суд сматра да је првостепени суд правилно утврдио чињенично стање и правилно примјенио право, при чему је дао јасно и аргументовано образложење, које прихвата и тај суд.

11. Против наведене пресуде друготужена је изјавила ревизију Врховном суду, који је Рјешењем број 41 0 П 043158 17 Рев од 11. јуна 2019. године ревизију усвојио, ниже степене пресуде укинуо и апелантову тужбу одбаио. У образложењу рјешења је наведено

да вриједност дијела другостепене пресуде који се оспорава ревизијом у овом случају износи 17.864,90 KM, што указује да имовински цензус као критеријум услова допуштености ревизије није остварен јер, према одредби члана 237 став 2 ЗПП-а, ревизија није допуштена ако вриједност оспореног дијела правоснажне пресуде не прелази 30.000,00 KM, а у привредним споровима 50.000,00 KM. Међутим, Врховни суд је истакао да може, изузетно, допустити ревизију у свим предметима ако оцијени да би одлучивање по ревизији било од значаја за примјену права у другим случајевима (члан 237 став 3 ЗПП-а), односно да одлука о спору зависи од рјешења неког материјалноправног или процесноправног питања важног за обезбјеђење јединствене примјене права и равноправности свих у његовој примјени. Врховни суд је навео да је у овом случају друготужена у ревизији назначила правно питање због којег је ревизија поднесена и изложила разлоге због којих сматра да је оно важно за обезбјеђење јединствене примјене права и равноправности свих у његовој примјени, како је то прописано одредбом члана 237 став 5 ЗПП-а. Врховни суд је истакао да се, наиме, у ревизији указује на чињеницу да нижестепени судови немају јединствен став у рјешавању спорног питања у вези с истакнутим приговором постојања пресуђене ствари (res iudicata) у предметима у којима се одлучује о истим тужбеним захтјевима, а да ревизиони суд о том питању још увијек није заузео мишљење.

12. Врховни суд је навео да је питање које се поставља: да ли се у случају када је у претходној парници вођеној између истих странака тужилац/апелант (у том поступку тужени) као јемац правоснажно обавезан да плати дуг друготуженој (у том поступку тужиоцу) на основу уговора о јемству, чија је правна валаност предмет овог спора, ради о пресуђеној ствари, односно да ли таква одлука суда у себи конзумира одлуку суда о правној валаности тог уговора, која је предмет расправљања и одлучивања и у предметној парници. У вези с тим, Врховни суд је истакао да је, имајући у виду наводе друготужене и значај постављеног питања, оцијенио да одлука о предметном спору зависи од рјешења процесноправног питања које је важно за обезбјеђење јединствене примјене права и равноправности свих у његовој примјени, па је ревизију на основу одредбе члана 237 став 3 ЗПП-а, у вези са ст. 4 и 5 истог члана, допустио, те утврдио да је ревизија основана. Врховни суд је навео да је апелант у тужби тражио да суд утврди да је ништава његова изјава од 18. јануара 2007. године, која је била приложена друготуженој уз захтјев првотуженог за кредит, због чега између парничних странака не постоји правни однос из основа уговора о јемству, односно уговора о кредиту.

13. Врховни суд је образложио да из чињеничног стања које су утврдили нижестепени судови, а за које је у смислу одредбе члана 240 став 2 ЗПП-а везан и тај суд, произлази да је правоснажном пресудом Општинског суда у Зеници број 43 0 П 019031 09 П од 30. јуна 2010. године апелант (као четвртотужени) обавезан да солидарно с првотуженим као главним дужником исплати дуг тужиоцу, у конкретном предмету друготуженој, настао из основа закљученог Уговора о дугорочном ненамјенском потрошачком кредиту број 020-2761-5/07 од 18. јануара 2007. године. Из наведене пресуде, како је образложено, произлази да је основ за обавезивање апеланта на солидарно плаћање доспјелих обавеза главног дужника у том поступку била "изјава трећег жиранта" од 18. јануара 2007. године, дата у писменом захтјеву за закључење уговора о кредиту, коју је Општински суд у Зеници цијенио као правно валану, односно пуноважну. Другостепени суд је у конкретном предмету који се води по апелантовом тужби, према образложењу Врховног суда, прихватио као правилно становиште првостепеног суда који је одбио истакнути приговор пресуђене ствари, уз образложење да предметни тужбени захтјев и захтјев о којем је правоснажно одлучено у предмету Општинског суда у Зеници број 43 0 П 019031 09 П садржајно нису идентични захтјеви јер је први деклараторне, а други кондемнаторне природе, те да одлучивање суда о правној валаности предметне изјаве о јемству које има значај рјешавања претходног питања не може дјеловати као пресуђена ствар. Према образложењу Врховног суда, чињеница да је између странака вођен парнични поступак ради извршења одређене чинидбе на основу одређеног правног односа (у конкретном случају уговора о кредиту) не подразумијева сама по себи да је правоснажно утврђена и правна валаност правног основа из којег чинидба произлази, то јест уговора о јемству, а валаност и правни учинак апелантове изјаве из уговора о јемству између апеланта и друготужене није била предмет судског поступка у којем је донесена ранија пресуда.

14. Врховни суд је надаље истакао да су нижестепени судови утврдили да је апелант имао правни интерес за подношење деклараторне тужбе, због чега је предметна тужба допуштена, те да у спорној изјави о јемству није био одређен, нити одредив износ кредита за који је апелант јемчио, нити наведени остали битни елементи уговора о јемству, због чега је она ништава у смислу одредбе члана 47 ЗОО-а, у вези са чланом 103 истог закона и као таква не може произвести правно дејство. Будући да суд на апсолутну ништавост уговора пази по службеној дужности, како је образложено, одбијен је и приговор небагловремености тужбе и донесена

пресуда. Врховни суд је истакао да се ревизијом основано указује на погрешну примјену одредбе члана 196 став 2 ЗПП-а, односно погрешан приступ нижестепених судова рјешавању спорног питања да ли је суд у овој правној ствари одлучивао о захтјеву о којем је правоснажно пресуђено (res iudicata). Врховни суд је образложио да су нижестепени судови у конкретном случају закључили да се не ради о пресуђеној ствари на основу тумачења одредби члана 196 ЗПП-а, које је исувише уско и формалистичко и не одговара новијој судској пракси, па се ни заузето правно схватање нижестепених судова о основаности тужбеног захтјева не може оцијенити као законито.

15. Према образложењу Врховног суда, правни став нижестепених судова да у овом случају није постојао идентитет захтјева као један од услова да би се радило о правоснажно пресуђеној ствари није прихватљив. Из стања у предметном спису, како је образложено, произлази да након доношења другостепене пресуде у конкретном предмету истовремено егзистирају двије правоснажне пресуде које се односе на постојање исте обавезе апеланта према друготуженој. Једном пресудом апелант је обавезан да солидарно с другим дужницима друготуженој исплати дуг који је настао из основа закљученог уговора о кредиту, за чије је испуњење апелант гарантовао давањем писмене изјаве о јемству, док је оспореном пресудом у конкретном предмету утврђено да је та изјава о јемству коју је дао апелант ништава, односно да не постоји правни однос између апеланта и друготужене из основа закљученог уговора о јемству. Према образложењу Врховног суда, да би се сматрало да је ствар правоснажно пресуђена, потребно је постојање идентитета странака, идентитета захтјева и идентитета чињеничног стања. Идентитет странака постоји када се у новој парници појављују исте странке. Апелант је, како је образложено, у ранијој парници тужени, уз остале тужене обавезан као солидарни дужник, па како солидарни дужници образују правну заједницу обичних супарничара, због тога постоји идентитет странака у обје парнице.

16. Када је у питању идентитет захтјева, Врховни суд је истакао да он постоји не само када је у ранијој парници одлучено о тужбеном захтјеву идентичног садржаја него и када су та два захтјева садржајно контрадикторна, тако да основаност једног захтјева искључује основаност другог захтјева. Захтјев тужиоца из раније парнице, овдје друготужене, у односу на апеланта и остале тужене био је усмјерен на исплату дуга, а захтјев апеланта, тужиоца из ове парнице, којим тражи да се утврди да је ништава његова изјава од 18. јануара 2007. године, те да не постоји уговор о јемству и о кредиту инкомпатибилан је тужбеном захтјеву о којем је одлучено правоснажном пресудом јер један те исти уговор не може производити правно дејство и бити ништав. Дакле, према мишљењу тог суда, ови захтјеви се међусобно искључују, због чега се неприхватљивим оцјењују тврђе нижестепених судова да се у ранијем поступку није расправљало о валаности изјаве о јемству. Врховни суд је истакао да управо супротно произлази из стања списка и образложења правоснажне одлуке суда, којом је апелант као јемац обавезан на плаћање дуга из основа закљученог уговора о јемству, примјеном одредаба чл. 997 и 1004 ЗОО-а, након што је ријешено питање постојања и пуноважности уговора о јемству као претходно питање. Истакнуто је да је у овој конкретној парници поново рјешавано питање правне валаности уговора о јемству, односно постојања правног односа између апеланта и друготужене на основу дате изјаве о јемству и исто питање је другачије ријешено тако што је утврђено да наведена спорна изјава не испуњава услове из одредбе члана 1001 став 2 ЗОО-а будући да износ кредита за који је јемац јемчио у њој није одређен нити одредив, нити су наведени остали битни елементи уговора о јемству, због чега је таква изјава ништава у смислу члана 47 у вези са чланом 109 ЗОО-а.

17. Дакле, у обје парнице је, поред идентитета странака, постојао и идентичан чињенични основ јер су се обје парнице заснивале на чињеничној тврњи о постојању изјаве тужиоца као трећег жиранта од 18. јануара 2007. године, која је у ранијем поступку оцијенјена као пуноважан уговор о јемству (као претходно питање), а у овом поступку, одлуком о главној ствари, као ништава, због чега је у обје парнице другачијом примјеном материјалног права (о којој је сваки суд обавезан да води рачуна по службеној дужности) одлучено о истом правном питању, тј. постојању услова за пуноважност уговора о јемству. Врховни суд је навео да начело res iudicata захтјева да ниједна странка нема право да тражи ревизију правоснажне и обавезујуће пресуде само у сврху одбављања поновног суђења и доношења нове одлуке у предмету. Према схватању тог суда, поступањем нижестепених судова у овој парници доведена је у питање једна од најбитнијих последица правоснажности, а то је везаност суда за донесену правоснажну одлуку, те је нарушено једно од најважнијих начела парничног поступка, које је истовремено и темељ правне сигурности, тј. да се о истој ствари међу истим странкама може судити само једанпут (ne bis in idem). Како је оспореном пресудом у конкретном предмету апеланту дата могућност да поништи учинке раније правоснажне пресуде, на начин који није прописан законом, то је, према схватању тог суда,

повријеђено право ревидента - друготужене на правично суђење из члана 6 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: Европска конвенција), како то тумачи и Европски суд за људска права у предмету Брлетић против Хрватске (пресуда од 16. јануара 2014. године, захтјев број 42009/10).

18. Врховни суд је истакао да је овдје потребно нагласити и да је правоснажна судска одлука, била она законита или не, мјеродавна за правне односе странака који су прије правоснажности били спорни (*res iudicata facit ins inter partes*) па су се странке дужне понашати у складу с њом. Судске одлуке се, како је образложено, могу оспоравати само ванредним правним лијековима и другим правним средствима која су странкама законом стављена на располагање, те на основу свега изложеног тај суд закључује да нижестепени судови нису правилно примјенили одредбу члана 196 ЗПП-а када су произвољно и арбитрарно закључили да је правилно истакнути приговор пресуђене ствари неоснован.

IV - Апелација

а) Наводи из апелације

19. Апелант сматра да су му оспореним рјешењем прекршени право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције и право на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију. Кршење наведених права апелант види у произвољној примјени права. Наводи да је неспорно да у конкретном случају не постоји идентитет како ни чињеничног основа тако ни тужбених захтјева јер је у претходној парници друготужена као тужилац тражила да се, између осталих, утврди и апелантова обавеза исплате дуговања, а који захтјев је кондемнаторне природе, док у овој парници апелант као тужилац тражи да се утврди постојање односа, односно истинитост или неистинитост исправе, што је деклараторне природе. Апелант сматра да му је таквим поступањем Врховни суд одузео право на адекватан приступ суду како би утврдио постојање или непостојање неког односа. Наводи и да чињеница да је у претходном поступку утврђена његова обавеза на солидарно измирење дуговања не значи да је спорна изјава ваљана, те и ако је о томе одлучивано у претходном поступку ради се само о претходном питању које вриједи само за тај садашњи поступак сходно члану 12 ЗПП-а, тако да у некој другој парници није везан за такво утврђење.

б) Одговор на апелацију

20. Врховни суд је навео да није било кршења права на која се апелант позива, те да је све своје разлоге и ставове истакао у свом рјешењу.

V - Релевантни прописи

21. У Закону о парничном поступку ("Службене новине ФБиХ", бр. 53/03, 73/05, 19/06, 98/15) релевантне одредбе гласе:

Члан 12. ст. 1. и 2.

(1) Кад одлука суда зависи о рјешавању неког претходног питања које се односи на то да ли постоји неко право или правни однос, а о том питању још није донио одлуку суд или други надлежни орган (претходно питање), суд може сам ријешити то питање, ако посебним прописима није другачије одређено.

(2) Одлука суда о претходном питању има правно дјелство само у парници у којој је то питање ријешено.

Члан 196.

(1) Пресуда која се више не може побјигати жалбом постаје правоснажна.

(2) Суд у току цијелог поступка по службеној дужности пазити је ли ствар правоснажно пресуђена, и ако утврди да је парница покренута о захтјеву о коме је већ правоснажно одлучено, одбацити тужбу.

(3) Ако је у пресуди одлучено о потраживању које је тужени истакао приговором ради пребијања, одлука о постојању или непостојању тога потраживања постаје правоснажна.

Члан 197.

(1) Суд је везан за своју пресуду чим је донијета.

(2) Пресуда према странкама има дјелство од дана доношења, а у случајевима у којима странкама по одредбама овог закона пресуду доставља суд - од дана када им је достављена.

VI - Допустивост

22. У складу са чланом VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било којег суда у Босни и Херцеговини.

23. У складу са чланом 18 став (1) Правила Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме оспорава, исцрпљени сви дјело-

творни правни лијекови могући према закону и ако је поднесена у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о последњем дјелотворном правном лијеку који је користио.

24. У конкретном случају предмет оспоравања апелацијом је Рјешење Врховног суда број 41 0 П 043158 17 Рев од 11. јуна 2019. године против којег нема других дјелотворних правних лијекова могућих према закону. Затим, оспорено рјешење апелант је примио 8. августа 2019. године, а апелација је поднесена 28. септембра 2019. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 18 став (1) Правила Уставног суда. Коначно, апелација испуњава и услове из члана 18 ст. (3) и (4) Правила Уставног суда јер не постоји неки формални разлог због којег апелација није допуштена, нити је очигледно (*prima facie*) неоснована.

25. Имајући у виду одредбе члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине и члана 18 ст. (1), (3) и (4) Правила Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допуштивости.

VII - Меритум

26. Апелант оспорава наведено рјешење тврдећи да су тим рјешењем прекршена његова права из члана II/3е) и к) Устава Босне и Херцеговине, члана 6 став 1 Европске конвенције и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

Право на правично суђење

27. Члан II/3 Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

е) Право на правичан поступак у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези с кривичним поступком.

28. Члан 6 став 1 Европске конвенције у релевантном дијелу гласи:

1. Приликом утврђивања његових грађанских права и обавеза или кривичне оптужбе против њега, свако има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом установљеним законом.

29. Уставни суд, прије свега, истиче да се предметни поступак односи на питање правне ваљаности изјаве о јемству дате у вези с одобравањем кредита, дакле неспорно се ради о предмету грађанскоправне природе, те стога апелант ужива гаранције права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

30. Уставни суд запажа да апелант оспорава пресуде редовних судова тврдећи да су редовни судови произвољно примјенили право и погрешно утврдили чињенице. У вези с тим, Уставни суд, прије свега, указује да, према пракси Европског суда и Уставног суда, задатак тих судова није да преиспитају закључке редовних судова у погледу чињеничног стања и примјене права (види Европски суд, *Pronina* против Русије, одлука о допуштивости од 30. јуна 2005. године, апликација број 65167/01). Наиме, Уставни суд није надлежан да супституише редовне судове у процјени чињеница и доказа, већ је, генерално, задатак редовних судова да оцијене чињенице и доказе које су извели (види Европски суд, *Thomas* против Уједињеног Краљевства, пресуда од 10. јуна 2005. године, апликација број 19354/02). Задатак Уставног суда је да испита да ли су, евентуално, повријеђена или занемарена уставна права (право на правично суђење, право на приступ суду, право на дјелотворан правни лијек и др.), те да ли је примјена закона била, евентуално, произвољна или дискриминациона.

31. Уставни суд ће се, дакле, изузетно упустити у испитивање начина на који су надлежни судови утврђивали чињенице и на тако утврђене чињенице примјенили позитивноправне прописе када је очигледно да је у одређеном поступку дошло до произвољног поступања редовног суда, како у поступку утврђивања чињеница тако и примјене релевантних позитивноправних прописа (види Уставни суд, Одлука број АП 311/04 од 22. априла 2005. године, став 26). У контексту наведеног, Уставни суд подсјећа и да је у више својих одлука указао да очигледна произвољност у примјени релевантних прописа никада не може водити ка правичном поступку (види Уставни суд, Одлука број АП 1293/05 од 12. септембра 2006. године, тачка 25 и даље и, *mutatis mutandis*, Европски суд, *Анђелковић* против Србије, пресуда од 9. априла 2013. године, тачка 24). Сходно наведеном, Уставни суд ће испитати да ли је приликом одлучења дошло до произвољне примјене права.

32. Доводећи у контекст наведене ставове и релевантне законске прописе са чињеницама конкретне премега, Уставни суд сматра да је Врховни суд, супротно апелантовим наводима, довољно јасно и разумно образложило оспорену одлуку, за које образложење Уставни суд сматра да је у складу са стандардима права на правично суђење. Уставни суд запажа да је у претходном поступку правоснажно утврђена обавеза, између осталих, апеланта на солидарну исплату дуговања по основу кредита друготуженој, која произла-

зи из апелантове изјаве коју је дао у својству јемца за наведени кредит. Уставни суд запажа и да у конкретном предмету апелант тражи да се утврди ништавост исте изјаве на основу које је апелант у претходном правоснажном поступку обавезан на солидарно измирење дуговања кредита и да због тога не постоји правни однос између апеланта и друготужене и апеланта и првотуженог. Уставни суд примјеђује и да је у вези с тим Врховни суд утврдио да се ради о већ пресуђеној ствари (*res iudicata*), те све и да је у претходном поступку као претходно питање утврђена ваљаност наведене изјаве она се не може посматрати само у контексту тог предмета, већ везује судове и у конкретном предмету јер би у противном егзистирале двије правоснажне, а потпуно опречне пресуде. При томе, Врховни суд образлаже и да неспорно у овим предметима постоји и идентитет странака (у обрнутим улогама) и чињенични идентитет (дуговање по основу кредита) и истоветност захтјева јер се оба тичу утврђивања постојања односа између истих странака из којег произлази обавеза измирења дуговања по основу кредита. Уставни суд сматра да из наведеног произлази да нема ништа што би указивало да је Врховни суд произвољно примјенио право када је утврдио да су у конкретном случају испуњена сва три услова на основу којих се доноси закључак да ли се ради о већ пресуђеној ствари или не.

33. У вези с тим, Уставни суд подсјећа да је Европски суд у својој пресуди број 42009/10 од 16. јануара 2014. године у предмету Брлетих против Хрватске (доступна на интернет страници www.uredzastupnika.gov.hr), на коју се позвао и Врховни суд и у којем је након доношења правоснажне пресуде којом је апликанткињинином преднику признато право на накнаду неисплаћених примања из радног односа, фирма која је обавезана на наведено плаћање покренула нови судски поступак у којем је оспорила досуђене износе тврдећи да су неправилно утврђени, по којој тужби је донесена такође правоснажна пресуда у којој је утврђено да износи нису правилно утврђени, утврдио кршење апликанткињиног права на правично суђење јер се пресуда није обазирала на раније донесену правоснажну пресуду. У наведеној пресуди Европски суд је истакао: “Суд понавља да право на правично суђење према члану 6 став 1 Конвенције, тумачено у свјетлу начела владавине права и правне сигурности, обухвата захтјев да се пресуда у случајевима када су судови закључили питање с правоснажним учинком не би требала доводити у питање (видјети предмете *Врумџеску против Румуније* [ВВ], бр. 28342/95, став 61, ЕСЈП 1999-VII и *Кећауа* и остали против Бугарске, бр. 47797/99 и 68698/01, став 61, 12. јануар 2006. године). Начело *res iudicata* захтијева да ниједна странка нема право да тражи ревизију правоснажне и обавезујуће пресуде само у сврхе одобравања поновног суђења и доношења нове одлуке у предмету. Свака се ревизија не би требала третирати као прикривена жалба, а сама могућност постојања двају виђења о предмету није основ за поновно разматрање (видјети предмет *Есетас против Литве*, бр. 50208/06, став 21, 31. мај 2012. године). Разлог томе лежи у чињеници да је начело према којем је правоснажна пресуда *res iudicata* и рјешава спор између странака с правоснажним учинком основни елемент права на правично суђење које јемци члан 6 Конвенције у грађанским питањима (видјети предмет *Кећауа* и остали, претходно наведено, став 63).”

34. У вези с наведеним, Уставни суд запажа да, како је и образложио Врховни суд, у случају када би се оставиле на снази пресуде нижестепених судова у конкретном случају, упоредо би егзистирале двије правоснажне пресуде којима би на дијаметрално супротан начин био ријешен исти однос између истих странака. Наиме, апелантова спорна изјава представља један од основа за подизање тужбе по суштински истом питању - ради утврђивања постојања односа између апеланта и друготужене, односно првотуженог у чијем је средишту кредитна обавеза првотуженог за коју је, између осталих, јемчио апелант. Како је претходном пресудом већ ријешено да је спорна апелантова изјава правно ваљана и да из ње проистиче апелантова обавеза за солидарно намирење дуговања по основу кредита друготуженој, то, како је образложио и Врховни суд, ни према једној законској одредби не постоји могућност да се у другом поступку, какав је конкретан, утврди супротно. Чак и ако би се узело да је о ваљаности те изјаве у претходном поступку рјешавано као о претходном питању, Уставни суд сматра да се не може прихватити апелантов став да је Врховни суд произвољно примјенио одредбу члана 12 ЗПП-а (према којој рјешење претходног питања вријеђа само у парници у којој је и рјешавана о том питању) када је утврдио да су судови и у конкретном случају морали и морају бити везани за такво утврђење. Таквим строго формалистичким тумачењем наведеног члана 12 ЗПП-а, према мишљењу Уставног суда, био би нарушен један од основних правних начела, а то је начело правне сигурности. Наиме, егзистирањем двије супротне пресуде по суштински истом питању настала би ситуација у којој једна пресуда искључује другу, те покренута правна питања не би било могуће ријешити. Једноставно речено, настао би правни хаос у којем не би било могуће поступање ни по једној од наведених пресуда, а оне би егзистирале у правном поретку. У ситуацији каква је ова, прихватањем апелантове тужбе у конкретном случају десило би се оно што је истакао Европски суд у напријед наведе-

ном предмету, односно било би нарушено начело да “*res iudicata* захтијева да ниједна странка нема право да тражи ревизију правоснажне и обавезујуће пресуде само у сврхе одобравања поновног суђења и доношења нове одлуке у предмету”. При том, Уставни суд указује и на одредбу члана 197 став 1 ЗПП-а, према којој је суд везан за своју пресуду чим је донесена.

35. Осим тога, Уставни суд сматра да су без основа и апелантови наводи да му је доношењем такве одлуке Врховни суд ускратио адекватан приступ суду јер му је онемогућио да се утврди постојање или непостојање односа који је битан за апеланта. Ово стога јер је апелант неспорно имао могућност да у претходном поступку оспорава постојање било каквог односа с туженима, а тиме и ваљаност своје изјаве о јемству, што апелант у претходном поступку очито није учинио. Због свега наведеног, Уставни суд сматра да су апелантови наводи неосновани.

36. Имајући у виду све наведено, Уставни суд закључује да у конкретном случају нема кршења права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

Остали наводи

37. Апелант сматра да му је оспореним рјешењем прекршено и право на имовину. У вези с тим, Уставни суд запажа да апелант наводе о кршењу права на имовину везује за наводе о кршењу права на правично суђење за које је Уставни суд утврдио да није прекршено. Имајући у виду наведено, Уставни суд сматра да није било кршења ни апелантовог права на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

VIII - Закључак

38. Нема кршења права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције када нема ништа што би указивало да је Врховни суд произвољно примјенио одредбе ЗПП-а када је укинуо пресуде нижестепених судова и одбацио апелантову тужбу у ситуацији када је утврдио да је, у суштини, о истом питању између истих странака већ донесена правоснажна судска пресуда и да би у случају када би се на снази оставиле пресуде нижестепених судова које је Врховни суд укинуо упоредо егзистирале двије различите пресуде, што је супротно начелима *res iudicata* и правне сигурности, и у ситуацији када апеланту није ускраћен адекватан приступ суду јер је апелант имао могућност да у претходном поступку оспорава ваљаност изјаве коју је дао, а по основу које је у претходном поступку обавезан на солидарну исплату дуговања, а апелант то није учинио, већ тек у конкретном поступку тражи да се утврди да је та изјава ништава.

39. Нема кршења права на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију када апелант тврди о кршењу тог права везује за кршење права на правично суђење, а Уставни суд је утврдио да то право није прекршено.

40. На основу члана 59 ст. (1) и (3) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

41. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда БиХ,
Златко М. Кнежевић, с.р.

Уставни суд Босне и Херцеговине у Великом вијећу, у предмету број АП 4761/19, рјешавајући апелацију Тарика Алиспахића, на основу члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 57 став (2) тачка б) и члана 59 ст. (1) и (3) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине - пречишћени текст (“Службени гласник Босне и Херцеговине” број 94/14), у саставу:

- Златко М. Кнежевић, предсједник,
- Мато Тадић, потпредсједник,
- Мирсад Ђеман, потпредсједник,
- Валерија Галић, судија,
- Миодраг Симић, судија, и
- Сеада Палаврић, судија,

на сједници одржаној 3. марта 2021. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одбија се као неоснована апелација Тарика Алиспахића поднесена против Пресуде Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број 43 О П 114340 16 Рев од 12. септембра 2019. године.

Одлуку објавити у “Службеном гласнику Босне и Херцеговине”, “Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине”.

“Службеном гласнику Републике Српске” и у “Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине”.

Образложење

I - Увод

1. Тарик Алиспахић (у даљем тексту: апелант) из Зенице, којег заступа Адвокатско друштво “Petrušić & Co” д.о.о. Зеница, поднио је 9. децембра 2019. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Уставни суд) против Пресуде Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Врховни суд) број 43 0 П 114340 16 Рев од 12. септембра 2019. године.

II - Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23 Правила Уставног суда, од Врховног суда, Кантоналног суда у Зеници (у даљем тексту: Кантонални суд) и адвоката Ханади Салкица, која је заступала Б. А., Ф. А., М. А. и С. С. (у даљем тексту: тужени) затражено је 12. новембра 2020. године да доставе одговоре на апелацију.

3. Врховни суд, Кантонални суд и адвокат тужених доставили су одговоре на апелацију у периоду од 17. новембра до 3. децембра 2020. године.

III - Чињенично стање

4. Чињенице предмета које произлазе из апелационих навода и докумената предочених Уставном суду могу да се сумирају на следећи начин.

5. Пресудом Општинског суда у Зеници (у даљем тексту: Општински суд) број 43 0 П 114340 14 П од 25. јануара 2016. године усвојен је апелантов тужбени захтјев, те је утврђено да је ништав члан V (земљишно-књижни захтјеви) став 3 тачка 2 Уговора о поклону, закљученог код нотарa С. С. под бројем ОПУ-158/07 од 24. септембра 2007. године између З. А. (која је преминула након подношења тужбе) и тужених као поклонодаваца и апеланта као поклонопримца (у даљем тексту: предметни уговор), па су тужени обавезани да трпе посљедице таквог утврђења. Надаље, на основу истог утврђења тужени су обавезани да трпе да се након правоснажности предметне пресуде у Ц листу земљишно-књижног улошка (прецизираног у изреци пресуде) за непокретност, поближе означену у изреци пресуде, брише забрана продаје и отуђења предметне непокретности (куће, зграде и дворишта). Осим тога, тужени су обавезани да апеланту солидарно накнаде трошкове поступка у одређеном новчаном износу, док су тужени одбијени са захтјевом за накнаду трошкова поступка.

6. У образложењу пресуде Општински суд је навео да су у доказном поступку изведени докази саслушањем апеланта и тужених у својству парничних странака, те да су проведени материјални докази (детаљно побројани на страници 3 образложења пресуде). Општински суд је указао на исказе апеланта и тужених, као и на садржај материјалних доказа (како је то поближе наведено на стр. 3-6 образложења пресуде). Даље је истакао да је проведене доказе цијенио појединачно и у међусобној вези, како је то прописано одредбама чл. 8 и 123 Закона о парничном поступку (у даљем тексту: ЗПП).

7. Општински суд је навео да међу парничним странкама није спорно да је апелант на основу предметног уговора стекао право својине на предметној непокретности, што и јесте био циљ и намјера уговорача када су приступили закључењу предметног уговора. Надаље, да је спорно то што је одредбом члана V тачка 3 став 2 предметног уговора стечено право ограничено теретом забране отуђења и промета предметне непокретности без унапријед временски утврђеног периода. Општински суд је истакао да апелант тужбом и тужбеним захтјевом тврди да је услов, односно уписани терет на поклоњеним непокретностима у смислу “забране продаје и отуђења куће, зграде и дворишта” противан принудним прописима, правном поретку или добрим обичајима, те да је предметни уговор у том дијелу ништав. Општински суд је навео да је, оцјењујући основаност тужбеног захтјева, “пошао” од одредбе члана 103 Закона о облигационим односима (у даљем тексту: ЗОО). При томе је истакао да из наведене одредбе произлази да су ништави уговори који су противни уставном уређењу, принудним прописима или моралу друштва. Даље, да су недостаци ништавих уговора такви да им правни поредак не признаје правно дејство. Такође, Општински суд је указао и на садржај одредбе члана 105 ЗОО.

8. Општински суд је навео да се начин стицања, коришћење заштите и престанак права својине на покретним и непокретним стварима процјењује сходно одредбама Закона о својинско-правним односима који је био у примјени у вријеме закључења предметног уговора. У вези с тим Општински суд је указао на одредбе чл. 2, 3, 5, члана 6 став 1 и члана 7 став 1 Закона о својинско-правним односима, као и на одредбу члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана I Протокола број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: Европска конвенција). Општински суд је навео да из на-

ведених одредби произлази да се право својине може ограничити или одузети само у јавном интересу, у складу с уставом, на начин и под условима одређеним законом, као и да наведеним одредбама није остављена могућност ограничења права својине споразумом уговорача. Надаље, када би таква могућност постојала, да би то ограничење било нужно временски ограничити, јер се у противном битно задира у права власника да ствар посједује, користи и да њом располаже у складу с њеном природом и намјеном, што јесте сама суштина тог права. Општински суд је истакао да је теретом установљеним спорном одредбом предметног уговора апелант битно, супротно закону и уставу, ограничен у вршењу свог права, без назнаке трајања таквог ограничења, због чега је спорна одредба противна “Уставу РБиХ”, принудним прописима и као таква ништава.

9. Општински суд је даље указао на садржај одредбе члана 105 став 2 ЗОО, те истакао да предметни уговор без спорне одредбе члана V став 3 тачка 2 у свему задовољава услове потребне за пуноважност, те да као такав може остати на снази. У односу на истинасте побуде, односно мотива који је тужене одређило да инсистирају на томе да се у предметни уговор угради одредба, без које предметни уговор не би ни закључили (забиљежба терета - забрана промета и отуђења предметне непокретности), а коју побуду везују за апелантову лакомисленост и неискреност и циљ да му се обезбједи “кров над главом”, Општински суд је истакао да су тужени свој циљ могли постићи закључењем другог правног посла. Надаље, да се ограничењем права располагања предметном непокретношћу задира у апелантова својинска права која су законом заштићена, због чега наведена ограничавајућа одредба, на начин како је установљена, не може остати на снази.

10. Пресудом Кантоналног суда број 43 0 П 114340 16 Гж од 5. маја 2016. године уважена је жалба тужених и првостепена пресуда је преиначена тако да је апелантов тужбени захтјев у цијелости одбијен као неоснован. Осим тога, апелант је обавезан да туженим надокнади трошкове другостепеног поступка у одређеном новчаном износу.

11. У образложењу пресуде Кантонални суд је навео да је првостепени суд из утврђеног чињеничног стања извео погрешан правни закључак да је тужбени захтјев основан, односно да је ништав члан V став 3 тачка 2 предметног уговора и да предметни уговор може опстати без наведене одредбе. Надаље, цијенећи садржину воље уговорних страна, те побуде - мотив који је одређило тужене да инсистирају да се у предметни уговор угради одредба без које предметни уговор не би ни закључили (забиљежба терета - забрана промета и отуђења непокретности која је предмет поклона), Кантонални суд је истакао да је првостепени суд погрешно извео и закључак да су тужени свој циљ могли постићи закључењем другог правног посла, занемарујући да је воља уговорних страна била да се закључи управо предметни уговор с наведеном садржином. У вези с тим, Кантонални суд је истакао да се поклон може учинити са налогом, али и са теретом.

12. Кантонални суд је даље указао шта произлази из садржаја предметног уговора (како је то поближе наведено на страници 3 образложења пресуде), те истакао да се ради о уговору о поклону под условом датим у облику терета за апеланта као поклонопримца, а на који апелант није морао пристати, када не би ни дошло до закључења предметног уговора с обзиром на вољу и мотив “поклонодаваца”. Надаље, да предметни уговор својом садржином потврђује да је апелант пристао да закључи предметни уговор под таквим условом. Кантонални суд је истакао да би првостепени суд, да је правилно цијенио вољу странака, мотив за закључење предметног уговора, као и спорну одредбу, тада утврдио да је забрана отуђења поклона уговорена за живота уговорних страна јер из изјава тужених произлази да су апеланту као поклонопримцу и његовој породици управо забраном отуђења жељели за живота уговорних страна да обезбједи сигурно становање, а с обзиром на апелантов карактер и личност. Кантонални суд је такође навео да је у предметном уговору основ обавезе “поклонодаваца” да поклоне непокретност и да апелант као поклонопримац не изврши отуђење предмета поклона, а да је основ апелантове обавезе да постане власник поклоњеног земљишта и куће уз услов да их не отуђи за свог живота (забрана отуђења поклона). При томе је Кантонални суд закључио да је предметни уговор у вријеме закључења имао основ и мотив који је допуштен, као и да је произвео правно дејство, због чега нису испуњени услови из одредби чл. 51 и 52 ЗОО за његову ништавост, односно ништавост спорне одредбе.

13. Кантонални суд је даље навео да из услова садржаног у спорној одредби предметног уговора, посматрано сагласно одредби члана 99 ЗОО, произлази да је поклон учињен под раскидним условом, што значи да је неизвршење обавезе из спорне одредбе разлог за његов раскид због неиспуњења обавезе, а не за његову ништавост. Кантонални суд је навео да тај услов нити је немогућ, нити недопуштен с аспекта правилне примјене одредбе члана 74 став 3 и члана 75 ЗОО, нити је противан принудним прописима и моралу како то погрешно закључује првостепени суд. Надаље, да

би у складу с одредбом члана 53 ЗОО спорна одредба предметног уговора била ништава, односно да би апелант успио с тужбеним захтјевом, Кантонални суд је истакао да је у току поступка морао доказати да је код једне или обје уговорне стране постојала недопуштена побуда за закључење предметног уговора, односно спорне одредбе предметног уговора, а да постојање недопуштених побуда на страни једне или обје уговорне стране апелант у току поступка није доказао. При томе је Кантонални суд навео да чињеница да је апелант, као син, односно брат З. А. и тужених, у моменту закључења предметног уговора знао за садржај спорне одредбе, указују на то да је знао за мотив, односно за побуду која је одредила тужене да инсистирају да се у предметни уговор угради спорна одредба, а која се не може сматрати недопуштеном побудом, због чега није било мјеста примјени одредби чл. 103 и 105 став 2 ЗОО. Надаље, да у конкретном случају садржај спорне одредбе не представља неморално оптерећивање апеланта у стању зависности, тешком одговорношћу без кривице, већ да, напротив, обезбјеђује да се апеланту и његовој породици обезбиједи "крив над главом". Кантонални суд је такође истакао да би, у случају да је наведена побуда била недопуштена, ништавост спорне одредбе повлачила и ништавост предметног уговора јер је спорни услов био одлучујућа побуда "поклонодаваца" за закључење предметног уговора, а сагласно одредби члана 53 ЗОО. У односу на апелантове наводе да га је са садржајем спорне одредбе упознао нотар када је предметни уговор потписан и да није разумио њено значење, Кантонални суд је истакао да ти наводи не чине разлоге за ништавост предметне одредбе, него евентуално разлоге за побијање спорне одредбе предметног уговора сагласно члану 62 ЗОО, а што у конкретном спору није тражено. У коначници, будући да је на утврђено чињенично стање првостепени суд погрешно примјенио материјално право, Кантонални суд је истакао да је на основу одредбе члана 229 став 1 тачка 4 ЗПП првостепену пресуду преиначио тако што је у цијелости одбио апелантов тужбени захтјев.

14. Пресудом Врховног суда број 43 О П 114340 16 Рев од 12. септембра 2019. године одбијена је апелантова ревизија, као и апелантов захтјев за накнаду трошкова насталих поводом ревизије.

15. У образложењу оспорене пресуде Врховни суд је навео да је неприхватљив апелантов приговор да је побијана пресуда захваћена повредом одредби парничног поступка из члана 209 ЗПП. Надаље, да је, наспрот апелантовом резонавању, побијања пресуда сачињена у свему сагласно одредби члана 191 став 4 ЗПП, те да је образложење побијане пресуде јасно, логично и да у њему нема противрјечности између утврђених одлучних чињеница и изведених правних закључака. Врховни суд је такође навео да је апелант паушално приговарао да је оспорена пресуда резултат повреде одредби парничног поступка из члана 8, члана 123 став 2 и члана 126 ЗПП, не наводећи у чему се те повреде састоје, те на који начин је такво поступање другостепеног суда могло да буде од утицаја на доношење законите и правилне пресуде у смислу члана 209 ЗПП. Насупрот томе, Врховни суд је истакао да је другостепени суд током другостепеног поступка и приликом доношења побијане пресуде у цијелости поступао у складу с правилима парничног поступка.

16. Осим тога, Врховни суд је истакао да није остварен ни ревизиони разлог погрешне примјене материјалног права, те да је, наспрот апелантовим наводима, другостепени суд правилно поступио разматрајући ваљаност побијане уговорне одредбе и с аспекта допуштених основа предметног уговора и побуде "поклонодаваца" будући да је апелант у првостепеном поступку упућивао на наведене правне институте као разлог ништавости предметне уговорне одредбе. У том смислу, Врховни суд је навео да је правилан закључак другостепеног суда да је предметни уговор у вријеме закључења имао основ и мотив који су допуштени, да није недопуштена побуда "поклонодаваца" да апеланту и његовој породици обезбиједи кров над главом, а све имајући у виду апелантову лакосисленост и неискреност, те да стога нису испуњени услови из одредби чл. 51, 52 и 53 ЗОО. Врховни суд је такође истакао да у цијелости прихваћа правни закључак другостепеног суда да забрана отуђења представља раскидни услов, који није немогућ и недопуштен, нити је противан принудним прописима или моралу у смислу одредби члана 74 став 3 и члана 75 ЗОО.

17. Врховни суд је навео да је без основа и апелантово указивање на то да је предметна уговорна одредба противна императивним одредбама Закона о стварним правима јер се тај закон није ни примјењивао у вријеме закључења предметног уговора. Надаље, да се не може прихватити ни апелантов приговор да је предметни уговор противан принудним нормама Закона о својинско-правним односима који је био на снази у вријеме закључења предметног уговора. При томе је Врховни суд истакао да се одредбе наведеног закона које је апелант цитирао у ревизији односе на немогућност ограничења или одузимања права својине лицу које је већ у пуном обиму стекло својинска права на одређеној ствари. Надаље, да те законске одредбе немају у виду ограничења која су успостављена самим правним послом којим се стиче право својине. У вези с тим, Врховни суд је навео да апелант, с обзиром на побијању уговорну

одредбу, није никада ни стекао право располагања предметном непокретношћу, због чега се не може говорити о било каквом ограничењу његовог права. Имајући у виду наведене разлоге, Врховни суд је истакао да је другостепени суд правилно закључио да није било мјеста примјени одредби члана 103 и члана 105 став 2 ЗОО. Надаље, да је другостепени суд правилно закључио да би ништавост побијане уговорне одредбе за собом повлачила ништавост цијелог предметног уговора. У вези с тим, Врховни суд је указао на садржај одредбе члана 105 став 1 ЗОО. Надаље, како тужбеним захтјевом није тражена ништавост цијелог предметног уговора, а што не би ни било у апелантовом интересу, Врховни суд је истакао да је тужбени захтјев ваљало одбити и из тог разлога. У коначници, Врховни суд је навео да, с обзиром на све изложено, налази да је закључак другостепеног суда да нема услова за утврђење ништавости побијане уговорне одредбе заснован на правилној примјени материјалног права.

IV - Апелација

а) Наводи из апелације

18. Апелант сматра да му је прекршено право на правично суђење из члана II(3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције и право на имовину из члана II(3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију. Апелант наводи хронологију предметног поступка, те истиче да су констатације Врховног суда дате у оспореној пресуди апсолутно правно неосноване и супротне материјалном праву. У вези с тим апелант наводи да су Врховни суд, као и Кантонални суд игнорисали чињеницу да апелант свој тужбени захтјев за утврђење ништавости одредбе члана V предметног уговора заснива на одредбама Закона о стварним правима, односно одредбама чл. 2, 3, 5, 6 и 7 Закона о својинско-правним односима, а у вези с одредбама чл. 103 и 105 ЗОО. Апелант сматра да је редовни суд морао утврдити да ли је спорна одредба у супротности са Законом о својинско-правним односима и Законом о стварним правима, а како би утврдио да ли је спорна одредба ништава или није. У вези с тим апелант истиче да су нетачни и супротни изведеним доказима наводи Кантоналног суда да је у предметном уговору "основ обавезе поклонодаваца да поклони непокретност и да поклонопримац не изврши отуђење предмета поклона, а основ обавезе поклонопримца да остане власник поклоњеног земљишта и куће уз услов да их не отуђи за свога живота (забрана отуђења поклона)". Надаље, тврди да је из спорне одредбе предметног уговора видљиво да није одређено временско трајање периода забране отуђења, те да је нејасно на основу чега је Кантонални суд извео наведени закључак, чиме је повриједио одредбе чл. 8 и 123 ЗПП. Апелант даље истиче да би одржајем на правној снази спорне одредбе предметног уговора апелант и његови правни сљедници били онемогућени да располажу предметном непокретношћу, што је противно принудним прописима. Апелант истиче да у конкретном случају ограничење располагања нема временско трајање, због чега су такав мотив и побуда правно недопуштени, односно уговорени у супротности с одредбом члана 2 Закона о својинско-правним односима, а што у коначном има за посљедицу његову ништавост, односно ништавост одредбе члана V предметног уговора. При томе, апелант објашњава да би одржајем спорне одредбе на правној снази право својине апеланта и касније његових правних сљедника на предметној непокретности изгубило сваки смисао, а што је недопустиво. У коначници, истиче да су Кантонални суд и Врховни суд повриједили и право на адекватно образложење судске одлуке.

б) Одговори на апелацију

19. Врховни суд је навео да током поступка пред тим судом нису учињене повреде права на правично суђење и права на имовину на које указује апелант, као ни повреде других права гарантованих Уставом Босне и Херцеговине и Европском конвенцијом. Надаље, да је оспорена пресуда донесена примјеном одговарајућих материјалних и процесних закона, како је то детаљно образложено у оспореној пресуди у којој су дати одговори на све одлучујуће апелантове аргументе. Врховни суд је навео да су наводи апелације неосновани, те је предложио да Уставни суд одбаци апелацију као очигледно неосновану или да је одбије.

20. Кантонални суд је навео да наводи апелације нису основани, те да је у поступку пред Кантоналним судом апеланту омогућено да заштити своја права и слободе из Европске конвенције и Устава Босне и Херцеговине. Надаље, да је у конкретnoj ситуацији Кантонални суд правилно поступио и донио закониту одлуку, те да апелант у апелацији понавља наводе које је износио током првостепеног и другостепеног поступка, па и у ревизији. Кантонални суд је истакао да је код утврђеног чињеничног стања, како га је утврдио првостепени суд, правилно примјенио материјално право и одбио тужбени захтјев јер је сматрао да се ради о уговору о поклону под условом датим у облику терета за поклонопримца (апеланта) - забрана отуђења поклона, на коју забрану апелант није морао пристати, када не би ни дошло до закључења предметног уговора с обзиром на вољу и мотив поклонодаваца (З. А. и тужених) да учине поклон. Кантонални суд је даље навео да су тужени

апеланту и његовој породици забраном отуђења жељели за живота да обезбједи сигурно становање с обзиром на апелантов карактер и личност. Надаље, да је, сагласно одредби члана 99 ЗОО, поклоном учињен под раскидним условом, што значи да је неизвршење обавезе из одредбе члана V разлог за раскид предметног уговора због неиспуњења обавезе, а не за његову ништавост. Кантонални суд је истакао да услов садржан у наведеној одредби није немогућ, нити недопуштен с аспекта правилне примјене одредбе члана 74 став 3 и члана 75 ЗОО, нити је противан принудним прописима и моралу. Кантонални суд је предложио да се апелација одбије као неоснована.

21. Адвокат тужених је навела да наводи апелације нису основани, те да су пресуде Врховног суда и Кантоналног суда засноване на правилно и потпуно утврђеном чињеничном стању, те да је правилно примјенијено материјално право. Надаље, да су Кантонални суд и Врховни суд на основу потпуног и правилно утврђеног чињеничног стања донијели законите одлуке, те да су сви наводи апелације без упоришта у материјалним и процесним прописима. Адвокат тужених је, такође, истакла да није повријеђено нити једно апелантово право загарантовано међународним актима и прописима Босне и Херцеговине. У коначници, адвокат тужених је предложила да Уставни суд одбије предметну апелацију као неосновану.

V - Релевантни прописи

22. Закон о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ" бр. 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89, "Службени лист РБиХ" бр. 2/92, 13/93 и 13/94 и "Службене новине Федерације БиХ" бр. 29/03 и 42/11).

У конкретном случају примјењује се Закон о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ" бр. 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89, "Службени лист РБиХ" бр. 2/92, 13/93 и 13/94 и "Службене новине Федерације БиХ" бр. 29/03; за потребе ове одлуке користи се текст прописа како је објављен у службеним гласилима јер није објављен на свим службеним језицима и писмима) који је важно у вријеме доношења оспорених одлука. За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст сачињен у Уставном суду БиХ, а који у релевантном дијелу гласи:

Допуштен основ

Члан 51.

- (1) Свака уговорна обавеза мора имати допуштен основ.
- (2) Основ је недопуштен, ако је противан Уставу Републике Босне и Херцеговине, принудним прописима те моралу друштва.
- (3) Претпоставља се да обавеза има основ иако није изражен.

Ништавост уговора због основа

Члан 52.

Ако основ не постоји или је недопуштен, уговор је ништав.

Побуде за закључење уговора

Члан 53.

- (1) Побуде из којих је уговор закључен не утичу на његову пуноважност.
- (2) Али, ако је недопуштена побуда битно утицала на одлуку једног уговорача да закључи уговор и ако је то други уговорач знао или морао знати, уговор ће бити без дејства.
- (3) Уговор без накнаде нема правно дејство и кад други уговорач није знао да је недопуштена побуда битно утицала на одлуку његовог сауговорача.

Услови и њихово дејство

Члан 74. став (3)

- (3) Ако је закључен под раскидним условом, уговор престаје важити кад се услов испуни.

Недопуштен или немогућ услов

Члан 75.

(1) Ништав је уговор у којем је постављен одгодни рок или раскидни услов противан Уставу Републике Босне и Херцеговине, принудним прописима или моралу друштва.

(2) Уговор закључен под немогућим одложним условом је ништав, а немогућ раскидни услов сматра се непостојећим.

Примена одредби и тумачење спорних одредби

Члан 99.

- (1) Одредбе уговора примењују се онако како гласе.

(2) При тумачењу спорних одредби не треба се држати дословног значења употребљених израза, већ треба истраживати заједничку намеру уговорача и одредбу тако разумети како то одговара начелима облигационог права утврђеним овим законом.

Ништавост

Члан 103.

(1) Уговор, који је противан Уставу Републике Босне и Херцеговине, принудним прописима те моралу друштва ништаван је ако циљ повређеног правила не упућује на неку другу санкцију или ако закон у одређеном случају не прописује што друго.

(2) Ако је закључење одређеног уговора забрањено само једној страни, уговор ће остати на снази ако у закону није што друго предвиђено за одређени случај, а страна која је повредила законску забрану сносиће одговарајуће последице.

Делимична ништавост

Члан 105.

(1) Ништавост неке одредбе уговора не повлачи ништавост и самог уговора, ако он може опстати без ништаве одредбе, и ако она није била ни услов уговора ни одлучујућа побуда због које је уговор закључен.

(2) Али ће уговор остати на снази чак и ако је ништава одредба била услов или одлучујућа побуда уговора у случају кад је ништавост установљена управо да би уговор био ослобођен те одредбе и важно без ње.

23. Закон о власничко-правним односима ("Службене новине Федерације БиХ" бр. 6/98 и 29/03)

За потребе ове одлуке користи се текст прописа како је објављен у службеним гласилима јер није објављен на свим службеним језицима и писмима, а који у релевантном дијелу гласи:

Члан 2.

Власништво је право да се ствар посједује, користи и да се њоме располаже, сукладно с њеном природом и намјеном.

Свако је дужан да се уздржава од повреде права власништва друге особе.

Члан 3.

Свако физичко или правно лице има право на мирно уживање свог власништва, самостално и у заједници с другима. Никома се не може одузети власништво осим у јавном интересу и под увјетима предвиђеним законом и опћим принципима међународног права.

Члан 5.

Забрањено је вршење права из овог закона супротно циљу због којег су та права установљена или призната.

Члан 6. став (1)

Право власништва може се ограничити или одузети само у јавном интересу, сукладно с уставом, на начин и под увјетима одређеним законом.

Члан 7. став (1)

Ствари на којима постоји право власништва су у промету.

24. Закон о парничном поступку ("Службене новине Федерације БиХ" бр. 53/03, 73/05, 19/06 и 98/15) у релевантном дијелу гласи:

Члан 8.

Које ће чињенице узети као доказане одлучује суд на основу слободне оцјене доказа. Суд ће савјесно и брижљиво оцијенити сваки доказ засебно и све доказе заједно.

Члан 123.

(1) Свака странка дужна је да докаже чињенице на којима заснива свој захтјев.

(2) Суд ће слободном оцјеном доказа утврдити чињенице на основу којих ће донијети одлуку.

VI - Допустивост

25. У складу са чланом VI/36) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било којег суда у Босни и Херцеговини.

26. У складу са чланом 18 став (1) Правила Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њом побија, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући према закону и ако се поднесе у року

од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о последњем дјелотворном правном лијеку који је користило.

27. У конкретном случају предмет оспоравања апелацијом је Пресуда Врховног суда број 43 0 П 114340 16 Рев од 12. септембра 2019. године, против које нема других дјелотворних правних лијекова могућих према закону. Затим, оспорену пресуду апелантов заступник је примио 1. новембра 2019. године, а апелација је поднесена 9. децембра 2019. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 18 став (1) Правила Уставног суда. Коначно, апелација испуњава и услове из члана 18 ст. (3) и (4) Правила Уставног суда јер не постоји неки формални разлог због којег апелација није допуштена, нити је очигледно (*prima facie*) неоснована.

28. Имајући у виду одредбе члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине и члана 18 ст. (1), (3) и (4) Правила Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допуштености.

VII - Меритум

29. Апелант сматра да му је оспореном одлуком повријеђено право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције и право на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

Право на правично суђење

30. Члан II/3 Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

е) Право на правичан поступак у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези с кривичним поступком.

31. Члан 6 Европске конвенције у релевантном дијелу гласи:

1. Приликом утврђивања његових грађанских права и обавеза или кривичне оптужбе против њега, свако има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом установљеним законом. [...]

32. Уставни суд примјењује да се предметни поступак односи на утврђивање дјелимичне ништавости уговора о поклону (предметног уговора), дакле на предмет грађанско-правне природе, па апелант у том поступку ужива гаранције права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

33. Апелант, у суштини, сматра да су Кантонални суд и Врховни суд произвољно примјенили материјално и процесно право, те да су у предметном поступку произвољно оцијењени изведени докази. Осим тога, апелант сматра да му је повријеђено право на образложену одлуку.

34. У вези с тим, Уставни суд указује да према пракси Европског суда и Уставног суда, задатак ових судова није да преиспитују закључке редовних судова у погледу чињеничног стања и примјене позитивно-правних прописа (види Европски суд, *Ronina* против Русије, одлука о допуштености од 30. јуна 2005. године, апликација број 65167/01). Наиме, Уставни суд није надлежан да супституише редовне судове у процјени чињеница и доказа, већ је, генерално, задатак редовних судова да оцијене чињенице и доказе које су извели (види Европски суд, *Thomas* против Уједињеног Краљевства, пресуда од 10. маја 2005. године, апликација број 19354/02). Задатак Уставног суда је да испита да ли је евентуално дошло до повреде или занемаривања уставних права (право на правично суђење, право на приступ суду, право на дјелотворан правни лијек и др.), те да ли је примјена закона била, евентуално, произвољна или дискриминациона. Дакле, у оквиру апелационе надлежности Уставни суд се бави искључиво питањем евентуалне повреде уставних права или права из Европске конвенције у поступку пред редовним судовима.

35. У вези с апелантовим приговорима којим доводи у сумњу оцену доказа, Уставни суд подсјећа на то да је ван његове надлежности да процијењује квалитет закључака судова у погледу процјене доказа ако се ова процјена не чини очигледно произвољном. Уставни суд се неће мијешати у начин на који су редовни судови усвојили доказе као доказну грађу. У вези с тим, Уставни суд се неће мијешати ни у то којим доказима страна у поступку редовни судови покљањају повјерење на основу слободне судијске процјене (види Уставни суд, Одлука број АП 612/04 од 30. новембра 2004. године и Европски суд, *Doorslop* против Холандије, пресуда од 6. марта 1996. године, објављена у Извјештајима број 1996-II, став 78).

36. Доводећи наведене ставове у везу с конкретним предметом, Уставни суд, прије свега, примјењује да је у предметном поступку одбијен као неоснован апелантов тужбени захтјев којим је тражио да се утврди да је ништаван члан V став 3 тачка 2 предметног угово-

ра, те, у вези с тим, да тужени трпе последице таквог утврђења. У односу на апелантове наводе којима указује на произвољну оцену доказа, Уставни суд запажа да је Кантонални суд у образложењу другостепене одлуке јасно указао на релевантне чињенице које су утврђене у току првостепеног поступка, те да је на основу утврђеног чињеничног стања изнио свој закључак у погледу основаности апелантовог тужбеног захтјева, посебно истичући да је на утврђено чињенично стање првостепени суд погрешно примјенио материјално право, те да би првостепени суд, да је правилно цијенио вољу странка, мотив за закључење предметног уговора, као и спорну одредбу, утврдио да је забрана отуђења поклона уговорена за живота уговорних страна јер из изјава тужених произлази да су апеланту и његовој породици забраном отуђења жељели да за живота уговорних страна обезбиједи сигурно становање, а с обзиром на апелантов карактер и личност. У вези с тим, Уставни суд подсјећа да из одредбе члана 99 став 2 ЗОО произлази да се при тумачењу спорних одредби уговора не треба држати дословног значења употријебљених израза, већ да треба истраживати заједничку намјеру уговарача и одредбу разумјети како то одговара принципима облигационог права утврђеним ЗОО. Уставни суд, даље, запажа да из образложења другостепене пресуде произлази да уговорена забрана отуђења представља раскидни услов, који није немогућ, ни недопуштен у смислу одредби члана 74 став 3 и члана 75 ЗОО. Надаље, да је предметни уговор у вријеме закључења имао основ и мотив који је допуштен, као и да апелант у току поступка није доказао постојање недопуштених побуда на страни једне или обје уговорне стране, због чега нису испуњени ни услови из одредби чл. 51, 52 и 53 ЗОО за ништавост спорне одредбе. У односу на апелантове наводе да су Врховни суд и Кантонални суд занемарили да је апелант свој тужбени захтјев за утврђење ништавости одредбе члана V предметног уговора заснивао на одредбама Закона о стварним правима, односно одредбама чл. 2, 3, 5, 6 и 7 Закона о својинско-правним односима, а у вези с одредбама чл. 103 и 105 ЗОО, Уставни суд запажа да, насупротив овим наводима, из образложења оспорене одлуке Врховног суда слиједи да се Закон о стварним правима није ни примјењивао у вријеме закључења предметног уговора, а да се одредбе Закона о својинско-правним односима на које се апелант позвао односе на немогућност ограничења или одузимања права својине лице које је већ у пуном облику стекло својинска права на одређеној ствари. Надаље, да апелант, с обзиром на побијану одредбу предметног уговора, није никада ни стекао право располагања предметном непокретношћу, због чега се не може говорити о било каквом ограничењу његовог права. У коначници, Уставни суд запажа да из образложења оспорене одлуке Врховног суда слиједи да није било мјеста примјени одредби члана 103 и члана 105 став 2 ЗОО. Имајући у виду наведено, Уставни суд не налази произвољност у поступању Кантоналног суда и Врховног суда, односно не налази да су у предметном поступку проведени докази произвољно оцијењени, нити да су Кантонални суд и Врховни суд произвољно примјенили одредбе материјалног и процесног права на предметну ситуацију. Дакле, Уставни суд сматра да су испоштоване гаранције права на правично суђење из члана 6 став 1 Европске конвенције.

37. У односу на наводе из апелације о повреди права на образложену одлуку Уставни суд запажа да су Кантонални суд и Врховни суд, супротно наводима апелације, у својим одлукама одговорили на наводе које су оцијенили битним и релевантним за одлучење, те за своје ставове дали ваљане, јасне и логичне разлоге у складу са захтјевима члана 6 став 1 Европске конвенције.

38. Имајући у виду наведено, Уставни суд закључује да су неосновани апелантови наводи да му је оспореном пресудом повријеђено право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

Право на имовину

39. Апелант сматра да му је оспореном одлуком повријеђено и право на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију. Уставни суд запажа да се апелантови наводи о кршењу наведеног права заснивају на истим тврдњама о произвољној оцијени доказа и произвољној примјени материјалног и процесног права које је истакао у вези с правом на правично суђење, што је Уставни суд већ образложио у претходним тачкама ове одлуке када их је оцијенио неоснованим. С обзиром на то, Уставни суд сматра да су апелантови наводи о кршењу права на имовину, такође, неосновани.

VIII - Закључак

40. Уставни суд закључује да не постоји повреда права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције, нити права на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију када у предметном поступку проведени докази нису произвољно оцијењени, те када су Кантонални суд и Врховни суд у образложењу својих одлука дали детаљне и јасне разлоге у погледу примјене релевантних законских одредби на предметну ситуацију.

41. На основу члана 59 ст. (1) и (3) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

42. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда БиХ,
Златко М. Кнежевић, с.р.

Уставни суд Босне и Херцеговине у Великом вијећу, у предмету број **АП 3003/19**, рјешавајући апелацију **Н.Т.**, на основу члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 57 став (2) тачка б) и члана 59 ст. (1) и (3) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине - пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 94/14), у саставу

- Златко М. Кнежевић, предсједник,
- Маго Тадић, потпредсједник,
- Мирсад Њеман, потпредсједник,
- Валерија Галић, судија,
- Миодраг Симовић, судија, и
- Сеада Палаврић, судија,

на сједници одржаној 3. марта 2021. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одбија се као неоснована апелација Н. Т. поднесена против Пресуде Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број 03 0 К 010667 19 Кжж од 11. априла 2019. године.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и у "Службеном гласнику Брчког дистрикта Босне и Херцеговине".

Образложење

I - Увод

1. Н. Т. (у даљњем тексту: апелант) из Живиница, којег заступа Сањин Бандовић, адвокат из Живиница, поднио је 19. јула 2019. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Пресуде Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Врховни суд) број 03 0 К 010667 19 Кжж од 11. априла 2019. године.

II - Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23 Правила Уставног суда, од Врховног суда, Кантоналног суда у Тузли (у даљњем тексту: Кантонални суд) и Кантоналног тужилаштва Тузланског кантона (у даљњем тексту: Тужилаштво) затражено је 13. новембра 2020. године да доставе одговор на апелацију.

3. Учесници у поступку су доставили одговор на апелацију у периоду од 19. до 27. новембра 2020. године.

III - Чињенично стање

4. Чињенице предмета које произлазе из апелантових навода и докумената предочених Уставном суду могу да се сумирају на следећи начин.

5. Пресудом Врховног суда број 03 0 К 010667 19 Кжж од 11. априла 2019. године апелант и Е. Т. проглашени су кривим да су као саизвршиоци починили кривично дјело ратног злочина против цивилног становништва из члана 142 став 1 у вези са чланом 22 преузетог Кривичног закона СФРЈ (у даљњем тексту: КЗСФРЈ), па су уз примјену наведеног законског прописа и чл. 41 став 1, 42 тачка 2 и 43 став 1 истог закона осуђени на казну затвора у трајању од по једну годину и осам мјесеци.

6. У образложењу пресуде је наведено да је потврђеном оптужницом Тужилаштва апеланту и Е. Т. стављено на терет да су починили кривично дјело ратног злочина против цивилног становништва; да су пресудом Кантоналног суда апелант и Е. Т. проглашени кривим за наведено кривично дјело за које им је изречена казна затвора; да је Врховни суд уважио жалбе њихових бранилаца рјешењем од 14. јула 2017. године, укинуо пресуду Кантоналног суда и предмет вратио на поновно суђење; да је Кантонални суд након поновног суђења донио пресуду 23. априла 2018. године којом су апелант и Е. Т. за наведено кривично дјело проглашени кривим и осуђени на казне затвора, те да је та пресуда укинута рјешењем Врховног суда од 25. октобра 2018. године и одређено одржавање претреса пред Врховним судом.

7. На претресу пред Врховним судом су на основу члана 332 став 2 Закона о кривичном поступку ФБиХ (у даљњем тексту: ЗКПФБиХ) прихваћени докази изведени током првостепеног поступка, и то: докази оптужбе који се састоје од записника са исказа

зими свједока (имена свједока наведена на стр. 4 и 5 образложења пресуде) и материјалних доказа, докази одбране (искази свједока и материјални докази) те докази које је суд прибавио службеном путем. Након преузимања доказа, апелантова одбрана је приговорила законитости доказа који се односе на изводе, увјерење Дома здравља и дневник догађаја ПС Живинице, указујући да недостаје извор, врста и поријекло начина прибављања доказа. Врховни суд је у смислу одредбе члана 296 став 2 ЗКПФБиХ оцијенио прихваћене и прочитане доказе изведене пред првостепеним судом, те је у наставку образложења пресуде извршена анализа и оцена доказа појединачно и у међусобној вези те наведени разлози на основу којих је утврђена кривичноправна одговорност апеланта и Е. Т. који су поступали као саизвршиоци.

8. У том контексту су, прије свега, извршене интервенције у преамбули и у чињеничном дијелу измијењене оптужнице у погледу бланкетног прописа (Женевске конвенције о заштити грађанских лица за вријеме рата од 12. августа 1949. године), које су оцијене допштеним јер апеланту и Е. Т. на тај начин ништа ново и теже није стављено на терет. У погледу приговора апелантове одбране о незаконитости одређених доказа и у вези с тим приговора да ранијом пресудом није одговорено на те наводе, Врховни суд је, прије свега, истакао да из претходног рјешења којим је укинута првостепена пресуда произлази да је на те наводе одговорено и да у рјешењу јасно стоји "неосновано жалбом приговора да су налаз и мишљење вјештака медицинске струке Туцо др Веде и вјештака неуропсихијатра Бригић др Касима незаконити докази у смислу члана 11 ЗКПФБиХ". Осим тога, Врховни суд је истакао да паушално конципиран жалбени приговор не може довести у питање законитост исправа, конкретно медицинске документације, а тиме ни законитост споменутих вјештачења, као ни законитост оригиналног дневника догађаја ПС Живинице, те књиге ЈЗУ Хитне службе Живинице, тако да није учињена повреда одредби кривичног поступка на коју се жалбом неосновано указује. У наставку су анализирани докази који су изведени на претресу пред Врховним судом у вези с елементима бића предметног кривичног дјела.

9. Постојање оружаног сукоба између Армије РБиХ и Војске РС на подручју општине Живинице утврђено је како на основу материјалне документације (одлука Предсједништва СРБиХ о проглашењу непосредне ратне опасности, одлука Предсједништва о проглашењу ратног стања из априла и јуна 1992. године) тако и исказа саслушаних свједока који су конкретније описали оружане сукоб и борбена дејства у општини Живинице. У вези с тим је утврђено да су апелант и Е. Т. у вријеме извршења кривичног дјела које им је оптужницом стављено на терет, средином септембра 1992. године, били припадници Армије РБиХ, да је у инкриминисано вријеме оштећени М. П. (у даљњем тексту: оштећени) био цивил српске националности и да је стога имао заштитени статус, да се међународно хуманитарно право примјењује на читавој територији зараћених страна те да је стога у погледу правила ратовања било неопходно поштовање гаранција из заједничког члана 3 Женевске конвенције о заштити цивилних лица за вријеме рата. У вези с тим је указано да је за постојање предметног кривичног дјела неопходно да радња извршења представља кршење правила међународног права, што указује на бланкетни карактер кривичног дјела, те да основ за кривична дјела која се односе на ратне злочине произлази управо из женевских конвенција, због чега није неопходно да кршење бланкетних прописа буде обухваћено свијешћу починиоца.

10. У наставку је Врховни суд анализирао доказе који се тичу конкретних кривичноправних радњи које су предузеле апелант и Е. Т. у инкриминисано вријеме. Наиме, да се догађај који је предмет конкретног кривичног поступка десио у ноћи 14/15. септембра 1992. године Врховни суд је утврдио из исказа оштећеног, који је детаљно описао предметни догађај и који је поткријељен исказима шест саслушаних свједока, изводом из ПУ Живинице, односно оригиналном документацијом дневника догађаја ПС Живинице за инкриминисани период те налазом и мишљењем вјештака судске медицине. С обзиром на то да у предметном дешавању није било непосредних очевидца, детаљно је анализиран исказ оштећеног у својству свједока са главног претреса пред првостепеним судом и искази које је дао у фази истраге, а које је преузео Врховни суд. У том правцу Врховни суд је истакао да је оштећени у својству свједока дао укупно пет изјава (у МУП-у Тузла, у Тужилаштву, на главном претресу) у периоду од новембра 2011. до јуна 2016. године те да ни у једном од његових исказа не постоји сумња у идентитет починиоца. Оштећени је, како је даље образложено, апеланта и Е. Т. препознао у судници истичући да их је и раније познавао, да из безбједносних разлога дуги период након рата ником није говорио ко га је напао критичне вечери, те да је приликом последњег исказа у суду изјавио да остаје при ранијим исказима с обзиром на то да је у том периоду (15. јуни 2016. године) због животне доби, околности да слабо чује и отежаног успостављања контакта Врховни суд одустао од испитивања оштећеног на претресу пред тим судом. Искази оштећеног свједока и околности поводом којих је свједоци опширно су интерпретирани на стр. од 15 до 18 образложења

пресуде, те је Врховни суд након њихове анализе и оцјене закључио да оштећени нема дилеме у погледу одлучних чињеница, због чега су његови искази у којима је описао динамику цјелокупног дешавања, које је дао Тужилаштву 6. новембра 2012. године и на главном претресу 23. октобра 2015. године, прихваћени као вјеродостојни и поуздани.

11. Осим тога, како је даље образложено, из материјалне медицинске документације произлази да се оштећени јавио у Хитну медицинску службу 15. септембра 1992. године након повреда које је задобио критичне вечери. Исказ оштећеног дат у својству свједока је доведен у везу с фотодокументацијом лица мјеста од 6. новембра 2012. године на којој су видљиви мјесто догађаја и оштећења од испалењених метака, те је закључено да је тај материјални доказ објективан и да једним дијелом поткрепљује исказ оштећеног у погледу предузимања радњи од стране апеланта и Е. Т.

12. Околност да се критичне прилике из куће оштећеног чула галама, пуцава, да су врата на кући проваљена, да су ствари унутар куће испретуране и да је оштећени имао повреде од удараца утврђена је, како је даље наведено, исказима саслушаних свједока. У том правцу су на стр. од 20 до 22 интерпретирани искази пет саслушаних свједока који су се о предметном догађају изјашњавали поводом оног што су видјели и чули критичне прилике, а у питању су комшије, радни колега и полицајац који је примио обавијест о нападу на оштећеног. Искази наведених свједока су оцијенени поуздани и вјеродостојним будући да се међусобно подударaju и допуњају те да су у погледу одлучних чињеница сагласни с исказом оштећеног. Осим тога, прихваћени су и прочитани искази два свједока који су у вријеме претреса пред Врховним судом већ били умрли, свједока који живи у Њемачкој на непознатој адреси и свједока којем је због старости и болести отежан долазак у суд (стр. од 24 до 26 образложења пресуде), те је закључено да се и искази тих свједока међусобно подударaju поводом онога што су критичне прилике видјели и чули (углавном комшије оштећеног), да се подударaju с исказима осталих свједока и исказом оштећеног.

13. У погледу повреда које је оштећени задобио критичне прилике, цијењени су налази и мишљења вјештака судске медицине и вјештака неуропсихијатра, који су оцијенени као стручни и објективни јер су спроведени примјеном одговарајућих стручних и научних метода који ничим нису доведени у питање.

14. Апелантов исказ је интерпретиран на страни 27 образложења пресуде и из њега произлази да никада није био у кући оштећеног. На те околности је саслушано пет свједока одбране који су у својим исказима описали да су критичне вечери били у друштву с апелантом. Међутим, Врховни суд је оцијенио да наведени искази нису увјерљиви нити поуздани у дијелу у којем су свједоци потврдили да су с апелантом у друштву били до раних јутарњих сати, с обзиром на то да је полицијски час у инкриминисано вријеме био до 23.00, а критични догађај се десило око 02.30 часова. Стога је оцијенено да су свједоци одбране настојали помоћи апеланту и пружити му алиби с циљем избјегавања његове кривичне одговорности. Апелантов исказ је такође оцијенен као неуверљив и непоуздан јер теза одбране да је апелант критичне прилике до јутарњих сати био у угоститељском објекту, да није знао где се налази кућа оштећеног, неприхватљива је и такве околности у поступку нису доказане. У преосталом дијелу искази свједока одбране нису прихваћени јер се не односе на одлучне чињенице. Поред тога, како је даље наведено, извршен је увид у оригинал књиге дневних догађаја ПС Живинице у којој је у евидентираним пријавама наведено да је 14. септембра 1992. године апелант нарушавао јавни ред те да је пуцао из оружја. Такође је евидентирано да су истог дана припадници Армије РБиХ напали кућу оштећеног, да је оштећени претучен, да му је одузет аутомобил и ствари (побројане у образложењу), те да су нападачи одузетим аутомобилом ударили у бетонску ограду, што додатно поткрепљује исказ оштећеног.

15. Врховни суд је након анализе и оцјене доказа утврдио да су апелант и Е. Т. као припадници Армије РБиХ у маскриним униформама и наоружани пушкама, критичне прилике, у касним ноћним часовима, дошли у кућу оштећеног цивила нанијевши му повреде на начин и у околностима како је ближе описано у изреци пресуде. На тај начин су, како је даље наведено, остварена сва обиљежја кривичног дјела ратног злочина против цивилног становништва из члана 142 став 1 преузетог КЗСФРЈ, те да су апелант и Е. Т. били свјесни да таквим радњама врше озбиљан настрјај на људско достојанство оштећеног и да тиме наносе повреде његовом тјелесном интегритету, те душевну бол и патњу. Такво поступање апеланта и Е. Т., како је закључио Врховни суд, представља кршење одредбе члана 3 став 1 тачка а) Женевске конвенције. Имајући у виду да су апелант и Е. Т., кршећи правила међународног права за вријеме оружаног sukoba између Армије РБиХ и Војске РС, нечовјечно поступали према оштећеном као цивилном лицу и нанијели му повреде како је ближе описано у изреци пресуде, поступајући као саизвршници јер су заједнички учинили предметно кривично дјело, закључено је да су у конкретном случају остваре-

на сва обиљежја кривичног дјела ратног злочина против цивилног становништва из члана 142 став 1 преузетог КЗСФРЈ, за које су апелант и Е. Т. проглашени кривим и осуђени. При изрицању санкције, Врховни суд је имао у виду све околности које утичу да казна буде мања или већа, те су олакшавајуће околности на апелантовој страни у конкретном случају оцијенене као нарочито олакшавајуће, цијенећи да казна затвора у трајању од годину и осам мјесеци одговара тежини учињеног дјела и степену кривичне одговорности.

IV - Апелација

а) Наводи из апелације

16. Апелант сматра да му је оспореном пресудом Врховног суда повријеђено право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: Европска конвенција), право на дјелотворан правни лијек и забрану дискриминације из чл. 13 и 14 Европске конвенције.

17. Образлажући повреду наведеног права, апелацијом се, прије свега, указује на ускраћивање права на приступ суду јер Врховни суд није идентификовао правно релевантне чињенице и није поступио по приједлозима одбране у погледу утврђења одлучних чињеница, те да стога у поступку који се водио против апеланта није био равноправан. У том контексту указује на погрешну оцјену доказа тврђом да је суд пропустио да одређено и потпуно јасно изнесе које чињенице и из којих разлога је прихватио као доказане, не дајући при томе оцјену вјеродостојности противрјечних доказа, због чега је пресуда недовољно образложена. Осим тога, сматра да је из овог разлога чињенично стање потпуно погрешно утврђено. У вези с тим истиче да слободна оцјена доказа од стране суда мора бити резултат објективног и логичког размишљања, што у конкретном случају недостаје јер није извршена детаљна анализа сваког доказа појединачно и свих доказа заједно, а затим у међусобној повезаности. У апелацији се веома опширно образлаже чињенично стање у вези с изведеним доказима, указујући да је суд сваку сумњу у погледу постојања кривичног дјела цијенио на апелантову штету. Стога сматра да је утврђење суда да је апелант извршио радње описане у изреци пресуде погрешно и да се закључак суда заснива на доказима који нису јасни и потпуни, нарочито у погледу доказа које је извела одбрана, преферирајући доказе оптужбе, при чему Врховни суд није идентификовао, евидентирао, образложио ни анализирао нити један доказ одбране, због чега је пресуда недовољно образложена. Сматра да Врховни суд није имао једнак и равноправан третман према странкама у поступку, да је у конкретном случају прекршен принцип *in dubio pro geo*, да побјана пресуда у чињеничном дијелу нема потврду у проведеним доказима да је апелант починио кривично дјело за које је осуђен. Даље сматра да је погрешно изведен закључак у погледу одлучних чињеница јер у пресуди нису наведени разлози о одлучним чињеницама, да није дата оцјена вјеродостојности противрјечних исказа свједока у цјелини, да је изостала цјеловита анализа проведених доказа и да суд није ван сваке разумне сумње утврдио одлучну чињеницу да је апелант у инкриминисано вријеме учествовао у радњама описаним у оптужном акту и да је примјеном принципа *in dubio pro geo* Врховни суд требало да донесе ослобађајућу пресуду. Све наведено је, према апелантовом мишљењу, довело до арбитрарне одлуке Врховног суда јер поступак у цјелини није био правичан, па је предложено да се апелација усвоји. Повреде осталих права нису посебно образложене.

б) Одговори на апелацију

18. Врховни суд сматра да је апелација неоснована јер су у поступку који се водио против апеланта испоштоване све уставне и конвенцијске одредбе. Истиче да су наводи апелације паушални и неконкретизовани, да је у образложењу пресуде јасно наведена садржина и оцјена свих изведених доказа, како доказа оптужбе тако и доказа одбране, па, супротно наводима апелације, пресуда задовољава све стандарде образложене судске одлуке. Указује да се апелацијом неосновано истиче институт *in dubio pro geo* јер у околностима конкретног случаја за његову примјену није било мјеста будући да није било сумње у погледу доказа на којима је заснована пресуда. Супротно наводима из апелације, сви докази су цијењени у довољној мјери, о чему је у пресуди дато јасно и аргументовано образложење. У погледу осталих апелационих приговора истакнуто је да су већ били предмет оцјене у ранијем жалбеном поступку и да је о свим приговорима дато јасно образложење. Предложено је да се апелација одбије.

19. Кантонални суд је навео да су у поступку који се пред тим судом водио против апеланта и Е. Т. испоштоване све уставне и конвенцијске гаранције и да је коначна пресуда против апеланта донесена по окончању претреса пред Врховним судом.

20. Тужилаштво сматра да је апелација неоснована и да су сви апелациони приговори већ били предмет оцјене у редовном судском поступку, о чему су у образложењу пресуде дати јасни и исцрпни разлози.

V - Релевантни прописи

21. Кривични закон Социјалистичке Федеративне Републике Југославије ("Службени лист СФРЈ" бр. 44/76, 36/77 - исправка, 34/84, 74/87, 57/89, 3/90, 38/90, 45/90 - исправка и "Службени лист РБиХ" бр. 2/92, 8/92 - исправка, 10/92, 16/92 и 13/94).

За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст прописа сачињен у Уставном суду БиХ, како је објављен у службеним гласилима јер није објављен на свим службеним језицима и писмима, а који у релевантном дијелу гласи:

Члан 142. став (1)

Ратни злочин против цивилног становништва

(1) Ко кршећи правила међународног права за време рата, оружаног сукоба или окупације нареди да се изврши напад на цивилно становништво, насеље, поједина цивилна лица или лица онеспособљена за борбу, који је имао за посљедицу смрт, тешку телесну повреду или тешко нарушавање здравља људи; напад без избора циља којим се погађа цивилно становништво; да се према цивилном становништву врше убиства, мучења, нечовечна поступања, биолошки, медицински или други научни експерименти, узимање ткива или органа ради трансплантације, наношења великих патњи или повреда телесног интегритета или здравља; расељавање или пресељавање или присиљно одмаривање или превођење на другу веру; присиљавање на проституцију или силовања; примењивање мера застрашивања и терора, узимање талаца, колективно кажњавање, противзаконито одвођење у концентрационе логоре и друга противзаконита затварања, лишавање права на правилно и непристрасно суђење; присиљавање на службу у оружаним снагама непријатељске силе или у њеној обавештајној служби или администрацији; присиљавање на принудни рад, изгладњавање становништва, конфисковање имовине, пљачкање имовине становништва, противзаконито и самовољно уништавање или присвајање у великим размерама имовине које није оправдано војним потребама, узимање незаконите и несразмерно велике контрибуције и реквизиције, смањење вредности домаћег новца или противзаконито издавање новца, или ко изврши неко од наведених дела, казниће се затвором најмање пет година или смртном казном.

22. Закон о кривичном поступку Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ" бр. 35/03, 37/03 - исправка, 56/03 - исправка, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13, 59/14 и 74/20).

За потребе ове одлуке користи се Закон о кривичном поступку Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ" бр. 35/03, 37/03 - исправка, 56/03 - исправка, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13 и 59/14) који је важио у вријеме доношења оспорених одлука, а који у релевантном дијелу гласи:

Члан 3.

Претпоставка невиности и *in dubio pro reo*

(1) Свако се сматра невиним за кривично дјело док се правоснажном пресудом суда не утврди његова кривица.

(2) Сумњу у погледу постојања чињеница које чине обилежја кривичног дјела или о којима зависи примјена неке одредбе кривичног законодавства, суд рјешава пресудом на начин који је повољнији за оптуженог.

Члан 16.

Слободна оцјена доказа

Право суда, тужиоца и других органа који учествују у кривичном поступку да оцјењују постојање или непостојање чињеница није везано ни ограничено посебним формалним доказним правилима.

Члан 296.

Докази на којима се заснива пресуда

(1) Суд заснива пресуду само на чињеницама и доказима који су изнесени на главном претресу.

(2) Суд је дужан да савјесно оцијени сваки доказ појединачно и у вези са осталим доказима и на основу такве оцјене изведе закључак да ли је нека чињеница доказана.

23. Указ о ратификацији Женевске конвенције о заштити грађанских лица за вријеме рата ("Службени лист ФНРЈ" број 24/50); Женевска конвенција о заштити грађанских лица за вријеме рата од 12. августа 1949. године у релевантном дијелу гласи:

Сукоби који немају међународни карактер

Члан 3.

У случају оружаног сукоба који нема карактер међународног сукоба и који избије на територији једне од Високих страна у-

ворница, свака од Страна у сукобу биће дужна да примењује бар следеће одредбе:

1) Према лицима која не учествују непосредно у непријатељствима, подразумевајући ту и припаднике оружаних снага који су положили оружје и лица онеспособљена за борбу услед болести, ране, лишења слободе, или из којег било другог узрока, поступаће се у свакој прилици, човечно, без икакве неповољне дискриминације засноване на раси, боји коже, вери или убеђењу, полу, рођењу или имовном стању, или коме било другом сличном мерилу.

У том циљу, забрањени су и у будуће се забрањују, у свако доба и на сваком месту, према горе наведеним лицима следећи поступци:

а) повреде које се наносе животу и телесном интегритету, нарочито све врсте убиства, осакаћења, свирепости и мучења;

VI - Допустивост

24. У складу са чланом VI/36) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било којег суда у Босни и Херцеговини.

25. У складу са чланом 18 став (1) Правила Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њом побија, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући према закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку који је користио.

26. У конкретном случају предмет оспоравања апелацијом је Пресуда Врховног суда број 03/0 К 010667/19 Кжж од 11. априла 2019. године, против које нема других дјелотворних правних лијекова могућих према закону. Затим, оспорену пресуду апелант је примио 25. маја 2019. године, а апелација је поднесена 19. јула 2019. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 18 став (1) Правила Уставног суда. Коначно, апелација испуњава и услове из члана 18 ст. (3) и (4) Правила Уставног суда јер не постоји неки формални разлог због којег апелација није допуштена, нити је очигледно (*prima facie*) неоснована.

27. Имајући у виду одредбе члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине и члана 18 ст. (1), (3) и (4) Правила Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допустивости.

VII - Меритум

28. Апелант сматра да му је пресудом Врховног суда повријеђено право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

Право на правично суђење

29. Члан II/3 Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

е) Право на правичан поступак у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези с кривичним поступком.

30. Члан 6 Европске конвенције у релевантном дијелу гласи:

1. Приликом утврђивања његових грађанских права и обавеза или кривичне оптужбе против њега, свако има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом установљеним законом. [...]

31. Уставни суд запажа да се поступак односи на утврђивање основаности кривичне оптужбе против апеланта у вези с извршењем кривичног дјела ратног злочина против цивилног становништва, те је неспорно да апелант у поступку ужива гаранције права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 Европске конвенције. С обзиром на то, Уставни суд ће у конкретном случају испитати да ли је поступак био правичан на начин на који то захтијевају наведене одредбе.

32. Апелантови наводи о повреди права на правично суђење суштински се односе на произвољну оцјену доказа због које је, како сматра, у конкретном кривичном поступку погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање и произвољно примјењено материјално право кршењем основних принципа кривичног поступка.

33. У вези с овим апелантовим приговорима, Уставни суд подсјећа да према пракси Европског суда за људска права (у даљњем тексту: Европски суд) и Уставног суда задатак ових судова није да преиспитују закључке редовних судова у погледу чињеничног стања и примјене права (види Европски суд, *Proina* против Русије, одлука о допустивости од 30. јуна 2005. године, апелација број 65167/01). Наиме, Уставни суд није надлежан да супституише редовне судове у процјени чињеница и доказа, већ је, генерално, задатак редовних судова да оцијене чињенице и доказе које су извели (види Европски суд, *Thomas* против Уједињеног Краљевства, пресуда од 10. маја 2005. године, апелација број 19354/02). Исто тако, Уставни суд се неће мијешати у начин на који су редовни судови

усвојили доказе као доказну грађу. Уставни суд се неће мијешати у ситуацију када редовни судови повјерују доказима једне стране у поступку на основу слободног судског увјерења. То је искључиво улога редовних судова, чак и када су изјаве свједока на јавној расправи и под заклетвом супротне једна другој (види Европски суд, *Doogson* против Холандије, пресуда од 6. марта 1996. године, објављена у Извјештајима број 1996-II, став 78).

34. У бројним одлукама Европски суд и Уставни суд су указали да домаћи судови имају одређену дискрециону оцјену у вези с тим које ће аргументе и доказе прихватити у одређеном предмету, али, истовремено, имају обавезу да образложе своју одлуку тако што ће навести јасне и разумљиве разлоге на којима су ту одлуку засновали (види Европски суд, *Suominen* против Финске, пресуда од 1. јула 2003. године, апликација број 37801/97, став 36 и, *mutatis mutandis*, Уставни суд, Одлука о меритуму број АП 5/05 од 14. марта 2006. године, доступна на www.ustavnisud.ba). Дакле, задатак Уставног суда је да утврди да ли је поступак, укључујући и начин извођења доказа, гледано у цјелини, био правичан. У правилу се сви докази морају извести у присуству откривљеног на јавној расправи, а ради контрадикторности поступка (види *Asch* против Аустрије, пресуда од 26. априла 1991. године, серија А, број 203, страна 10, став 27 те *Ковач* против Хрватске, број апликације 503/05, пресуда од 12. априла 2007. године, став 25).

35. Доводећи наведено у везу с чињеницама конкретног предмета, Уставни суд указује на то да је суд дужан да савјесно оцијени све доказе појединачно и у вези с осталим доказима, па да онда, на основу такве брижљиве оцјене, изведе закључак да ли је нека чињеница доказана. При томе, према члану 16 ЗКПФБиХ, суд и други органи нису везани ни ограничени посебним формалним доказним правилима, већ по принципу слободне оцјене доказа оцјењују постојање или непостојање неке чињенице. Међутим, ова слободна оцјена доказа захтијева образложење како сваког доказа појединачно тако и свих доказа заједно, те довођење свих provedених доказа у узајамну логичну везу. Принцип слободне оцјене доказа не представља апсолутну слободу. Та слобода је ограничена општим правилима и законитостима људског мишљења и искуства. Због тога је обавеза редовног суда да у образложењу пресуде опише процес појединачне оцјене доказа, довођења сваког оцијеног доказа у везу с другим доказима и извођења закључка о доказаности одређене чињенице.

36. У конкретном случају Уставни суд запажа да су у апелацији поновљени наводи које је апелант истицао током поступка пред редовним судовима, због чега је, уважавањем његове жалбе (два пута), укинута пресуда Кантоналног суда и у коначници одређено одржавање претреса пред Врховним судом. На претресу пред Врховним судом су преузети докази изведени током првостепеног поступка пред Кантоналним судом, и то докази оптужбе, докази одбране и докази суда, те је прочитан њихов садржај, након чега је извршена њихова појединачна, међусобна и укупна анализа и оцјена, те изведен закључак о апелантовој кривичној одговорности.

37. Имајући у виду да се суштина апелације односи на кршење принципа *in dubio pro geo* и оцјену доказа, Уставни суд указује да суд мора претпоставити невиност оптуженог без икаквих предувјерења и да га може осудити само на основу доказа изнесених током суђења. Такође, принцип претпоставке невиности значи и да је терет доказивања искључиво на Тужилаштву, те да, према принципу *in dubio pro geo*, и најмања сумња у вези с доказом мора ићи у прилог оптуженом (види Европски суд, пресуда *Barbera, Messeque* и *Jabardo* против Шпаније, став 77). У конкретном случају Уставни суд указује да је Врховни суд све изведене доказе оцијенио појединачно и у међусобној вези, те на основу брижљиве и савјесне оцјене доказа изведе закључак да је апелант починио кривично дјело за које је осуђен на начин како је наведено у изреци пресуде, не остављајући било какве сумње у том погледу. Наиме, у образложењу пресуде Врховни суд је, имајући у виду апелантове приговоре, веома исцрпно анализирао све доказе оптужбе, одбране и оне који су прибављени службеним путем у вези с одлучним чињеницама које су проистекле из изведених доказа. У вези с тим, Уставни суд запажа да је Врховни суд имао у виду да при извршењу кривичног дјела није било непосредних очевидца и да је оштећени, у погледу околности под којима је дјело учињено, начина и мјеста извршења, пет пута саслушан (у Тужилаштву и на претресу пред судом), при чему у погледу идентитета апеланта и Е. Т. као починилаца кривичног дјела оштећени није имао дилему и никад није био у сумњи. Исказ оштећеног дат у својству свједока је затим доведен у везу с исказима осталих саслушаних свједока који су углавном свједочили о оном што су видјели након извршења кривичног дјела, како у погледу повреда које је оштећени задобио тако и изгледа објекта у којем се критични догађај десио, чиме је, уз медицинску документацију и материјалну документацију ПС Живинице поводом пријаве догађаја у инкриминисано вријеме, изведен закључак да су апелант и Е. Т. поступали супротно правилима међународног права, да су нечовјечно поступили према оштећеном и на тај начин, као саизвршиоци, починили предметно кривично дјело. Осим

тога, како произлази из образложења пресуде, Врховни суд је имао у виду и доказе одбране, апелантов исказ дат у својству свједока и исказе свједока које је апелант предложио у своју одбрану, закључивши да се не подударају с осталим изведеним материјалним и нематеријалним доказима, нарочито у погледу времена када се десило инкриминисано догађај, те је оцијено да су свједоци одбране настојали помоћи апеланту и пружити му алиби с циљем избјегавања његове кривичне одговорности. У погледу неоснованости приговора одбране да није примјенљив принцип *in dubio pro geo* Врховни суд је истакао да у конкретној ситуацији није било сумње у погледу постојања чињеница које чине обиљежја кривичног дјела од којих зависи примјена одредби кривичног законодавства. У том правцу је, имајући у виду чињенични опис радњи за које се апелант оптужницом терети, Врховни суд истакао елементе који чине биће конкретног кривичног дјела, између осталог, да се дјело догодило за вријеме рата у БиХ (материјални докази и искази свједока за подручје општине Живинице) и оружаног сукоба између АРБиХ и Војске, да је апелант био припадник АРБиХ као једне од страна у оружаном сукобу, да је поступио супротно правилима међународног хуманитарног права и да је прекршио одредбу члана 3 став 1 тачка а) Женевске конвенције и да је оштећени био цивил српске националности према којем су апелант и Е. Т. нечовјечно поступали на начин како је описано у изреци пресуде. Стога, Уставни суд сматра да нема мјеста апелантовим тврдњама о кршењу принципа *in dubio pro geo* јер из оспорене пресуде не произлази ништа што би указивало да је Врховни суд имао сумњу у погледу постојања било које чињенице која чини обиљежје предметног кривичног дјела, па да би ту сумњу рјешавао пресудом на начин који је повољнији за апеланта као оптуженог. Стога, Уставни суд сматра да у конкретном случају није повријеђен принцип *in dubio pro geo* из члана 6 став 2 Европске конвенције.

38. Имајући у виду напријед наведене околности конкретног случаја, Уставни суд није могао прихватити основаним тврдњама да је доказни поступак спроведен на апелантову штету, односно да су апеланту у том доказном поступку била ускраћена било каква процесна права, нити да је нарушен принцип једнакости и равноправности странака у поступку будући да је апелант предлагао и изводио доказе у своју одбрану који су цијењени с једнаком пажњом као и докази оптужбе. Уставни суд сматра да је Врховни суд у образложењу оспорене пресуде дао јасне и прецизне разлоге за закључак да је апелант починио кривично дјело које му је стављено на терет и за које је у коначници осуђен, те за сваки доказ који је прихваћен, као и онај који није прихваћен, дао логично и увјерљиво образложење. Стога, оцјена изведених доказа ни у једном дијелу, сама по себи, не изгледа произвољна или неприхватљива, нити има елемената који би указивали на то да је доказни поступак злоупотређен на апелантову штету, као ни елемената који би указивали на произвољну примјену материјалног права. Произлази да апелантовим наводима о произвољној оцјени доказа у вези с произвољно утврђеним чињеничним стањем није доведено у питање поштовање гаранција из члана 6 став 1 Европске конвенције.

39. Имајући у виду наведено, Уставни суд закључује да су неосновани апелантови наводи да му је оспореном пресудом Врховног суда повријеђено право на правично суђење из члана II(3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

Право на дјелотворан правни лијек

40. Уставни суд запажа да је апелант проблематизовао право на приступ суду, које чини саставни дио права на правично суђење, у вези с правом на дјелотворан правни лијек из члана 13 Европске конвенције, али да те наводе није конкретизовао нити образложио. Међутим, из оспорене пресуде и документације достављене уз апелацију произлази да је апелант имао приступ суду и имао могућност коришћења правних лијекова прописаних законом, да је његова жалба разматрана два пута тако што је првостепена пресуда укинута и одређено одржавање претреса пред Врховним судом, па чињеница да коришћени правни лијек није резултирао апелантовим успјехом, односно да је против апеланта донесена осуђујућа пресуда не може водити закључку о повреди права на приступ суду или недјелотворности правних лијекова. Стога, Уставни суд сматра да су неосновани апелантови наводи о кршењу права на дјелотворан правни лијек из члана 13 Европске конвенције у вези с правом на правично суђење из члана 6 Европске конвенције.

Забрана дискриминације

41. Што се тиче забране дискриминације из члана 14 Европске конвенције, што кореспондира члану II/4 Устава Босне и Херцеговине, која у апелацији такође није образложена, Уставни суд указује на акцесоран карактер овог права, а то конкретно значи да се на дискриминацију може позвати само у вези с "уживањем права и слобода гарантованих Европском конвенцијом". Имајући у виду апелационе наводе, Уставни суд цијени да је и ово право доведено у везу с правом на правично суђење, дакле с утврђеним чињеничним стањем и оцјеном доказа, о чему се Уставни суд већ изјаснио у претходним тачкама ове одлуке и закључује да у том сегменту

није било произвољности. Осим тога, апелант није понудио никакав други аргумент из којег би произлазило да је третиран другачије у односу на тужиоца, односно друга лица у истој или сличној ситуацији, нити је тако нешто видљиво из чињеница предмета. С обзиром на то, Уставни суд сматра да су наводи о повреди члана II/4 Устава Босне и Херцеговине и члана 14 Европске конвенције у вези с правом на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције, такође, неосновани из истих разлога који су наведени у вези с правом на правично суђење.

VIII - Закључак

42. Уставни суд закључује да не постоји повреда права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције када је Врховни суд за своју одлуку дао детаљно, јасно и аргументовано образложење у погледу чињеничног стања и примјене материјалног права проистеклог из изведених доказа, уз њихову појединачну и међусобну оцјену, као и о томе зашто су извели закључак да је апелант починио кривично дјело које му је стављено на терет и за које је у коначници осуђен, при чему нема ништа што би указивало да је нарушен принцип једнакости и равноправности странака. У вези с тим, није остало нити једно неразјашњено питање у смислу принципа *in dubio pro reo*, уз јасне и аргументоване разлоге, при чему нема елемената који би указивали на произвољну примјену материјалног права, односно повреду права на образложену одлуку.

43. Уставни суд сматра да су неосновани и апелантови наводи о повреди права на дјелотворан правни лијек из члана 13 Европске конвенције у вези с правом на правично суђење јер чињеница да коришћени правни лијек није резултирао апелантовим успјехом не може водити закључку о повреди права на приступ суду или недјелотворности правних лијекова и када апелант није понудио други аргумент из којег би произлазило да је третиран другачије у односу на лица у истој или сличној ситуацији, нити је тако нешто видљиво из чињеница предмета.

44. Уставни суд, даље, закључује да није прекршена забрана дискриминације из члана II/4 Устава Босне и Херцеговине и члана 14 Европске конвенције у вези с правом на правично суђење јер је апелант ове наводе довео у везу с утврђеним чињеничним стањем и оцјеном доказа за које је закључено да није било произвољности, при чему није понудио аргументе ни доказе који би указивали да је другачије третиран у односу на тужиоца или друга лица у истој или сличној ситуацији.

45. На основу члана 59 ст. (1) и (3) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

46. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда БиХ,
Златко М. Кнежевић, с.р.

САДРЖАЈ

ПРЕДСЈЕДНИК РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

868 Одлука о престанку мандата члана Сената Републике Српске, број: 01-111-1657/21..... 1

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

869 Одлука о разрјешењу директора Агенције за осигурање Републике Српске 1

870 Одлука о избору вршиоца дужности директора Агенције за осигурање Републике Српске 1

871 Закључак о усвајању Информације о обавезама које за Босну и Херцеговину и Републику Српску проистичу из процеса придруживања Европској унији са прегледом мјера и активности реализованих током 2020. године..... 1

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

872 Одлука о давању сагласности на План утрошка средстава, број: 04/1-012-2-1440/21 2

МИНИСТАРСТВО ПОРОДИЦЕ, ОМЛАДИНЕ И СПОРТА

873 Правилник о поступку утврђивања испуњености услова за обављање спортских дјелатности и активности..... 2

МИНИСТАРСТВО САОБРАЋАЈА И ВЕЗА

874 Правилник о условима за обављање дјелатности оператера поштанског саобраћаја 6

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ

875 Рјешење о именовању вршиоца дужности члана Управног одбора Српске централне библиотеке "Просвјета" Фоча, број: 07.06/652-1-16/18 8

876 Рјешење о именовању вршиоца дужности члана Управног одбора Српске централне библиотеке "Просвјета" Фоча, број: 07.06/652-1-15/18 8

РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ

Одлука о припајању дијела катастарске општине Тупковићи катастарској општини Бишина, општина Шековићи, број: 21.03/952.1-155/21 8

ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА БиХ

Одлука о потврђивању и објављивању резултата пријевремених избора за начелника општине Фоча (ФБиХ) 9

Одлука о потврђивању и објављивању резултата пријевремених избора за начелника општине Травник 10

УСТАВНИ СУД БиХ

Одлука о допуствости и меритуму, број: У 6/20 10

Одлука о допуствости и меритуму, број: АП 3750/19 15

Одлука о допуствости и меритуму, број: АП 4761/19 19

Одлука о допуствости и меритуму, број: АП 3003/19 24

ОГЛАСНИ ДИО 4 стране

